

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 8 października 2025 r.

Poz. 5666

UCHWAŁA NR X/1/2025 RADY MIEJSKIEJ W BIERUNIU

z dnia 25 września 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 w związku z art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 14 ust. 2, art. 17 ust. 1, ust. 2 pkt 3, ust. 4, art. 18 ust. 1 i art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz pozytywnej opinii Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i Zarządu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, na wniosek Burmistrza Miasta Bierunia,

Rada Miejska w Bieruniu uchwała:

§ 1. Przyjąć „Program ochrony środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Miasta Bierunia.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr VIII/1/2020 z dnia 25 czerwca 2020 r.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jarosław Mokry

Załącznik do uchwały Nr X/1/2025
Rady Miejskiej w Bieruniu
z dnia 25 września 2025 r.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA BIERUNIA
NA LATA 2025-2030
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2035**

ZLECENIODAWCA:

GMINA BIERUŃ, URZĄD MIEJSKI W BIERUNIU

ul. Rynek 14, 43-150 Bieruń

tel.: 32 324 24 00, faks: 32 216 47 77

mail: urząd@um.bierun.pl, www.bierun.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Miasta Bieruń,
- Starostwo Powiatowe w Bieruniu,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Bieruniu,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Generalną Dyрекję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
- Powiatowy Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bieruniu,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Krakowie,
- TAURON S.A. Rejon Dystrybucji Oddział w Gliwicach,
- Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach,
- Nadleśnictwo Kobiór,
- Nadleśnictwo Katowice,
- Polską Spółkę Gazownictwa

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.*

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	10
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	10
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	10
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	12
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA BIERUŃ	17
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	19
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	19
4.1.1.	OPIS STANU OBECNEGO	26
4.1.1.1.	<i>Jakość powietrza na obszarze Miasta Bieruń</i>	<i>26</i>
4.1.1.1.	<i>Emisja z emitorów liniowych</i>	<i>30</i>
4.1.1.2.	<i>Niska emisja na terenie Miasta Bieruń</i>	<i>32</i>
4.1.1.3.	<i>Zaopatrzenie w ciepło sieciowe</i>	<i>33</i>
4.1.1.4.	<i>Zaopatrzenie w gaz</i>	<i>33</i>
4.1.1.5.	<i>Warunki wykorzystania OZE</i>	<i>35</i>
4.1.2.	ANALIZA SWOT	38
4.1.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	38
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	39
4.2.1.	OPIS STANU OBECNEGO	39
4.2.1.1.	<i>Hałas przemysłowy</i>	<i>39</i>
4.2.1.2.	<i>Hałas drogowy</i>	<i>40</i>
4.2.1.3.	<i>Hałas kolejowy</i>	<i>41</i>
4.2.2.	ANALIZA SWOT	41
4.2.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	42
4.3.	POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	43
4.3.1.	OPIS STANU OBECNEGO	43
4.3.2.	ANALIZA SWOT	45
4.3.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	46
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	47
4.4.1.	OPIS STANU OBECNEGO	50
4.4.1.1.	<i>Wody powierzchniowe</i>	<i>50</i>
4.4.1.2.	<i>Monitoring rzek w rejonie Miasta Bieruń</i>	<i>51</i>
4.4.1.3.	<i>Wody podziemne</i>	<i>53</i>
4.4.1.4.	<i>Monitoring wód podziemnych</i>	<i>54</i>
4.4.1.5.	<i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	<i>55</i>
4.4.2.	ANALIZA SWOT	57
4.4.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW WÓD	58
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	59
4.5.1.	OPIS STANU OBECNEGO	61
4.5.1.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	<i>61</i>
4.5.1.2.	<i>Odbiór ścieków</i>	<i>62</i>
4.5.2.	ANALIZA SWOT	63
4.5.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	64
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	65
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO	66
4.6.1.1.	<i>Surowce naturalne</i>	<i>66</i>
4.6.1.2.	<i>Osuwiska</i>	<i>67</i>

4.6.2.	ANALIZA SWOT.....	68
4.6.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	68
4.7.	GLEBY.....	69
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	70
4.7.1.1.	Gleby.....	70
4.7.1.2.	Struktura użytkowania terenu.....	71
4.7.1.3.	Rolnictwo.....	71
4.7.1.4.	Badania gleb.....	71
4.7.2.	ANALIZA SWOT.....	72
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GLEB.....	72
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	74
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	76
4.8.1.1.	Zasady gospodarowania odpadami na terenie Miasta Bieruń.....	78
4.8.1.2.	Ilości zebranych odpadów.....	79
4.8.1.3.	Azbest.....	81
4.8.2.	ANALIZA SWOT.....	82
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW.....	82
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE.....	83
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	87
4.9.1.1.	Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Bieruń.....	87
4.9.1.2.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.....	89
4.9.2.	ANALIZA SWOT.....	91
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY.....	91
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	92
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	93
4.10.2.	ANALIZA SWOT.....	94
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI PRZEMYSŁOWYMI.....	95
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE.....	96
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU.....	96
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA.....	97
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE.....	97
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA.....	99
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE.....	100
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	130
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	131

SPIS RYSUNKÓW

RYСУNEK 1	LOKALIZACJA MIASTA BIERUŃ NA TLE POWIATU BIERUŃSKO- LĘDZIŃSKIEGO	17
RYСУNEK 2	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W TYCHACH, PRZY UL. TOŁSTOJA 1 W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	26
RYСУNEK 3	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI W TYCHACH, PRZY UL. TOŁSTOJA 1 W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	27
RYСУNEK 4	ZUŻYCIE ENERGII KOŃCOWEJ Z POSZCZEGÓLNYCH SEKTORÓW NA TERENIE MIASTA BIERUNIA	32
RYСУNEK 5	LICZBA ODBIORCÓW ORAZ ZUŻYCIE GAZU W LATACH 2020-2024.....	34
RYСУNEK 6	ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIEŃ	35
RYСУNEK 7	MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI.....	36

RYSUNEK 8 LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ I NADAJNIKÓW DVB-T NA TERENIE MIASTA BIERUŃ	44
RYSUNEK 9 WODY POWIERZCHNIOWE W REJONIE MIASTA BIERUŃ	51
RYSUNEK 10 WYDAJNOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH W REJONIE MIASTA BIERUŃ	53
RYSUNEK 11 OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ NA TERENIE MIASTA BIERUŃ	56
RYSUNEK 12 GRANICE ZŁÓŻ ORAZ TERENÓW GÓRNICZYCH NA TERENIE MIASTA BIERUNIA	67
RYSUNEK 13 IŁOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH I ODEBRANYCH Z TERENU MIASTA BIERUŃ W LATACH 2020-2024 (MG)	80
RYSUNEK 14 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA TERENIE MIASTA BIERUŃ	87

SPIS TABEL

TABELA 1 RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	11
TABELA 2 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIERUNIA NA LATA 2025-2030 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2035”	12
TABELA 3 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	19
TABELA 4 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA ..	25
TABELA 5 ŚREDNIE DOBOWE NATĘŻENIE RUCHU NA DROGACH KRAJOWYCH I AUTOSTRADACH W REJONIE MIASTA BIERUNIA W 2020/2021 ROKU	31
TABELA 6 ŚREDNIE DOBOWE NATĘŻENIE RUCHU NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 931 W REJONIE MIASTA BIERUNIA W 2020/2021 ROKU	31
TABELA 7 WSKAŹNIK WIELKOŚCI PRODUKCJI BIOGAZU W PRZELICZENIU NA SZTUKI DUŻE [m ³ /SD/D]	37
TABELA 8 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA TERENIE MIASTA BIERUNIA ORAZ PRODUKCJA BIOGAZU	37
TABELA 9 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	39
TABELA 10 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	39
TABELA 11 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	43
TABELA 12 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	43
TABELA 13 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	47
TABELA 14 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWODZIĄ	49
TABELA 15 KLASYFIKACJA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKCIE POMIAROWYM SIECI KRAJOWEJ NA TERENIE MIASTA BIERUŃ	55
TABELA 16 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	59
TABELA 17 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ	61
TABELA 18 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	65
TABELA 19 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	65
TABELA 20 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	69
TABELA 21 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI	70
TABELA 22 SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI MIASTA BIERUŃ	71
TABELA 23 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	74
TABELA 24 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	76
TABELA 25 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	83
TABELA 26 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	86
TABELA 27 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA BIERUŃ	88
TABELA 28 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	92

TABELA 29 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	93
TABELA 30 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA DOTYCZĄCE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	100
TABELA 31 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	102
TABELA 32 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	103
TABELA 33 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻENIA HAŁASEM	105
TABELA 34 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	106
TABELA 35 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	107
TABELA 36 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	108
TABELA 37 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	108
TABELA 38 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	109
TABELA 39 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	110
TABELA 40 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	111
TABELA 41 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	111
TABELA 42 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	113
TABELA 43 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	114
TABELA 44 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	115
TABELA 45 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	116
TABELA 46 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	116
TABELA 47 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GLEB	117
TABELA 48 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GLEB	118
TABELA 49 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	119
TABELA 50 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	120
TABELA 51 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	122
TABELA 52 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	124
TABELA 53 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	126
TABELA 54 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	128
TABELA 55 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	129
TABELA 56 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	129
TABELA 57 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	130

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”
PGS	-	Przedsiębiorstwo Górnicze "SILESIA" Sp. z o.o.
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
PMS	-	Państwowy Monitoring Środowiska
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RWMŚ	-	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WINB	-	Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WPF	-	Wieloletnia Prognoza Finansowa
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentu pt.: **„Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”** (zwany dalej Programem) jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Miasta Bieruń.

Miasto Bieruń w chwili obecnej posiada „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bieruń na lata 2020-2024 z perspektywą do roku 2030” przyjęty uchwałą nr VIII/1/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 25 czerwca 2020 roku.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dla przedmiotowego Programu zostało uzgodnione odstąpienie od przeprowadzenia SOOŚ.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania „Programu...” Miasto Bieruń zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940).

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego **„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”** zostanie przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Bieruniu do realizacji.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z wykonania „Programu...” Burmistrz Miasta Bierunia powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Miejskiej oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego.

Realizacja „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne. Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Miasta Bierunia oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Miasta Bieruń, Starostwa Powiatowego w Bieruniu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie miasta w tym między innymi Zarządów Dróg, Nadleśnictw, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, WIOŚ, GIOŚ, RDOŚ, ODR i ARiMR, a także większych podmiotów gospodarczych.
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**.
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze miasta. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2024 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2023 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli (wymienione w rozdziale 2), danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Miasta Bieruń oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje.

- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania.
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, w nazewnictwie kierunków/ obszarów interwencji użyto w programie dla Miasta nazw z tego drugiego dokumentu. Poniżej w tabeli wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji użytych w polityce ekologicznej oraz w wojewódzkim programie ochrony środowiska.

Tabela 1 Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Obszary interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenia poważnymi awariami
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna, usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska, adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptację do zmian klimatu, edukację oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Gospodarka wodno-ściekowa Pola elektromagnetyczne Zagrożenie hałasem

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035 odpowiadają i są spójne z kierunkami Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego i zawierają następujące elementy:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pole elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie gminy, powiatu oraz na poziomie wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, • Rozwój obszarów wiejskich.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa	Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa, Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa, Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, tam gdzie są one przekraczane oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu	1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego 3. Ograniczenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w miastach, polityka miejska

	drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego	4. Zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii 5. Edukacja ekologiczna 6. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Zadaniem KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.: 1) szeroko pojęte ZPO, ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności; 2) wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu; 3) dążenie do 55% dla 2025 r. i 65% dla 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych; 4) minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r.; 5) utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.; 6) zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów; 7) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych; 8) dokończenie likwidacji mogilników zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne; 9) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku; 10) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postępowania z odpadami. 1. Przedstawione w KPGO 2028 cele i zadania dotyczą lat 2023–2028, zaś perspektywicznie obejmują okres do 2035 r.	
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla Województwa śląskiego	Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest ewaluacja działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu	- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej - Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza

	zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego	- Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów - Ograniczenie emisji z sektora transportu
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"	Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego	Cele: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	
Program ochrony środowiska dla powiatu bieruńsko-lędzińskiego do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030	Ochrona klimatu i jakości powietrza OKJP.I. Poprawa jakości powietrza w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną i odnawialne źródła energii Zagrożenia hałasem ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie bieruńsko-lędzińskim Pola elektromagnetyczne PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi Gospodarowanie wodami GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych GW.II. Zapewnienie bezpieczeństwa przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą Gospodarka wodno-ściekowa GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Zasoby geologiczne ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi Gleby GL. I. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	OKJP.1. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym, mieszkalnictwa, systemu dystrybucji ciepła sieciowego oraz gospodarki OKJP.2. Zmniejszenie emisyjności w transporcie oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu publicznego OKJP.3. Zarządzanie jakością powietrza w powiecie ZH.1. Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas PEM.1. Ograniczanie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko GW.1. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych GW.2. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych GW.3. Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego GW.4. Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne GWS.1. Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy GWS.2. Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu ZG.1. Kontrola i monitoring eksploatacji kopalni ZG.2. Ograniczanie presji związanej z wydobywaniem kopalni GL.1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych GL.2. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych GL.3. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb

	GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu bieruńsko-lędzińskiego Zasoby przyrodnicze ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej Zagrożenia poważnymi awariami PAP.I. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	GL.4. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb dewastowanych I zdegradowanych GO.1 Racjonalna gospodarka odpadami ZP.1. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu walorów krajobrazowych i przyrodniczych (w tym terenów miejskich oraz zieleni miejskiej) ZP.2. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych PAP.1. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Bierunia do roku 2030	• zwiększenie odporności miasta na występowanie nawałnych deszczy, podtopień oraz powodzi od strony rzek, • zwiększenie odporności miasta na występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, szczególnie: silnego i bardzo silnego wiatru oraz burz, • zwiększenie odporności miasta na występowanie ekstremalnie wysokich oraz niskich temperatur powietrza, • zwiększenie odporności miasta na występowanie okresów bezopadowych i suszy, • zmniejszenie poziomu koncentracji zanieczyszczeń powietrza, • zwiększenie odporności miasta poprzez edukowanie i aktywizację mieszkańców.	• Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Bieruń zgodnie z koncepcją programowo-przestrzenną wskazującą docelowy zasięg systemu kanalizacji sanitarnej w Bieruniu • Modernizacja istniejącej kanalizacji deszczowej celem przeciwdziałania skutkom zdarzeń pogodowych • Zielona rewolucja w Bieruniu - rewitalizacja obszaru Paciorkowców • Zapobieganie antropopresji na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowy „Góra Chełmeczki” poprzez oznakowanie terenu i działania ochronne • Utworzenie terenów rekreacyjnych przy ul. Marcina • Wyznaczenie i obsadzenie terenów pod nasadzenia kompensacyjne i zieleni wysoką • Utworzenie zbiornika ekologicznego (retencyjnego) w rejonie terenów inwestycyjnych przy ul. Ekonomicznej • Gospodarka wodą deszczową z pasów drogowych – utworzenie małych zbiorników retencyjno-odparowujących • Rewitalizacja - zazielenienie płyty Rynku w Bieruniu • Tworzenie zielonych podwórek, skwerów, parków kieszonkowych, zielonych ścian, dachów, przystanków oraz ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej gminy Bieruń, • Stworzenie stref zacienienia na obszarach miejskich Gminy Bieruń • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej • Zakup i montaż instalacji OZE na budynkach jednorodzinnych oraz obiektach użyteczności publicznej • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą. • Wzmocnienie służb ratowniczych z uwzględnieniem zmian klimatycznych, budowa systemu dla zapewnienia ochrony zdrowia i opieki • Punkt Konsultacyjny Programu „Czyste Powietrze” • Zielone pracownie w placówkach oświatowych na terenie gminy Bieruń.

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020

3. Ogólna charakterystyka Miasta Bieruń

Miasto Bieruń stanowi gminę miejską położoną na Górnym Śląsku. Jest siedzibą władz powiatu bieruńsko – lędzińskiego. Leży w południowej części Polski, przy granicy województwa śląskiego i małopolskiego, którą wyznacza rzeka Wisła.

Powierzchnia Bierunia wynosi obecnie około 40,5 km² i jest podzielona na 5 obrębów geodezyjnych:

- Bieruń Nowy,
- Bieruń Stary,
- Bijasowice,
- Czarnuchowice,
- Jajosty i Ściernie.

Rysunek 1 Lokalizacja Miasta Bieruń na tle powiatu bieruńsko- lędzińskiego

Źródło: www.gminy.pl

Miasto Bieruń graniczy:

- od południa z gminą Bojszowy oraz gminą Oświęcim w woj. małopolskim,
- od zachodu z miastem Tychy,
- od północy z miastem Lędziny i gminą Chełm Śląski,
- od wschodu z gminą Chelmek w woj. małopolskim

Miasto Bieruń usytuowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji śląskiej, na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych Gliwice - Kraków (droga krajowa nr 44) oraz Mysłowice - Pszczyna (drogi wojewódzkie nr 931 i 934), centrum miasta Bieruń położone jest w odległości około 6 km od miasta Tychy, 10 km od Oświęcimia, około 25 km od Katowic, oraz ok. 30 km w linii prostej od Beskidów. Miasto posiada dość dobrze rozwiniętą sieć dróg. W przeszłości przebiegały przez jego obszar liczne szlaki handlowe i komunikacyjne.

Przez Bieruń przebiegają także linie kolejowe: magistralna, pasażersko-towarowa linia kolejowa relacji Oświęcim-Katowice (nr 138), towarowa linia kolejowa Tychy- Mysłowice Kosztowy (nr 179) oraz miejscowa towarowa linia kolejowa Nowy Bieruń – KWK „Piast” (nr 885).

Miasto zlokalizowane jest na obszarze ograniczonym korytami rzek: Gostynki, Wisły oraz Przemszy oraz potoku Tyskiego, a jego krajobraz ukształtowany jest poprzez niewysokie pagórki, nieliczne lasy oraz zbiorniki wykorzystywane przez wędkarzy. Prawie cały obszar gminy znajduje się w zasięgu obszarów górniczych złóż węgla kamiennego, z dwoma dużymi kopalniami funkcjonującymi obecnie pod jednym szyldem Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK Piast-Ziemowit, co skutkuje również wpływem poeksploatacyjnych osiadań terenu.

Głównymi gałęziami gospodarki na terenie Gminy Bieruń są: przemysł wydobywczy (górnictwo węgla kamiennego), przetwórstwo mleczarskie, przemysł spożywczy, samochodowy, chemiczny oraz budownictwo i rolnictwo.

Związek metropolitalny pod nazwą „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia” jest zrzeszeniem 41 gmin województwa śląskiego, podzielonych na pięć metropolitalnych podregionów. Gmina Bieruń została członkiem Górnośląsko-

Zagłębiowskiej Metropolii od początku jej powstania. Związek działa głównie w obszarach: transportu, gospodarki (np. grupowy zakup energii elektrycznej i paliwa gazowego), ochrony środowiska (np. program „STOP SMOG” w GZM, Poprawa efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych na terenie Górnos Śląsko Zagłębiowskiej Metropolii” czy metropolitalne łąki kwietne). Ponadto od 2018 roku związek metropolitalny zajmuje się organizacją komunikacji w mieście.

Poza Górnos Śląsko-Zagłębiowską Metropolią, Miasto Bieruń jest członkiem następujących stowarzyszeń, związków i organizacji:

- Śląski Związek Gmin i Powiatów,
- Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska”,
- Górnos Śląsko-Zagłębiowska Metropolia,
- Związek Miast Polskich.

Zgodnie z danymi z Urzędu Miejskiego w Bieruniu, na dzień 31 grudnia 2024 roku Miasto zamieszkiwało 18 098 osób, z czego 48,86% to mężczyźni, a 51,13% to kobiety. Współczynnik feminizacji wynosi 102. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców Bierunia zmalała o 5,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski

W 2023 roku zgodnie z danymi GUS zarejestrowano 206 zameldowań oraz 252 wymeldowań. Zmarło 200 osób, zaś urodziło się 130. Przyrost naturalny w 2023 roku wyniósł -70.

59,0% mieszkańców miasta jest w wieku produkcyjnym, 19,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,44% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 99,30% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 98,49% mieszkań posiada łazienkę, 90,00% korzysta z centralnego ogrzewania, a 74,11% z gazu sieciowego¹.

¹ <https://www.polskawliczbach.pl> – dostęp 15.05.2025 r.

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bieruń"	Miasto Bieruń W latach 2023-2024 nie aktualizowano „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bieruń”. Uchwałą Nr VIII/5/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r. Rada Miejska w Bieruniu przyjęła do realizacji „Program ograniczania emisji na terenie miasta Bierunia - etap XII”. W 2023 r. udzielono dotacji do wymiany 76 źródeł ciepła w łącznej kwocie 411 691,20 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 2 072 812,29 zł. Uchwałą Nr X/2/2024 z dnia 27 czerwca 2024 r. Rada Miejska w Bieruniu przyjęła do realizacji „Program ograniczania emisji na terenie Miasta Bierunia 2024 r.” W 2024 r. udzielono dotacji na wymianę 79 źródeł ciepła w łącznej kwocie 358 221,20 zł. Łącznie w latach 2020-2024 zostało wymienionych 608 szt. kotłów. Gmina planuje kontynuację wymiany kotłów.	wymiana 608 szt. kotłów w ramach POE w latach 2020-2024
2.	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Bieruń	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 w celu bieżącego utrzymania należytej sprawności technicznej oświetlenia ulicznego: • przeprowadzono konserwację oświetlenia ulicznego na obwodach oświetleniowych należących do gminy Bieruń; koszt: ok. 362 000,00 zł, • wykonano usługę oświetleniową na sieci oświetleniowej stanowiącej własność TAURON Dystrybucja; koszt: około 1 047 500,00 zł, • wykonano bieżące remonty oraz usuwano awarie na sieciach. Zgodnie z przyjętymi standardami w Bieruniu zastosowano oprawy uliczne firmy Schreder. Ciągi uliczne są oświetlane oprawami TECEO I, skwery i chodniki w rejonie Rynku oświetlane są oprawami typu KIO LED, a w pozostałych lokalizacjach skwery i chodniki oświetlane są oprawami typu KAZU. Każda z opraw wyposażona jest w sterownik lokalny, który komunikuje się drogą radiową ze sterownikiem centralnym zabudowanym w szafie oświetlenia ulicznego. Sterowniki centralne pozwalają monitorować pracę każdej oprawy oraz pozwalają na zarządzanie pracą opraw (np. obniżenie mocy oprawy w porach nocnych) poprzez system zarządzania oświetleniem. Ponadto zrealizowano następujące zadania inwestycyjne: • Przebudowa ul. Rubinowej ETAP I - budowa oświetlenia LED przy ul. Rubinowej w Bieruniu, oświetlenie LED - słup oświetleniowy typu SAL-80 wraz z oprawą typu LED TECEO 1 24LEDs – 14 kpl. Koszt zadania wyniósł: 137 476,69 zł, • Kompleksowa strategia niskoemisyjna przeciwdziałająca zmianom klimatu na terenie gminy Bieruń obejmująca budowę dwóch zintegrowanych centrów przesiadkowych w dzielnicy Bieruń Nowy i Bieruń Stary - I etap. W ramach zadania zaprojektowano i wybudowano oświetlenie drogi rowerowej od ulicy Baryki do ulicy Kościelnej. Wykonano 114 szt. słupów oświetleniowych wraz z oprawami energooszczędnymi wraz z siecią energetyczną zasilającą te słupy. Oświetlenie działa w sterowanym systemie nadążnym. Koszt zadania wyniósł: 686 857,05 zł, • Budowa elektroenergetycznej wydzielonej sieci kablowej niskiego napięcia do zasilania oświetlenia zewnętrznego wraz ze stanowiskami słupowymi i oprawami. ul. Ekonomiczna ul. Turyńska i Chemiczków, ul. Nasypowa, ul. Sokolska i Bażantów, ul. Majowa, ul. Kościelna, ul. św. Barbary, ul. Piłnikowa, ul. Marcina (boczna,) ul. Królowej Jadwigi (teren Skatepark), ul. Turystyczna (teren wokół budynku Centrum Inicjatyw Gospodarczych), ul. Turystyczna (teren wokół budynku Komendy Powiatowej Policji) ul. Bojszowska (teren przy "Zajeżdźcie Jajosty"), ul. Mikołaja, ul. Krótka, ul. Warszawska (teren przed halą	

		sportową przy Szkole Podstawowej nr 3), łącznik pomiędzy halą sportową przy ul. Warszawskiej a Plantami Karola, ul. Kadłubowa (parking), ul. Solecka (Plac przed Domem Pogrzebowym), ul. Węgłowa (teren przed Szkołą Podstawową nr 3), ul. Szarych Szeregów (parking przy hali sportowej), ul. Jagiełły (teren wokół Triady), ul. Zdrowia. Łącznie zmodernizowano oświetlenie na oprawy energooszczędne 389 szt. i 66 szt. słupów. Koszt zadania wyniósł: 1 068 056,90 zł, • Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w lokalizacjach ul. Lipcowa boczna (8 punktów oświetleniowych), ul. Jerzego (5 punktów oświetleniowych), • Instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia na terenie gminy Bieruń – etap III. Budowa elektroenergetycznej wydzielonej sieci kablowej nN do zasilania oświetlenia zewnętrznego wraz ze stanowiskami słupowymi i oprawami: ul. Chemików, ul. Kamienna, ul. Prywatna, ul. Skowronków, ul. Świerczynicka, ul. Tatarakowa, ul. Wawelska, ul. Warszawska (Pszenna-Piaskowcowa), plac przy OSP Czarnuchowice, teren przy moście na rzece Wiśle (Zabrzeg). Łącznie zmodernizowano 131 opraw energooszczędnych oraz 89 słupów. Koszt zadania wyniósł: 662 594,53 zł, • Instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia na terenie gminy Bieruń – etap IV. W ramach zadania wybudowano oświetlenia zewnętrzne w ul. Domy Polne: 10 latarni (słupów z wysięgnikiem i opraw oświetleniowych) oraz w ul. Szynowej: 5 latarni (słupów z wysięgnikiem i opraw oświetleniowych). Koszt zadania wyniósł: 134 824,90 zł, • Budowa sieci oświetlenia drogowego przy ul. Słonecznej w Bieruniu. W ramach zadania wybudowano 10 latarni (słupów z wysięgnikiem i opraw oświetleniowych ze sterownikiem lokalnym i szafą oświetleniową ze sterownikiem segmentowym). Koszt zadania wyniósł: 126 283,12 zł, • Instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia na terenie gminy Bieruń – etap V. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego zlokalizowanego przy: ul. Chemików, ul. Ogrodowej, ul. Kamiennej, ul. Kossaka, ul. Spacerowej, ul. Bohaterów Westerplatte. Łącznie zmodernizowano 57 opraw energooszczędnych oraz 37 słupów, • Instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia na terenie gminy Bieruń – etap IV. Budowa oświetlenia ulicznego zlokalizowanego przy ul. Domy Polne i ul. Szynowej. Łącznie zmodernizowano 15 opraw energooszczędnych oraz 15 słupów, • Wybudowano i zmodernizowano oświetlenie drogowe w ul. Mlecznej, ul. Groblanej i bocznej ul. Bijasowickiej – łącznie 45 punktów (oprawy oświetleniowe LED, wysięgniki i słupy oświetleniowe). Koszt zadania wyniósł 559 000,00 zł.	
3.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Miasto Bieruń W 2021 roku zrealizowano zadanie „Rozbudowa wraz z termomodernizacją budynków Szkoły Podstawowej nr 1 w Bieruniu”. Koszt prac wyniósł 10 446 650,90 zł. W latach 2021-2023 w ramach zadania „Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Bieruń” zaprojektowano i wykonano termomodernizację oraz modernizację 5 budynków użyteczności publicznej wraz z instalacją OZE. Na 2 budynkach zamontowano instalacje fotowoltaiczne. Istniejące źródła energii zastąpiono nowoczesnymi energooszczędnymi i ekologicznymi źródłami ciepła W ramach zadania wyodrębniono: Zadanie nr 1: Budynek przy ul. Warszawskiej 292 w Bieruniu, Zadanie nr 2: Budynek socjalny i dom dziennego pobytu osób starszych przy ul. Chemików 139 w Bieruniu, Zadanie nr 3: Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Wawelskiej 31 w Bieruniu, Zadanie nr 4: Budynek przedszkola przy ul. Kamiennej 17 w Bieruniu, Zadanie nr 5: Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 wraz z oddziałami integracyjnymi (budynek byłego Gimnazjum nr 2) ul. Licealna 17 a. W 2023 roku zakończono termomodernizację 5 budynków. Koszt zadania wyniósł ok. 11,1 mln zł. W latach 2023-2024 w ramach modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Bieruń wykonano wymianę dachu przy ul. Wawelskiej 31. Koszt zadania wyniósł: 85 000,00 zł.	zadania termomodernizacyjne na 6 budynkach użyteczności publicznej

4.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Miasto Bieruń Celem programu „Czyste Powietrze” – który nadzoruje Ministerstwo Klimatu i Środowiska, a wdraża go Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z szesnastoma funduszami wojewódzkimi – jest rozwiązanie największego problemu dotyczącego smogu w Polsce, czyli doprowadzenie do wymiany starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, żeby efektywnie zarządzać energią. Na te działania przeznaczono 103 mld zł na lata 2018-2029. Celem zintensyfikowania działań mających na celu poprawę jakości powietrza oraz umożliwienie mieszkańcom uzyskania dodatkowego wsparcia w odchodzeniu od opalania domostw węglem, 30 grudnia 2020 r. Burmistrz Miasta Bierunia zawarł porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, na mocy którego w Urzędzie Miejskim w Bieruniu w dniu 2 lutego 2021 roku otworzono punkt konsultacyjno-informacyjny (PKI) Priorytetowego Programu CZYSTE POWIETRZE. Gmina podjęła liczne starania, aby dotrzeć do mieszkańca i zachęcić go do przyścia i skorzystania z pomocy w punkcie obsługi „Czystego Powietrza”. Skorzystano zarówno z form tradycyjnych (np. informacji w prasie lokalnej, własnej gazecie, ulotkach, ogłoszeniach parafialnych), z form bardziej nowoczesnych (na profilach w mediach społecznościowych). W latach 2020-2024 ramach programu Czyste Powietrze z dofinansowania skorzystało 918 właścicieli nieruchomości, w tym zrealizowano zakup i montaż: • nowego źródła ciepła – 608 szt., • gruntowej pompy ciepła o podwyższonej klasie energetycznej minimum A – 10 szt., • kotła gazowego kondensacyjnego klasy efektywności energetycznej minimum A – 244 szt., • kotłowni gazowej (przylącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa) – 242 szt., • kotła na pellet drzewny – 7 szt., • kotła na węgiel spełniającego wymogi Programu – 64 szt., • kotła olejowego klasy efektywności energetycznej minimum A – 1 szt., • kotła na biomasę – 10 szt., • pompy ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej – 144 szt., • pompy ciepła grunt/woda spełniającą wymogi Programu – 2 szt., • ogrzewania elektrycznego – 4 szt., • wymiana stolarki zewnętrznej – 252 szt., • docieplenia przegród budowlanych – 298 szt., • wymiana drzwi zewnętrznych – 225 szt., • montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych – 172 szt. Łączna wartość dofinansowania wyniosła: 14 933 760,80 zł. Od lipca 2020 roku na terenie miasta przeprowadzane są tzw. „Zielone kontrole”, które zastąpiły kontrole przestrzegania przez właścicieli nieruchomości przepisów związanych z ochroną środowiska (w tym związanych z zakazem spalania odpadów i substancji zabronionych). Straż Miejska przeprowadzała kontrole, a także wraz z pracownikami Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami, natomiast od 2022 roku z Ekodoradcą. W latach 2020-2024 przeprowadzonych zostało łącznie 3100 takich kontroli. Prowadzone w ramach „zielonych kontroli” działania kładą głównie nacisk na aspekt edukacyjny. Z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzany jest stosowny protokół, mieszkaniec otrzymuje ulotki informacyjne a w ramach posiadanych zasobów mieszkańcom rozdawane są również gadżety, związane z promocją ekologii. Każda z gmin na terenie województwa śląskiego zobowiązana jest, w ramach „Planu działań krótkoterminowych”, stanowiących załącznik do „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”, przeprowadzić określoną liczbę kontroli w dniach ze złą jakością powietrza. Podczas każdej doby trwania tzw. Poziomu II, gminy do 50 tys. mieszkańców, muszą przeprowadzić min. 2 kontrole spalania odpadów i pozostałości roślinnych. Podczas każdej doby trwania tzw. Poziomu III „alarmu smogowego” liczba ta wynosi 5. W 2021 roku było łącznie 22 dni, w ciągu których wprowadzony został II lub III stopień. We wskazanym okresie przeprowadzono łącznie 362 kontrole. W 2022 roku w Bieruniu było łącznie 11 dni z wprowadzonym II stopniem jakości powietrza. W tym okresie przeprowadzonych zostało 36 kontroli, przy czym wymagane były 22. Jednakże w trosce o właściwą jakość powietrza, na przestrzeni	Zakup i montaż nowego źródła ciepła – 608 szt., - gruntowej pompy ciepła o podwyższonej klasie energetycznej minimum A – 10 szt., - kotła gazowego kondensacyjnego klasy efektywności energetycznej minimum A – 244 szt., - kotłownię gazową (przylącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa) – 242 szt., - kotła na pellet drzewny – 7 szt., - kotła na węgiel spełniającego wymogi Programu – 64 szt., - kotła olejowego klasy efektywności energetycznej minimum A – 1 szt., - kotła na biomasę – 10 szt., - pompę ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej – 144 szt., - pompę ciepła grunt/woda spełniającą wymogi Programu – 2 szt., - ogrzewanie elektryczne – 4 szt., - wymiana stolarki zewnętrznej – 252 szt., - docieplenie przegród budowlanych i prace towarzyszące – 298 szt., - wymiana drzwi zewnętrznych – 225 szt., - montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych – 172 szt. w ramach programu Czyste Powietrze w latach 2020-2024
----	---	--	--

		2022 roku zwiększono liczbę przeprowadzonych kontroli do 1 113, co daje średnio 3 kontrole każdego dnia. W 2023 roku takich dni było łącznie 10 i w tym okresie przeprowadzonych zostało łącznie 51 kontroli, przy czym wymaganych było 20 kontroli. Troska o właściwą jakość powietrza, spowodowała zwiększenie naszych kontroli na przestrzeni 2023 roku do 1 261, co daje średnio 3 kontrole każdego dnia. W 2024 roku było 6 takich dni w tym okresie przeprowadzonych zostało łącznie 15 kontroli, co pokryło się z liczbą wymaganych kontroli. Troska o właściwą jakość powietrza, spowodowała zwiększenie kontroli na przestrzeni 2024 r. do łącznej liczby 400 kontroli. Ekodoradca brał również udział w realizacji projektu „STOP SMOG w GZM”, mającego na celu wsparcie najuboższych właścicieli domów jednorodzinnych w zakresie termomodernizacji. W 2024 roku złożono 11 wniosków, a realizacja zadania przewidziana w 2025 roku.	
5.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Miasto Bieruń W 2024 roku Ekodoradca gminy Bieruń przeprowadził szereg działań, które objęły łącznie 2 201 mieszkańców. Podjęte inicjatywy miały na celu zarówno edukację ekologiczną, jak i wsparcie mieszkańców w zakresie wdrażania ekologicznych rozwiązań. Do kluczowych działań należały: • spotkania edukacyjne i wydarzenia, w tym: udział w wydarzeniach miejskich, spotkanie edukacyjno-informacyjne w Kinoteatrze „Jutrzenka”, warsztaty ekologiczne dla dzieci z okazji Dnia Ziemi, spacer ekologiczny po nowej ścieżce dydaktycznej, mikrowyprowadzanie przyrodnicza, • konkursy i inicjatywy ekologiczne, w tym: konkurs „EcoBieruń – TermoRewolucja”, konkurs „Eko-Zwierzak”, konkurs wiedzy ekologicznej, konkurs plastyczny „Eko Bocian”, konkurs fotograficzny „Ciś na kole – bądź eko”, konkurs „Makulatura a medal”, • działania promocyjno-informacyjne, w tym: publikacja postów na Facebooku („Bieruń Przywracamy błękit”) oraz Instagramie („bierun_przywracamy_blekit”), • cykl artykułów edukacyjnych w miesięczniku „RODZINIA” – pod hasłem „Zrób to ekologicznie. Praktyczne wskazówki Ekodoradcy”, Działania Ekodoradcy w 2024 roku miały znaczenie dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Bierunia oraz wspierania ich w zakresie wdrażania rozwiązań przyczyniających się do poprawy jakości powietrza. P.P. Czyste Powietrze Porady i konsultacje dla mieszkańców – 657 indywidualnych porad (telefonicznych i bezpośrednich) dotyczących wymiany źródeł ciepła oraz termomodernizacji budynków w ramach programów: Czyste Powietrze, Mój Prąd, Moje Ciepło, STOP SMOG. Miasto Bieruń było 24 stycznia 2022 r. gospodarzem ogólnopolskiej konferencji prasowej zorganizowanej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska na której ogłoszono start trzeciej części rządowego programu CZYSTE POWIETRZE. Zaszczycił ten spotkał miasto ze względu na fakt, że uznane zostało ono za najaktywniejszą gminę w Polsce w realizacji programu CZYSTE POWIETRZE.	
6.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	WIOŚ w Katowicach Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza odbywa się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie miasta Bieruń nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej monitoringu jakości powietrza.	-
7	Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta Bierunia przeprowadzono łącznie 26 kontroli w 18 podmiotach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym 8 z nich dotyczyło ochrony powietrza.	8 kontroli w zakresie ochrony powietrza
8.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Miasto Bieruń W 2023 roku realizowano następujące zadania: • Rozbudowa i budowa ul. Domy Polne o dł. ok. 330 m i ul. Szynowej o ok. 500 m wraz z budową kanalizacji sanitarnej; koszt to ok. 7 700 000,00 zł, • Przebudowa ul. Słowackiego, ul. Latochy i ul. Kopcowej; koszt to ok. 5 300 000,00 zł, • Przebudowa nawierzchni dróg w ul. Suleckiej i Sadowej o łącznej długości ok. 800 m; koszt to ok. 4 200 000,00 zł, • Przebudowa ul. Kolejowej w Bieruniu – etap I; Przebudowa części drogi o długości około 327 metrów - na odcinku od ulicy Bojszowskiej do budynku nr 22; koszt: 3 100 000 ,00 zł,	2 przebudowy dróg wojewódzkich 10 przebudów dróg powiatowych 39 modernizacji/ przebudów na drogach gminnych

		• Rozbudowa drogi gminnej - ul. Homera o długości około 150 m; koszt: 750 000,00 zł, • Przebudowa ul. Szlaku Solnego na odcinku o długości 188 metrów od skrzyżowania z drogą powiatową ul. Bojszowską do ul. Sosnowej; koszt: 158 000,00 zł, • Odtworzenie nawierzchni na podbudowie drogi wewnętrznej ul. Chemików (odcinek od skrzyżowania z drogą powiatową ul. Chemików do wjazdu w rejonie budynku nr 125-127); koszt: 150 000,00 zł, • Remont chodnika przy ul. Szynowej na odcinku o długości około 120 metrów; koszt zadania; 103 000,00 zł. W 2024 roku zrealizowano na drogach gminnych następujące zadania: • Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Gminie Bieruń (ul. Solecka) na odcinku o długości 265,0 m. Koszt zadania wyniósł 132 000,00 zł, • Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Gminie Bieruń (połączenie ul. Budzyńskiej i ul. Starowiślanej) na odcinku o długości 360,0 m. Koszt zadania wyniósł: 86 000,00 zł, • Przebudowa drogi wewnętrznej ul. Jastrzębiej i odcinka drogi wewnętrznej ul. Sokolskiej w Bieruniu. Przebudowa ul. Jastrzębiej o długości 213 m wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem drogowym oraz odcinka ul. Sokolskiej o długości 85 m wraz z oświetleniem drogowym. Całkowity koszt zadania wyniósł 1 200 000,00 zł, • Modernizacja ul. Szymanowskiego - Wykonanie drogi o długości 214 m wraz z kanalizacją deszczową. Koszt zadania: 613 000,00 zł, • ul. Solecka i ul. Sadowa - Przebudowa nawierzchni dróg o łącznej długości ok. 800 m, przebudowa przyłącza wodociągowego oraz kanału technologicznego, budowa kanalizacji deszczowej i odwodnienia jezdni oraz budowa nowoczesnego oświetlenie LED. Koszt zadania to ok. 4 200 000,00 zł, • Boczna Korfantego - Przebudowa drogi wewnętrznej bocznej ul. Korfantego o długości 150 m wraz z budową kanalizacji deszczowej i odwodnienie tej drogi. Koszt zadania: 553 000,00 zł, • Budowa ul. Słowiańskiej w Bieruniu – etap II - Budowa odcinka drogi o długości 77 m wraz z kanalizacją deszczową, oświetleniem drogowym oraz kanałem technologicznym. Koszt zadania: 274 000,00 zł, • ul. Wapienna - wymiana nawierzchni jezdni na odcinku o długości 102 m na nawierzchnię z mieszanek mineralno-bitumicznych. Koszt zadania: 95 000,00 zł, • Utwardzenie terenu ul. Węglowa SP3 - Koszt zadania: 36 000,0 zł, • Droga ul. Szynowa -wymiana nawierzchni jezdni odcinka drogi gminnej ul. Szynowej o długości 77 m (odcinek od posesji nr 17 do zjazdu do posesji nr 24). Koszt zadania wyniósł: 48 000,00 zł, • Modernizacja infrastruktury drogowej w Gminie Bieruń (ul. Granitowa, ul. Łysinowa). Wykonanie robót budowlanych dla dwóch odrębnych zadań: Zadanie I – modernizacja wewnętrznej ul. Granitowej (wykonano drogę o długości 252 m wraz z kanalizacją deszczową, oświetleniem drogowym i kanałem technologicznym), Zadanie II – przebudowa drogi wewnętrznej bocznej ul. Łysinowej (wykonano drogę o długości 328 m wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem drogowym). Koszt zadania wyniósł: 2 400 000,00 zł, • Wewnętrzna Granitowa - wymiana nawierzchni jezdni odcinków drogi wewnętrznej ul. Granitowej. Koszt zadania wyniósł: 100 000,00 zł. GDDKiA Oddział w Katowicach W latach 2020-2023 na drodze krajowej nr 44, na terenie Miasta Bieruń, wykonano: • zabiegi remontowe nawierzchni: - w 2023 roku remont o powierzchni 580,3 m², koszt 129 344,34 zł; • zabiegi remontowe chodników: - w 2023 roku remont o powierzchni 337,68 m², koszt 12 228,66 zł; • zabiegi remontowe infrastruktury mostowej:	
--	--	---	--

		- w 2020 roku - koszt 22 272,25 zł; - w 2023 roku - koszt 49 260,95 zł; ZDW w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta zrealizowano następujące działania: • Przebudowa DW 934 od m. Imielin do DK 44. Okres realizacji zadania to 21.06.2022 r. – 21.02.2025 r. W ramach zadania wybudowano most nad potokiem Goławieckim w m. Bieruń. Most powstał w miejscu istniejącego murowanego przepustu łukowego. Koszt inwestycji wyniósł 3,5 mln zł, • rozpoczęto realizację zadania m. Bieruń”. Okres realizacji zadania to 02.10.2024 – 02.02.2027 r. Przewidywany koszt zadania to 76 350 105,00 zł, • w ramach bieżącego utrzymania prowadzone były prace inwentaryzacyjne i utrzymaniowe polegające na zapewnieniu ciągłości nawierzchni oraz zapewnieniu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. PZD w Bieruniu W ramach realizacji zadania w latach 2020-2024 wykonano następujące działania: • przebudowa DP 4137S ul. Bijasowskiej i ul. Jagiełły w zakresie wykonania odcinkowych ciągów pieszych dla poprawy BRD; koszt: 59 947,34 zł • przebudowa ronda na ul. Łędzińskiej w km 0+790; koszt: 2 311 592,45 zł, • przebudowa przejścia dla pieszych na DP 5906S, ul. Chemików w km 0+975 do 0+995; koszt: 66 651,89 zł, • przebudowa DP 5927S ul. Mielęckiego; koszt: 102 712,05 zł, • przebudowa przejścia dla pieszych na DP 4137S ul. Jagiełły w km 0+381; koszt: 47 830,00 zł, • przebudowa DP 5905S ul. Bojszowskiej w km od 0+797 do 0+831 w zakresie budowy odcinka dla pieszych; koszt: 39 494,64 zł, • przebudowa DP 5906S ul. Chemików w zakresie budowy odcinka drogi dla pieszych wraz z przejściem na skrzyżowaniu z ul. Wita; koszt: 24 996,98 zł, • przebudowa DP 5927S ul. Mielęckiego; koszt: 25 722,66 zł, • przebudowa DP 5926S ul. Bohaterów Westerplatte; koszt: 1 268 035,03 zł, • przebudowa DP 5927S ul. Mielęckiego; koszt: 4 930 375,25 zł.	
9.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Organizatorem transportu publicznego na terenie miasta są Gmina Bieruń oraz Zarząd Transportu Metropolitalnego.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W latach 2020-2024 Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego wydał 4 pozwolenia na wprowadzanie gazów oraz pyłów do powietrza:

- decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego znak ŚR.6224.1.2020 z dnia 26.08.2020 r. udzielająca ERG Bieruń sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu przy ul. Chemików 163 pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów – emisja z instalacji do wytwarzania folii polietylenowych w zakładzie produkcyjnym w Bieruniu przy ul. Chemików 163,
- decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego znak ŚR.6224.3.2021 z dnia 31.01.2022 r. udzielająca TT PLAST S.A. Targowisko 476, 32-015 Kłaj pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów z instalacji sześciu zbiorników magazynowych na materiały sypkie, zlokalizowanej w Bieruniu przy ul. Chemików 133,
- decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego znak ŚR.6224.1.2023 z dnia 28.07.2023 r., zmieniona decyzją znak ŚR.6224.2.2024 z 26.02.2024 r., udzielająca TENGLONG Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu 43-150 Bieruń, ul. Strefowa 6 pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, w związku z eksploatacją instalacji do spawania, eksploatowanej w Bieruniu przy ul. Strefowej 6,
- decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego znak ŚR.6224.3.2023 z dnia 27.03.2024 r. udzielająca GODEL MOBILBETON sp. z o.o. z siedzibą w Wrocławiu 51-132 Wrocław, ul. Kępińska 3 pozwolenia na wprowadzanie

gazów lub pyłów do powietrza, w związku z eksploatacją trzech zbiorników materiałów sypkich, stanowiących element instalacji mobilnego węzła betoniarskiego w Bieruniu przy ul. Wiślanej 28².

Program LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit” i działalność Ekodoradcy

Działalność Ekodoradcy w Bieruniu związana jest z wdrażaniem przez Województwo Śląskie największym w Europie projektem ochrony powietrza pt. „Śląskie. Przywracamy błękit”, które obejmuje swoim zasięgiem całe województwo śląskie, a jego beneficjentami jest 89 partnerów – instytucje wspierające i merytoryczne oraz powiaty i gminy w tym również gmina Bieruń. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem Programu Ochrony Powietrza (POP), czyli opracowanie i wdrożenie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Okres realizacji to: 1 stycznia 2022 roku – 31 grudnia 2027 roku.

Gmina Bieruń podpisała 16 maja 2022 r. umowę partnerską w ramach projektu i od tego momentu swoją działalność rozpoczął Ekodoradca w wymiarze czasu pracy równym ½ etatu w Wydziale Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami. Wydatkowany budżet na działania informacyjno-edukacyjne w 2023 r. ogółem: 14 196,90 zł, dofinansowanie UE: 13 487,05 zł (95%) wkład własny Gminy Bieruń: 709,85 zł (5%).

W latach 2022-2024 z działalności Ekodoradcy w formie udzielonych porad, konsultacji, organizowanych spotkań, a także wydarzeń i inicjatyw ekologicznych skorzystało 4 746 mieszkańców Bierunia.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta. Część wskaźników została zaczerpnięta z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia, a część z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Od 2018 r. realizowany jest w Polsce Program Priorytetowy "Czyste Powietrze", w który Gmina Bieruń zaangażowała się bezpośrednio podpisując z końcem grudnia 2020 roku Porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na prowadzenie gminnego punktu konsultacyjno-informacyjnego (PKI). PKI działa od początku 2021 r.

W ramach PKI gmina organizuje i prowadzi również działania edukacyjne na temat wpływu zanieczyszczonego powietrza na środowisko i zdrowie mieszkańców oraz spotkania z mieszkańcami – co najmniej 2 w ciągu roku na temat korzyści płynących z udziału mieszkańców w tym programie, w tym korzyści środowiskowych, zdrowotnych, finansowych. Ponadto od 2018 roku mieszkańcy na bieżąco mogą śledzić jakość powietrza w gminie dzięki zainstalowanym 6 czujnikom jakości powietrza, z których wyniki można obserwować na 3 tablicach led umieszczonych na terenie gminy oraz na stronie internetowej gminy. Dzięki temu mieszkańcy mogą śledzić postępy w zakresie zmian jakości powietrza wynikających z działań prowadzonych przez beneficjentów w ramach termomodernizacji budynków, które zainicjował i umożliwił PP "Czyste Powietrze". Przewiduje się, że Punkt konsultacyjno-informacyjny będzie działał w gminie do końca 2032 r., czyli do końca realizacji PP "Czyste Powietrze".

Ponadto od 2025 r. Gmina będzie pełnić funkcję Operatora tego Programu dla osób kwalifikujących się do podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania. Operator będzie niejako prowadził beneficjenta Programu od podjęcia decyzji o dofinansowaniu, przez realizację inwestycji, aż po jej zakończenie i rozliczenie.

Do końca 2024 r. w ramach Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze" złożonych zostało 1 172 wnioski z terenu Bierunia z czego za pośrednictwem gminnego PKI złożono 818 wniosków (to prawie 70% wszystkich złożonych wniosków). W tym czasie mieszkańcy łącznie uzyskali dotację w kwocie 11 245 744, 11 zł. Gmina swojej pomocy wnioskodawcom i beneficjentom udziela bezpłatnie.

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POŚ w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Stężenie średnioroczne NO ₂ [µg/m ³]	20,1 µg/m ³ Tychy ul. Tołstoja 1/ poziom dopuszczalny 20 µg/m ³	17,8 µg/m ³ Tychy ul. Tołstoja 1/ poziom dopuszczalny 20 µg/m ³
2	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m ³]	7,8 µg/m ³ Tychy ul. Tołstoja 1/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	6,3 µg/m ³ Tychy ul. Tołstoja 1/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
3	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [µg/m ³]	26,3 µg/m ³	27,0 µg/m ³

² Starostwo Powiatowe w Bieruniu – pismo znak Śr.604.1.16.2025 z dnia 25 marca 2025 roku

		Tychy ul. Tolstoja 1/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	Tychy ul. Tolstoja 1/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
4	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży miasto	Klasa C: PM10, benzo(a)piren w pyle PM10, PM2,5	Klasa C dotyczy: PM10, benzo(a)piren w pyle PM10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta Bieruń, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Miasta Bieruń

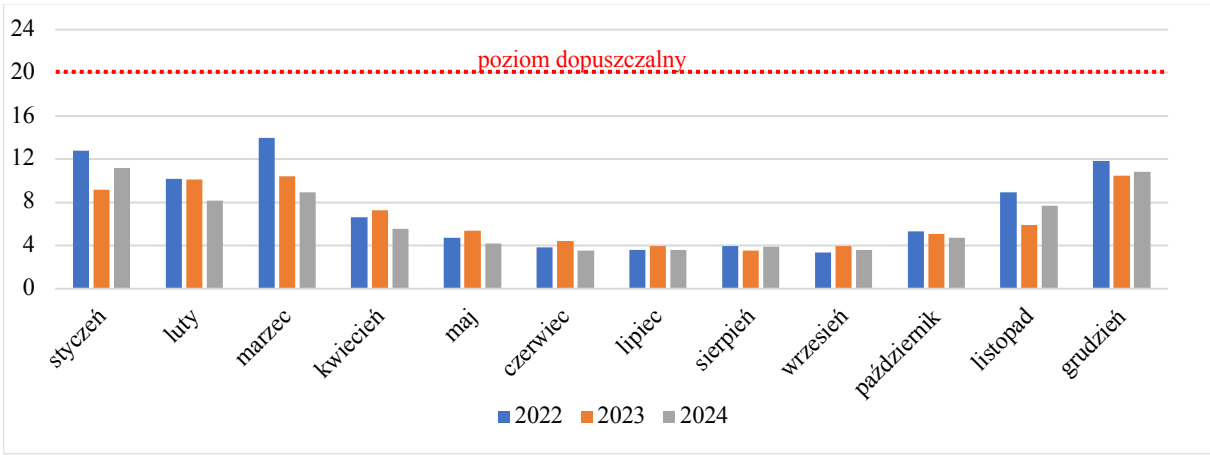
Ocenę jakości powietrza na terenie Miasta Bieruń przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Ocena przeprowadzona jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (obejmująca Miasto Bieruń),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Tychach przy ul. Tolstoja, gdzie prowadzone są pomiary dwutlenku azotu, tlenków azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego (PM10), oraz w Katowicach przy ul. Kossutha gdzie prowadzone są pomiary tlenków azotu, tlenku azotu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ozonu, pyłu zawieszonego (PM2,5, PM10), benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu w pyle zawieszonym PM10.

Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Tychach przy ul. Tolstoja 1 uwzględnianej przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa śląskiego w latach 2022-2024.

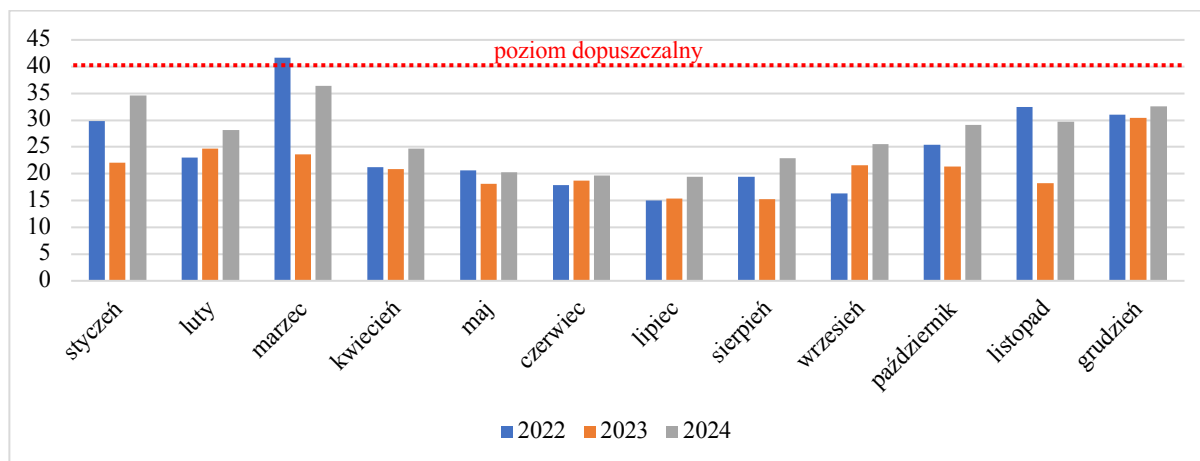

Rysunek 2 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Tychach, przy ul. Tolstoja 1 w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w lutym 2022 roku tj. 14,00 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 7,43 µg/m³ w 2022 roku, 6,7 µg/m³ w 2023 roku oraz 6,32 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 18,4 µg/m³ w 2022 roku, 17,0 µg/m³ w 2023 roku oraz 17,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują delikatną na poprawę jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku azotu.

Rysunek 3 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Tychach, przy ul. Tolstoja 1 w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w marcu 2022 tj. 41,69 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 24,52 µg/m³ w 2022 roku, 21,01 µg/m³ w 2023 roku oraz 26,96 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM10.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM10 zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna).

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin.³

³ DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 01 kwietnia 2025 roku

Na przestrzeni ostatnich lat przeanalizowano uchwalone programy ochrony powietrza, których zadaniem była diagnoza stanu jakości powietrza oraz wskazanie działań naprawczych, skutkujących poprawą lub utrzymaniem jakości powietrza na obszarach wykonywanych pomiarów.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku. Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględnia charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2022, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz B(a)P wymagana do zredukowania do w latach 2022-2026 na terenie miasta wynosi:

- pył PM₁₀ – 84 Mg/rok,
- pył PM_{2,5} – 80 Mg/rok,
- B(a)P – 0,052 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2402ZSO w latach 2022-2026 wynosi:

- wymagana liczba kotłów do wymiany – 1 613 szt.
- wymagana powierzchnia lokali – 138 718 m²,
- szacunkowe koszty – 27 421 000,00 zł⁴.

Obowiązki Burmistrza Miasta Bierunia w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

Zgodnie z danymi ze Sprawozdania z realizacji zadań wyznaczonych dla Miasta Bierunia w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego przyjętym uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, w mieście w latach 2020-2023 realizowano 3 działania naprawcze:

- Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych – w ramach zadania wydatkowano 41 370 126,36 zł oraz:
 - zlikwidowano 966 szt. kotłów węglowych⁵,
 - zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródło ciepła na paliwa stałe w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych o łącznej powierzchni 223 057,95 m²,

⁴ Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, 2023 rok

⁵ Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego za lata 2020-2023, Bień 2024

- zastąpiono ogrzewaniem gazowym na powierzchni 150 087,55 m²,
- zastąpiono odnawialnym źródłem energii (pompy ciepła) na powierzchni 35 215,96 m²,
- zastąpiono kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu na powierzchni 34 034,74 m²,
- zastąpiono kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu na powierzchni 26 773,00 m²,
- zastąpiono ogrzewaniem elektrycznym na powierzchni 1 042,40 m²,
- osiągnięto następujące efekty ekologiczne: PM10 – 111,50 Mg/rok, PM2,5 – 109,93 Mg/rok, B(a)P – 63,41 kg/rok,
- Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza – w ramach zadania wydatkowano 146 693,34 zł oraz:
 - przeprowadzono 36 kampanii,
 - przeprowadzonych 326 akcji szkolnych w 607 placówkach oświatowych objętych edukacją ekologiczną,
 - działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi objętych zostało 3 530 osób,
 - przygotowano 4 934 szt. materiałów edukacyjnych,
- Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów – w ramach zadania przeprowadzono:
 - 3 024 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach do tego nieprzeznaczonych,
 - 3 024 kontroli w zakresie przestrzegania wymagań określonych w śląskiej uchwale antysmogowej,
 - 84 kontroli w zakresie zakazu spalania na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych z ogrodów.

LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit” (LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY) to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza, czyli opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Bierze w nim udział 83 współbeneficjentów, tj. 74 gminy i 4 związki subregionalne województwa śląskiego, Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu oraz 4 partnerów merytorycznych (Instytut Technologii Paliw i Energii, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny Związek Stowarzyszeń oraz Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA). Całkowita wartość projektu to: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł),
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł)
- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł),
- z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

Realizację projektu zaplanowano na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2027 roku.

Gmina Bieruń w dniu 30.12.2020 r. podpisała porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW) na prowadzenie w Bieruniu punktu konsultacyjno-informacyjnego, w którym mieszkańcy mogą uzyskiwać wszelkie informacje dot. funkcjonowania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. W programie można uzyskać dotacje na realizację przedsięwzięć w zakresie termomodernizacji budynków osób fizycznych (to jest do wymiany źródeł ciepła, modernizacji instalacji c.o. i c.w.u., montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej, ocieplenia przegród budowlanych, wymiany okien, drzwi zewnętrznych itp.). W punkcie konsultacyjnym przeszkolony przez WFOŚiGW pracownik pomaga mieszkańcom w składaniu wniosków o dofinansowanie do zadań termomodernizacyjnych jakie mieszkańcy chcą wykonać w swoich budynkach. Po wykonaniu tych zadań można też uzyskać pomoc przy składaniu wniosków o płatność.

Realizacja programu Czyste Powietrze na terenie miasta Bieruń - dane na koniec I kwartału 2025 r.

- liczba złożonych wniosków o dofinansowanie: 1 172,
- liczba zawartych umów o dofinansowanie: 1 042,
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 815,
- kwota wypłaconych dotacji: 12 875 962,85 zł.

Na terenie Bierunia znajduje się aktualnie 6 czujników jakości powietrza zlokalizowanych przy:

- ul. Krakowskiej 30 przy SP 1,
- ul. Chemików 33 przy Przedszkolu nr 1,

- ul. Turystycznej 1 przy budynku CIG,
- ul. Granitowej 22 przy ośrodku zdrowia,
- ul. Węglowej 11 przy SP 3,
- ul. Warszawskiej 292 przy budynku byłego przedszkola.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie miasta Bieruń przeprowadził łącznie 26 kontroli w 18 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony powietrza przeprowadzono 8 kontroli⁶.

4.1.1.1. Emisja z emitorów liniowych

Obszar Miasta Bieruń obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz sieć dróg wewnętrznych. Długość dróg publicznych zlokalizowanych w granicach administracyjnych miasta Bieruń to około 138 km, w tym:

- droga krajowa nr 44 o łącznej długości 12,833 km (jezdnia prawa: 9,4 % stan pożądany; 9,4 % stan ostrzegawczy; 81,2 % stan krytyczny; jezdnia lewa: 100 % stan krytyczny)⁷,
- drogi wojewódzkie – dwa odcinki o łącznej długości 4,17 km, w tym:
 - DW nr 931 o długości 3,21 km,
 - DW nr 934 o długości 0,96 km (klasy G),
- drogi powiatowe – 17 odcinków o łącznej długości 20,892 km, w tym:
 - 4137 S Wawelska; DK 44 – Jagiełły
 - 4137 S Jagiełły; Wawelska – Bijasowicka,
 - 4137 S Bijasowicka; Jagiełły – Krupniczej,
 - 4137 S Krupnicza; Bijasowicka – Skromnej,
 - 5900 S Świerczyniecka; Oświęcimska – Barwna,
 - 5904 S Bogusławskiego; Lipowa – DK 44,
 - 5905 S Bojszowska; Krakowska – DW 931,
 - 5906 S Chemików; DK 44 – zakłady ERG,
 - 5907 S Krakowska; Chemików – DK 44,
 - 5908 S Łędzińska; granica Łędziny - granica Tychy,
 - 5919 S Remizowa; DW 934 – Kosynierów,
 - 5925 S Kosynierów; Ofiar Oświęcimskich – DK 44,
 - 5925 S Ofiar Oświęcimskich; DW 934 – Kosynierów,
 - 5926 S Patriotów; Bohaterów Westerplatte – DK 44,
 - 5926 S Bohaterów Westerplatte; DW 934 – Mielęckiego,
 - 8020 S Mielęckiego; Bohaterów Westerplatte – wał rz. Wisły,
 - 8020 S Lokalna; Świerczyniecka - granica m. Tychy⁸,
- drogi gminne – 134 odcinki dróg gminnych o łącznej długości 67,180 km oraz 74 odcinków dróg wewnętrznych o łącznej długości 32,953 km⁹.

Na terenie miasta znajduje się 11 mostów i kładek oraz 26 przepustów, których zarządcą jest Miasto Bieruń.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg w Bieruniu,
- dróg gminnych – miasto Bieruń.

⁶ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.76.2025.MR z dnia 03 kwietnia 2025 r.

⁷ GDDKiA Oddział w Katowicach – pismo nr O/KA.I-2.531.3.202.SZ z dnia 01.04.2025 r.

⁸ PZD w Bieruniu – pismo nr PZD.DRD.0712.12.2025 z dnia 04.04.2025 r.

⁹ Plan rozwoju sieci drogowej w Gminie Bieruń na lata 2024-2029

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

Pomiary na terenie Miasta Bieruń przeprowadzono na 3 odcinkach drogi krajowej nr 44. Na potrzeby opracowania użyto pomiaru z odcinka Bieruń Stary /ul. Turystyczna (DW931)/ - Bieruń Nowy /ul. Wawelska (DW934)/ o długości 3,368 km z pomiarem w Bieruniu Nowym.

Tabela 5 Średnie dobowe natężenie ruchu na drogach krajowych i autostradach w rejonie Miasta Bierunia w 2020/2021 roku

DK nr 44 Bieruń Stary /ul. Turystyczna (DW931)/ - Bieruń Nowy /ul. Wawelska (DW934)/	Procentowy udział pojazdów na drodze w roku 2020/2021	Liczba pojazdów w roku 2020/2021 (poj./dobę)	Liczba pojazdów w roku 2025 – prognoza (poj./dobę)
Samochody osobowe	84,12%	15 476	17 334
Motocykle	0,50%	92	104
Lekkie samochody ciężarowe	6,94%	1 277	1 341
Samochody ciężarowe	7,16%	1 318	1 516
Autobusy	1,21%	223	237
Ciągniki rolnicze	0,07%	12	13
SUMA	100%	18 398	20 545

Źródło: GPR, 2020/2021

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegającej przez teren Miasta Bieruń drodze krajowej nr 44, największy udział mają samochody osobowe 84,12%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 14,10%. Najmniejszy udział przypadł autobusom (1,21%), motocyklom (0,50%) oraz ciągnikom (0,07%).

Pomiary na terenie Miasta Bieruń przeprowadzono na 2 odcinkach dróg wojewódzkich:

- DW 931 – Bieruń /DK44/ - Bojszowy – odcinek o długości 6,406 km z pomiarem w miejscowości Bojszowy,
- DW 934 – Chełm Śl. /DW780/ - Bieruń /DK44/ – odcinek o długości 2,385 km z pomiarem w miejscowości Kopciowice.

Na potrzeby opracowania użyto pomiaru z odcinka DW nr 931 – Bieruń /DK44/ - Bojszowy.

Tabela 6 Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 931 w rejonie Miasta Bierunia w 2020/2021 roku

Droga wojewódzka nr 931 Bieruń /DK44/ - Bojszowy	Procentowy udział pojazdów na drodze w roku 2020/2021	Liczba pojazdów w roku 2020/2021 (poj./dobę)	Liczba pojazdów w roku 2025 – prognoza (poj./dobę)
Samochody osobowe	81,63%	4 852	5 435
Motocykle	1,60%	95	107
Lekkie samochody ciężarowe	8,66%	515	541
Samochody ciężarowe	7,17%	426	490
Autobusy	0,76%	45	48
Ciągniki rolnicze	0,18%	11	12
SUMA	100%	5 944	6 633

Źródło: GPR, 2020/2021

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren Miasta Bierunia drogach wojewódzkich, największy udział mają samochody osobowe 81,63%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 15,83%. Najmniejszy udział przypadł motocyklom (1,60%), autobusom (0,76%) oraz ciągnikom (0,18%).

Transport publiczny

Organizatorem transportu publicznego na terenie Bierunia w roku 2024 było Miasto Bieruń oraz Zarząd Transportu Metropolitalnego. W ramach linii autobusowych organizowanych przez Zarząd Transportu Metropolitalnego (15 linii autobusowych) i Gminę Bieruń (5 linii) wykonano 550 503 km (rok 2023 – 531 022 km), natomiast przez Gminę Bieruń wykonano 131 464,5 km (rok 2023 – 125 950,4 km). Łącznie zrealizowano 681 967,5 km.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie Miasta Bieruń

Niska emisja została szczegółowo omówiona w przyjętym do realizacji Uchwałą Nr VIII/5/2016 Rady Miejskiej w Bieruniu „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Bieruń” (dalej zwanym PGN). W niniejszym rozdziale skupiono się na wynikach inwentaryzacji niskiej emisji przeprowadzonej w ramach PGN. W ramach PGN wydzielono następujące obszary zużycia energii:

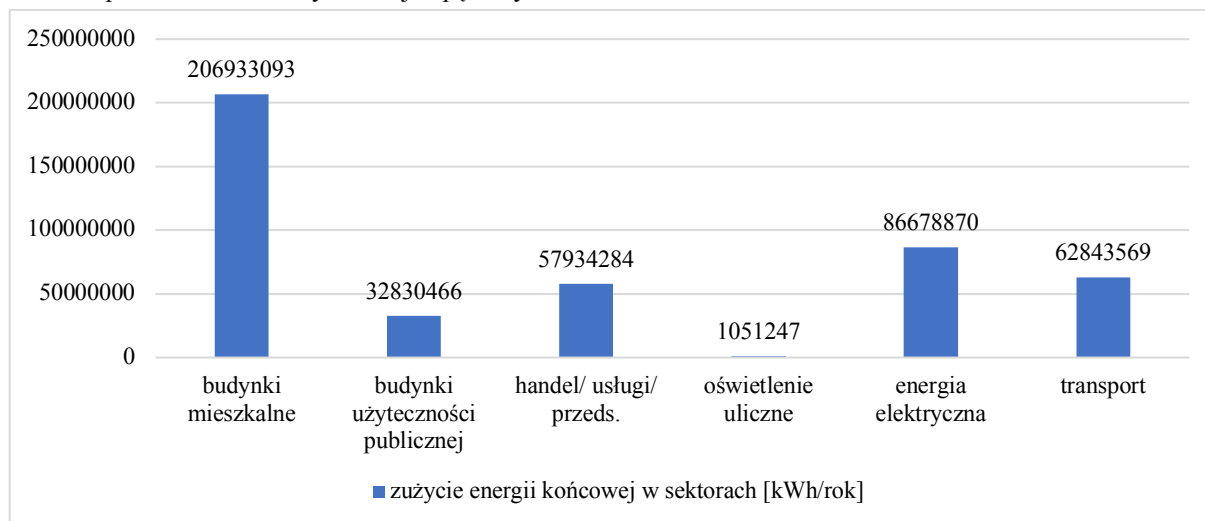
- zużycie energii w budynkach jedno i wielorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej,
- użycie energii dla zapewnienia oświetlenia ulicznego,
- produkcja energii – zakłady/ instalacje do produkcji energii elektrycznej i ciepła.

oraz sektory:

- budynki mieszkalne,
- budynki użyteczności publicznej,
- handel i usługi, przemysł,
- oświetlenie uliczne,
- energia elektryczna,
- transport.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo energetyczne, do zadań własnych miasta należy utrzymanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na jego terenie.

Sektory wymienione wyżej na terenie miasta Bierunia wykorzystują następujące paliwa i nośniki energii: ciepło sieciowe, węgiel kamienny, biomasę, gaz ziemny, energię elektryczną oraz w niewielkim stopniu, olej opałowy i gaz LPG, a w sektorze transportu również benzyna i olej napędowy.

Rysunek 4 Zużycie energii końcowej z poszczególnych sektorów na terenie miasta Bierunia

Źródło: opracowanie własne na podstawie PGN 2016

Największym zużyciem energii końcowej charakteryzował się sektor mieszkalny (46,16 %), energii elektrycznej (19,33 %), transportowy (14,02 %) oraz handlu/ usług/ przedsiębiorstw (12,92 %). Pozostała energia końcowa wykorzystywana była w sektorze obiektów i instalacji użyteczności publicznej (7,32 %) oraz na oświetlenie uliczne (0,23 %). Łącznie na terenie

gminy oszacowano zużycie energii końcowej na 448 271 529 kWh, natomiast emisję CO₂ na 155 824 203 kg/rok (źródło: PGN).

Od 1 lipca 2021 roku istnieje system informacji o źródłach ogrzewania budynków w Polsce (Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków - CEEB). Proces składania deklaracji był obowiązkowy i należało wypełnić deklaracje do 30 czerwca 2022 roku. Miał na celu zebranie wszystkich danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Według danych na koniec 2024 roku na terenie miasta zlokalizowanych było łącznie 1 826 źródeł ciepła, z czego jeszcze 796 szt. to kotły klasy 3 i niższych. Są to kotły do wymiany w pierwszej kolejności.

Oświetlenie uliczne

Drogi, place i ścieżki na terenie miasta oświetlane są instalacjami oświetlenia ulicznego będącymi własnością Gminy Bieruń oraz firmy TAURON Nowe Technologie S.A. (spółka wydzielona z firmy TAURON Dystrybucja S.A.). Według stanu na dzień 31.12.2024 r. miasto jest właścicielem 2 576 punktów oświetleniowych (2 058 opraw w technologii LED), TAURON NT jest właścicielem 869 punktów oświetleniowych. Zasilanie sieci oświetlenia ulicznego odbywa się z sieci nN należącej do firmy TAURON Dystrybucja S.A.

4.1.1.3. Zaopatrzenie w ciepło sieciowe

Potrzeby cieplne miasta Bierunia zaspokajane są przez Zakład Ciepłowniczy „Piaś” należący do Węglukoks Energia NSE Sp. z o.o. w Brzeszczach, NITROERG S.A. w Bieruniu, Fenice Poland Sp. z o.o. w Tychach, kotłowni lokalne oraz indywidualne źródła energii¹⁰.

WĘGŁOKOKS ENERGIA NSE Sp. z o.o. Węglukoks Energia NSE Sp. z o.o. zarządzający Zakładem Ciepłowniczym „Piaś” posiada na terenie miasta Bieruń jedną kotłownię. W skład kotłowni wchodzi 4 kotły wodne opalane węglem kamiennym o łącznej znamionowej mocy cieplnej wynoszącej 46,07 MWt.

Aktualna długość sieci ciepłowniczej i zewnętrznej instalacji odbiorczej wynosi 8,3 km.

Dostawa ciepła do odbiorców realizowana jest poprzez lokalne węzły cieplne: bezpośrednie (24 szt.) i wymiennikowe/pośrednie (60 szt.). Węzłami bezpośrednimi zasilane są w większości obiekty kopalniane, a pośrednimi osiedla mieszkaniowe „Piaś-I”, „Piaś-II”, „Karlik”, dwie szkoły i przedszkole, wyposażone w indywidualne węzły wymiennikowe. Stan techniczny węzłów ciepłowniczych jest dobry

Ciepło jest dostarczane łącznie do 77 odbiorców, w tym do 64 obiektów mieszkalnych, 5 obiektów użyteczności publicznej oraz 8 obiektów przemysłowych i usługowych.

W latach 2020-2024 w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci spółka zrealizowała inwestycje na łącznie 218 mb, w tym:

- Przebudowa sieci ciepłowniczej od kotłowni w kierunku Łąźni, Hal I-IV oraz Carbud w Bieruniu,
- Budowa przyłącza cieplnego do budynku przy ul. Mieszka I 16 w Bieruniu,
- Przebudowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do węzłów przy ul. Węglowej w Bieruniu.

NITROERG S.A. w Bieruniu To największy obok Zakładu Ciepłowniczego Piaś dostawca ciepła systemowego na terenie miasta. Źródłem ciepła jest tu kotłownia zlokalizowana przy Pl. Alfreda Nobla 1 w Bieruniu złożona kotłów węglowych o mocy 13,5 MW oraz kotłów gazowych o mocy 1,82 MW. Moc osiągalna to 15,32 MW. System ciepłowniczy NITROERG S.A. nie posiada węzłów cieplnych. Odbiorcy ciepła są podłączeni do sieci bezpośrednio.

Fenice Poland Sp. z o.o. w Tychach Ciepłownia Fenice Poland Sp. z o.o. o mocy 150 MW, produkuje ok. 900 000 GJ rocznie. Źródłem jest ciepło dostarczane z kotłowni znajdującej się na terenie Fiat Auto Poland w Tychach. Eksploatacją kotłowni zajmuje się firma Fenice Poland Sp. z o.o. Zabezpiecza ona potrzeby cieplne firmy Fiat Auto Poland w Tychach¹¹.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz

Miasto Bieruń jest gminą zgazyfikowaną. Źródłem dostawy gazu ziemnego jest tu magistralny gazociąg wysokiego ciśnienia DN350/200 CN 2,5 MPa relacji Chełm Śląski – Tychy, będący w eksploatacji Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Jedno jego odgałęzienie o parametrach DN150 CN 2,5 MPa doprowadza gaz ziemny do stacji redukcyjno-pomiarowej I⁰ w Bieruniu Starym (ul. Wylotowa). Drugie jego odgałęzienie o parametrach DN100 CN 2,5 MPa doprowadza gaz ziemny do stacji redukcyjno-pomiarowej I⁰ w Bieruniu Nowym (ul. Granitowa). Gaz ziemny do odbiorców jest rozprowadzony siecią gazową średniego ciśnienia oraz siecią niskiego ciśnienia przy wykorzystaniu stacji redukcyjno-pomiarowych SRP II⁰ oraz SRP II⁰. Gaz ziemny wysokometanowy dostarczany jest do miasta wg normy PN-C-04750 o cieple spalania 39,5 MJ/m³.¹²

¹⁰ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bieruń, 2020r

¹¹ „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bieruń”, 2020 rok

¹² „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bieruń”, 2020 rok

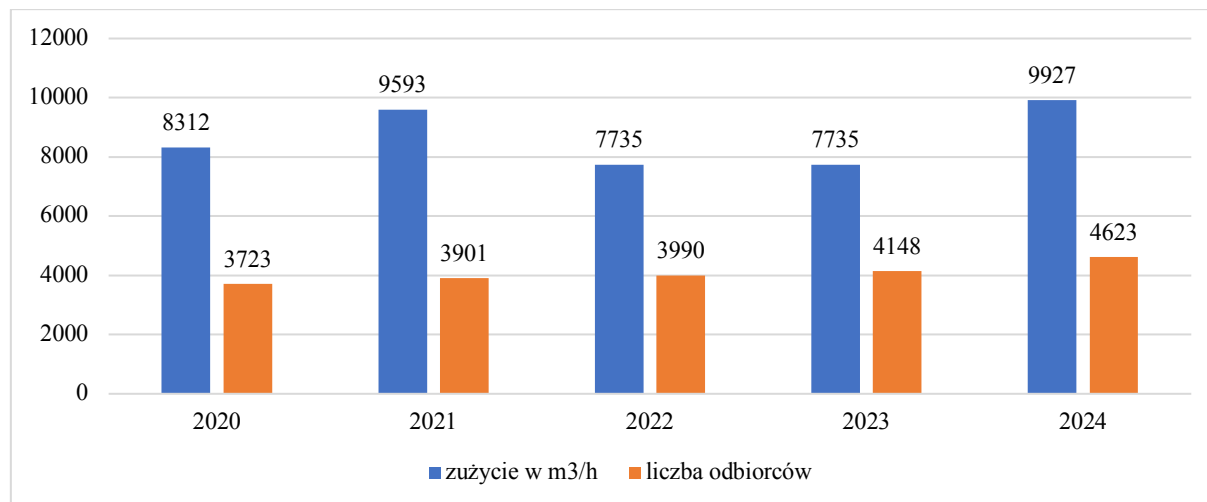
Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej niskiego, średniego, podwyższonego średniego oraz wysokiego ciśnienia na terenie miasta Bieruń jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzę, zwana dalej PSG.

Według stanu na 31.12.2024 rok sieć gazowa wraz z przyłączami wynosi 195,983 km, w tym:

- sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia bez przyłączy – 137,482 km,
- przyłącza gazowe średniego, niskiego i wysokiego ciśnienia – 52,741 km, 3 453 szt.

Ponadto na terenie miasta zlokalizowanych jest 7 stacji gazowych.

Sieć gazowa na terenie miasta jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie objętym planem.

Rysunek 5 Liczba odbiorców oraz zużycie gazu w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzę – pismo nr PSGZA.RODZ.KA.422.217.25 z dnia 18.03.2025 roku

Liczba odbiorców oraz zużycie gazu w latach 2020-2024 wyniosły:

- w 2020 roku – 8 312 tys. m³/h dla 3 723 odbiorców,
- w 2021 roku – 9 593 tys. m³/h dla 3 901 odbiorców,
- w 2022 roku – 7 735 tys. m³/h dla 3 990 odbiorców,
- w 2023 roku – 7 735 tys. m³/h dla 4 148 odbiorców,
- w 2024 roku – 9 927 tys. m³/h dla 4 263 odbiorców.

W latach 2020-2024:

- rozbudowano gazociąg łącznie o 12,944 km, w tym 10,323 km gazociągu oraz 2,621 km (293 szt.) przyłączy gazowych,
- wykonano modernizację sieci gazowej na 2,081 km sieci, w tym na 2,077 km sieci gazowej oraz 0,004 km (4 szt.) przyłączy gazowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne na rozwój sieci gazowej w latach 2024-2028 zakładają:

- przyłączenie nowych odbiorców na terenie miasta Bieruń, przy ul. Oświęcimskiej – gazociąg oraz przyłącza gazowe,
- rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta Bieruń, przy ul. Oświęcimskiej – przyłącze gazowe,
- rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta Bieruń przy ul. Strefowej – przyłącze gazowe,
- modernizacja sieci gazowej na terenie miasta Bieruń Stary przy ul. Wylotowej¹³.

Przesyłowe sieci gazowe wysokiego ciśnienia obsługiwane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

¹³ PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzę – pismo nr PSGZA.RODZ.KA.422.217.25 z dnia 18.03.2025 roku

4.1.1.5. Warunki wykorzystania OZE

Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien być wynieść 15%, a do 2030 roku 21%.

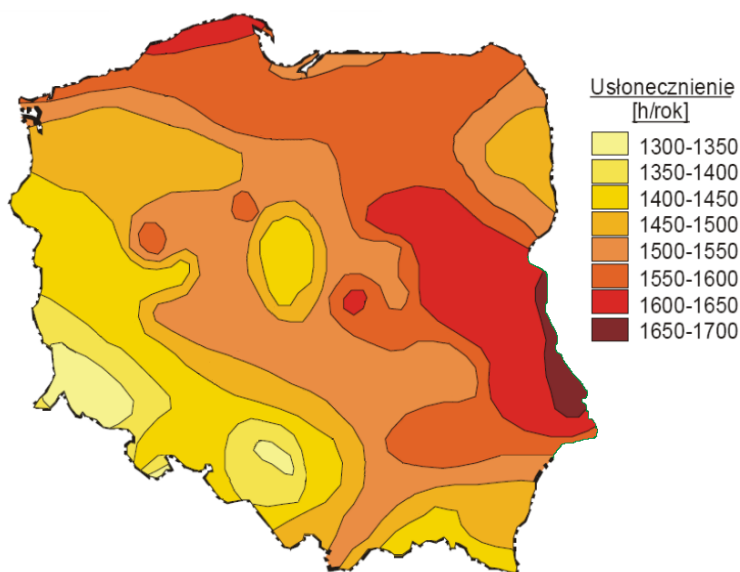
Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przezroczystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 6 Średnie roczne sumy uśłonecznienia

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW

Miasto Bieruń położone jest na obszarze rejonu południowego, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 850-900 kWh/m², natomiast średnie sumy uśłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach 1350-1400 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że miasto dysponuje dość dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być, zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Zgodnie z danych TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach na terenie Miasta Bierunia zlokalizowane są aktualnie 2 źródła PV o mocy zainstalowanej 1 499 034 kW.

Przyłączone mikroinstalacje PV:

- do 10 kW – 889 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 3 804,145 kW,
- powyżej 10 kW – 48 szt. mikroinstalacji o łącznej mocy zainstalowanej 1 345,705 kW¹⁴.

Na terenie miasta na budynkach użyteczności publicznej znajdują się aktualnie następujące źródła OZE:

¹⁴ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach – pismo nr TD25-03-0117684-03 z dnia 17.03.2025 r.

- DOM SENIORA ul. Chemików 139 - panele fotowoltaiczne - moc 3,0 kWp
- SP nr 1 ul. Licealna 17A - panele fotowoltaiczne - moc 2,88 kWp¹⁵.
- SP nr 3 ul. Węglowa 11 – panele fotowoltaiczne 2 x 10 kW
- Hala sportowa ul. Warszawska 294 a - panele fotowoltaiczne 2 x 10 kW

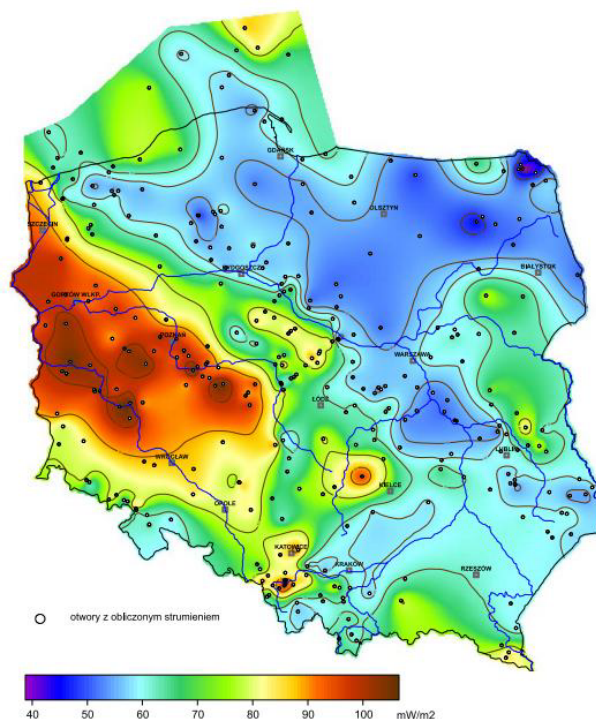
Energia Ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wnętrze Ziemi o temperaturze około 5 400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobywania wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpального wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 7 Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009)

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w mieście Bieruń jest nieuzasadniona. Według mapy gęstość strumienia ciepłego w rejonie miasta wynosi

¹⁵ Dane z Urzędu Miejskiego w Bieruniu

maksymalnie 70-80 mW/m². Potencjał ten jest mały, zaś pozyskanie energii geotermalnej wiąże się z koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej.

Na terenie całego Miasta Bieruń można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze. Proponowane jest wspieranie przez Miasto podmiotów i właścicieli budynków instalujących rozwiązania wykorzystujące pomy ciepła w pozyskiwaniu środków finansowych na tego typu przedsięwzięcia.

Biogaz

Najczęściej stosowanymi substratami do produkcji biogazu rolniczego są nawozy naturalne, wśród których wymienić należy gnojowicę oraz obornik. Obliczenie możliwego zysku energetycznego z biomasy pochodzącej z hodowli zwierząt opiera się na wskaźniku wielkości produkcji biogazu oraz wykorzystaniu liczby sztuk dużych zwierząt. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże zwierząt.

Tabela 7 Wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże [m³/SD/d]

Bydło	Trzoda chlewna	Drób
1,5	1,5	3,75

Źródło: Odchody zwierząt jako substrat dla biogazowni [<http://bio-gazownie.edu.pl/>]

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zwierząt w gospodarstwach na terenie Miasta Bieruń. Zakładając, że z 1m³ biogazu można wyprodukować 2,1 kWh energii elektrycznej (przy zakładanej sprawności układu 33%) potencjał energetyczny przedstawia się następująco:

Tabela 8 Pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie Miasta Bierunia oraz produkcja biogazu

Rodzaj zwierząt	Liczba zwierząt* [szt.]	Biogaz [m ³ /rok]	Produkcja energii [kWh/rok]
Bydło	278	417	875,7
Trzoda chlewna	785	1 177,5	2 472,75
Drób	8 433	2 248,8	4 722,48
SUMA		3 843,3	8 070,93

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020

Jak ukazuje powyższa tabela biogaz i energię elektryczną można pozyskać głównie wykorzystując kurze odchody. Potencjał energetyczny nawozów naturalnych jest niewielki i wynosi jedynie 8 070,93 kWh/rok. Największy potencjał mają nawozy naturalne pochodzenia drobiowego – 4 722,48 kWh/rok. Biorąc pod uwagę trudności z zebraniem całości zwierzęcych odchodów przyjęto redukcję zysku energetycznego o 40 %.

Na obszarze Bierunia nie ma przedsiębiorstw wytwarzających energię elektryczną z odnawialnego źródła energii i przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dotychczasowe działania, a także plany modernizacji oświetlenia miejskiego rozwinięta infrastruktura techniczna związana z zaopatrzeniem odbiorców w energię elektryczną, ciepło sieciowe oraz gaz sieciowy duże nakłady na wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne nakłady na bieżące modernizacje i remonty dróg	niska efektywność energetyczna części budynków niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych brak potencjału zastosowania części OZE część dróg w złym stanie technicznym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii możliwe dofinansowanie z programów rządowych realizacja POP oraz tzw. uchwały antysmogowej	możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic miasta brak środków na finansowanie inwestycji słabe zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych duży przyrost liczby pojazdów poruszających się w obrębie miasta

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie Miasta Bierunia przeanalizowano w oparciu o dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - dane ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Tychach przy ul. Tołstoja. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w ostatnich latach ulegała ona poprawie i odpowiada ona obowiązującym normom.

W ostatnich latach mieszkańcy Miasta brali udział w programach realizowanych przez Miasto Bieruń i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (Czyste Powietrze), dzięki czemu w ostatnich latach wymieniano nieekologiczne źródła ciepła oraz prowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

Wpływ na złą jakość powietrza w mieście niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków. Znaczną emisję charakteryzuje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich ilością, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla miasta mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również słabe zainteresowanie mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zmniejszającymi energochłonność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Miasta Bierunia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 9 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta Bierunia przeprowadzono łącznie 26 kontroli w 18 podmiotach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym 5 z nich dotyczyło ochrony przed hałasem.	5 kontroli w zakresie ochrony przed hałasem
2.	Ograniczenie hałasu drogowego	GDDKiA Oddział w Katowicach W ramach realizacji zadania w okresie od 03.08.2022 r. do 08.05.2024 r. wykonano inwestycję „Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych wzdłuż DK44 w miejscowości Bieruń (rejon ul. Granitowej, Warszawskiej oraz mieszka 1) – cicha nawierzchnia” na odcinkach od km 7+000 do 7+714 oraz od km 7+761 do km 8+317. Inwestycja sfinansowana została w całości ze środków budżetu państwa. Cały koszt inwestycji 1 578 404 zł;	-
3.	Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hał oraz hałasujących maszyn i urządzeń)	Przedsiębiorstwa brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	-
4.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 edukacja ekologiczna na terenie miasta była prowadzona głównie przed jednostki oświatowe. Ponadto Ekodoradca koordynował w mieście działania z zakresu edukacji ekologicznej. Nie było prowadzonych działań stricte z zakresu zapobiegania nadmiernej emisji hałasu.	-
5.	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	WIOŚ w Katowicach W ramach PMŚ na terenie miasta Bieruń w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1	Przekroczenie poziomów emisji hałasu kolejowego	brak przekroczeń	brak przekroczeń

* dane z POŚ z 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością gospodarczą na terenie Miasta Bierunia uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów (przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych), które stanowią źródło emisji hałasu.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Funkcjonowanie ich jest czasem źródłem konfliktów z mieszkańcami, gdyż przedsiębiorstwa te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich

sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości, co skutkuje kontrolą WIOŚ, a w przypadku przekroczeń przekazaniem sprawy do Starosty Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, co skutkuje wydaniem decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

Funkcjonowanie małych zakładów jest niejednokrotnie źródłem konfliktów mieszkańców z przedsiębiorcami, gdyż zakłady te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają fakt uciążliwości do Urzędu Miasta, co skutkuje kontrolą, a w przypadku przekroczeń wydaniem decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Miasta Bierunia nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

Dla instalacji znajdujących się na terenie Miasta Bieruń Marszałek Województwa Śląskiego w latach 2020-2024 wydał 1 decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane, tj. dla firmy NINTROERG S.A. z siedzibą przy ul. Plac Alfreda Nobla 1, która posiada pozwolenie zintegrowane wydane w 2016 roku (decyzja nr 128/OS/2016 z dnia 22 stycznia 2016 r.) zmienione decyzją nr 2769/OE/2023 z dnia 24 lipca 2023 roku¹⁶.

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do WIOŚ lub RWMS), na terenie miasta w 2024 roku wykonano pomiary hałasu przemysłowego, w 18 punktach pomiarowych w rejonie 3 zakładów. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla punktu P8 przy ul. Polnej (zakład Danone Sp. z o.o. Fabryka w Bieruniu) w porze nocy o 6,8 dB¹⁷.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie miasta Bieruń przeprowadził łącznie 26 kontrole w 18 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony przed hałasem przeprowadzono 5 kontrole¹⁸.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie miasta jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie miasta są:

- drogi krajowe – 12,833 km,
- wojewódzkie – 4,17 km,
- drogi powiatowe – 20,892 km,
- drogi gminne – 67,18 km,
- drogi wewnętrzne – 32,953 km.

Na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego na bazie których planowane są niezbędne prace remontowe do realizacji. Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych przez zarządców dróg środków finansowych. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych oraz odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie głównych dróg.

Układ komunikacyjny na terenie miasta, jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny, lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bezpośredniej bliskości ciągów komunikacyjnych jest przyczyną emisji hałasu do środowiska. Obciążenie dróg na terenie Miasta Bierunia, szczególnie w sezonie letnim należy zaliczyć do wysokich.

Na ograniczanie oddziaływania hałasu ma niewątpliwy wpływ zielen izolacyjna szczególnie wzdłuż dróg oraz na posesjach mieszkańców, co chroni mieszkańców przed hałasem okolicznych dróg i działalności w najbliższym sąsiedztwie. W ramach utrzymania zieleni przydrożnej, rosnącej w pasie dróg powiatowych wydatkowano środki na nasadzenia i wycinkę drzew.

¹⁶ pismo Województwo Śląskie z dnia 13 marca 2025 znak OE-AD-UI.706.94.2025, OE-AD-UI.KW-000188/2025

¹⁷ DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 1 kwietnia 2025 roku

¹⁸ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.76.2025.MR z dnia 3 kwietnia 2025 r.

Powiatowy Zarząd Dróg w Bieruniu realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. z 2025 r. poz. 647) opracował strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych w powiecie bieruńsko-lędzińskim. Opracowaniem nie zostały objęte drogi znajdujące się w obrębie miasta Bieruń.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Miasta Bierunia zaproponowano następujące działania inwestycyjne w zakresie ograniczenia hałasu drogowego planowane do realizacji w ciągu 5 lat:

- Realizacja cichej nawierzchni w miejscowości Bieruń na odc. od km 8+317 do km 8+604– prognozowany koszt: 2 216 400,00 zł,
- Budowa alternatywnego połączenia drogowego w postaci brakującego odcinka trasy ekspresowej S1 Kosztowy – Bielsko-Biała po wschodniej stronie terenu miasta Tychy, w podziale na 4 odcinki realizacyjne: odc. IA węzeł Bieruń (z węzłem) – węzeł Oświęcim (bez węzła), odc. IB Węzeł Kosztowy II (z węzłem) – węzeł Bieruń (bez węzła), odc. II węzeł Oświęcim (z węzłem) – Dankowice, odc. III Dankowice – węzeł Suchy Potok (z węzłem). Prognozowane koszty: 1 789 163 076,00 zł.

W ramach PMŚ na terenie miasta Bieruń w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego¹⁹.

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Przez obszar miasta Bierunia przebiegają tory kolejowe, które emitują hałas kolejowy, ale również wstrząsy i wibracje. Tory te przebiegają przez centrum Bierunia Starego, biegnąc dalej przez północno-wschodnią część Bierunia Nowego. Linia kolejowa nr 179 relacji Tychy – Mysłowice Kosztowy (km 9,120 – 15,780) oraz linia kolejowa 138 relacji Oświęcim – Katowice (km 3,000 – 5,720) zgodnie z informacją PKP PLK S.A., natężenie ruchu pociągów na wskazanym odcinku linii kolejowej nr 179 wynosi średnio 20 pociągów na dobę, z czego ok. 40% stanowią pociągi towarowe, na odcinku linii kolejowej nr 138 – średnio 83 pociągi na dobę, z czego ponad 75% stanowią pociągi towarowe (dane SOLK2019).

Linie kolejowe przebiegające przez teren miasta są zarządzane przez:

- PKP PLK S.A. – magistralna dwutorowa, zelektryfikowana linia nr 138 relacji Oświęcim – Katowice na odcinku Oświęcim – Nowy Bieruń oraz Nowy Bieruń – Mysłowice Kosztowy,
- PKP PLK S.A. – drugorzędna jednotorowa, nieelektryfikowana linia nr 179 relacji Tychy – Mysłowice Kosztowy MKSB1 odcinek Tychy – Łęziny,
- SISTEMA Poland Sp. z o. o. – miejscowa, jednotorowa, nieelektryfikowana linia nr 717 relacji Górki Ścierne – Fiat Auto Poland,
- KWK Piast – miejscowa, dwutorowa, zelektryfikowana linia nr 885 relacji Nowy Bieruń.

Zlokalizowana są tu również dwie stacje kolejowe: Bieruń Stary oraz Nowy Bieruń.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Miasta Bierunia nie zaproponowano działań inwestycyjnych w zakresie ograniczenia hałasu kolejowego.

W ramach PMŚ na terenie miasta Bieruń w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego²⁰.

W 2020 roku PKP PLK S.A. na terenie miasta przeprowadziły badania hałasu wzdłuż linii kolejowych, tj. w punkcie przy ul. Klasztornej 4 (LK 179 Tychy – Mysłowice Kosztowy). Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku²¹.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępność komunikacyjna miasta	niezadowalający stan niektórych dróg powiększająca się liczba pojazdów brak badań hałasu drogowego, co nie daje skali zagrożenia
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne

¹⁹ DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 1 kwietnia 2025 roku

²⁰ DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 1 kwietnia 2025 roku

²¹ PKP PLK S.A. – pismo nr IOS1.4514.19.2025.2.K.Ś. z dnia 14 marca 2025 roku

realizacja corocznych inwestycji drogowych bieżące kontrole WIOŚ w przedsiębiorstwach	zwiększanie się ilości pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg
--	--

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla miasta w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych.

W sytuacjach przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną miasta jest jej dobra dostępność komunikacyjna. Na terenie miasta zlokalizowane są odcinki dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, które w ostatnich latach były modernizowane m.in. przez zarządców dróg. W kolejnych latach planowane są dalsze prace modernizacyjne.

W związku z takim stanem w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż zadaniami do realizacji są modernizacje dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Zadania te zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych – do realizacji przez Miasto Bieruń oraz zadań monitorowanych do realizacji przez zarządców dróg.

Bardzo ważnym, ciągłym zadaniem do realizacji w każdej dziedzinie środowiskowej w tym także w zakresie hałasu jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych do realizacji przez Miasto, a finansowane ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub innych źródeł zewnętrznych.

4.3. Pole elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 11 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	WIOŚ w Katowicach W ramach realizacji PMS na terenie miasta Bieruń, w latach 2023-2024 przeprowadzono 1 pomiar okresowy (monitoringowy) promieniowania elektromagnetycznego (PEM), w punkcie zlokalizowanym w rejonie ulicy Chemików. Średni poziom składowej elektrycznej promieniowania elektromagnetycznego w trakcie półgodzinnego badania nie przekroczył progu czułości sondy pomiarowej tj. 0,7 V/m. Pomiar wykonano w dniu 20.07.2023 roku.	1 punkt pomiarowy brak przekroczeń
2.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Miasto Bieruń Na terenie miasta wg stanu na dzień 31.12.2024 roku obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia, przyjęte Uchwałą Nr XIV/19/2023 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 listopada 2023 r. oraz 65 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywających ok. 3250 ha co daje pokrycie planami na poziomie 80,2 %. W latach 2020-2024 roku uchwalono 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W każdym z nich uwzględniono zapisy dotyczące ograniczania oddziaływania pól elektromagnetycznych.	13 MPZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektro-magnetycznych (GIOŚ) [V/m]	0,81 V/m	<0,70 V/m – poniżej progu wykrywalności
2.	Liczba punktów z przekroczeniami norm oddziaływania pól elektro-magnetycznych (GIOŚ) [szt.]	0	0

* dane z POŚ z 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,

- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Według stanu na dzień 01.01.2025 r. na terenie Miasta Bieruń we własności TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach znajduje się łącznie 303,34 km linii napowietrznych i kablowych, w tym:

- 90,60 km linii napowietrznych niskiego napięcia (nN do 1 kV),
- 92,07 km linii kablowych niskiego napięcia (nN do 1 kV),
- 43,47 km linii napowietrznych średniego napięcia (SN),
- 59,06 km linii kablowych średniego napięcia (SN),
- 18,14 km linii napowietrznych wysokiego napięcia (WN).

oraz 122 stacje transformatorowe SN/nN, w tym:

- 99 szt. będących w własności TAURON Dystrybucja S.A.,
- 22 szt. obcych,
- 1 wspólna.

Na terenie Miasta Bierunia zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna WN/SN SE Bieruń (BIR) 220/110/20 kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach²².

Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest tu także 27 anten telefonii komórkowej zlokalizowanych w 13 stacjach bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)²³.

Rysunek 8 Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie miasta Bieruń

Źródło: www.si2pem.gov.pl (dostęp 22 marca 2025)

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Urzędu Miejskiego w Bieruniu. Burmistrz Miasta Bierunia prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W chwili obecnej na terenie Miasta Bierunia zgłoszonych jest 20 instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne. W latach 2020-2024 dokładnie 12 przedsiębiorstw z terenu miasta dokonało zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

²² TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach – pismo nr TD25-03-0117684-03 z dnia 17.03.2025 r.

²³ <http://beta.btsearch.pl>

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rok 2020 był ostatnim rokiem, w którym monitoringowe badania PEM realizowane były w trzyletnich cyklach – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 nr 221 poz. 1645). Od 2021 roku obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311), które znacznie zmieniło system monitoringowy pomiarów PEM w Polsce.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie miasta Bieruń, w latach 2023-2024 przeprowadzono 1 pomiar okresowy (monitoringowy) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w rejonie ulicy Chemików.

Średni poziom składowej elektrycznej promieniowania elektromagnetycznego w trakcie półgodzinnego badania nie przekroczył progu czułości sondy pomiarowej tj. 0,7 V/m. Pomiar wykonano w dniu 20.07.2023 roku.

Analiza przeprowadzonego pomiaru monitoringowego nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów PEM, dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448).

Ponadto, zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach miasta Bieruń nie wykazano występowania takich terenów²⁴.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
na terenie miasta i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania 1 punkt monitoringowy zlokalizowany na terenie miasta	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania	możliwość zwiększenia się poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne

²⁴ DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 1 kwietnia 2025 roku

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOS prowadząc pomiary w ramach PMŚ.

Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Burmistrza Miasta Bieruń fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak brakuje w miejscowych planach ograniczeń dla powstawania nowych instalacji, dlatego w perspektywie lat może nastąpić wzrost poziomu promieniowania.

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 13 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	GIOS Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6 letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP), zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w przypadku miasta Bieruń na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). W granicach administracyjnych miasta Bieruń, zlokalizowanych jest fragmentarycznie 6 JCWP, z których 2 mają punkty reprezentatywne do oceny na terenie miasta, 3 JCWP znajdują się na granicy miasta i gmin ościennych, natomiast jedna JCWP znajduje się w całości na terenie gminy sąsiedniej. Wszystkie JCWP objęte są badaniami monitoringowymi i były badane w latach 2023-2024.	-
2.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 nie prowadzono działań w zakresie ochrony wód i sposobów ochrony przed powodzią i suszą.	-
3.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie W ramach realizacji zadania na terenie Miasta Bierunia prowadzono głównie działania polegające na odbudowie i konserwacji urządzeń przeciw powodziowych, zwiększenia retencyjności zlewni oraz poprawy stanu technicznego urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego. W okresie 2023-2024 na terenie miasta Bieruń realizowane były następujące zadania inwestycyjne: - Przebudowa i odbudowa obustronnych wałów przeciwpowodziowych rzeki Gostynki w km lewy wał: 4+200 - 0+620, prawy wał: 4+200 - 11+450. W 2021 roku zrealizowano zakres inwestycji obejmujący aktualizację kosztorysu inwestorskiego, wykonanie remontu przepustu wałowego oraz wypłatę odszkodowań za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa na mocy decyzji PNRI za kwotę 242 445,36 zł w ramach przychodów uzyskiwanych z prowadzonej działalności statutowej wymienionych w art. 225 ust. 1-9, 10a ustawy Prawo Wodne; - Modernizacja i nadbudowa lewostronnego obwałowania rzeki Wisły w Bieruniu – Czarnuchowicach od ujścia rzeki Przemszy. W 2021 roku zrealizowano zakres inwestycji obejmujący zakończenie wypłaty odszkodowań za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa na mocy decyzji PNRI z wykonaniem nadbudowy lewego wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły w km 1+400 – 1+780 (projektowanego wału) o długości L=380 m i przebudowę przepustu wałowego: P4 w km 1+436 za kwotę 1 638 799,00 zł w ramach dotacji Budżetu Państwa (rezerwa celowa 44); - Odbudowa i przebudowa obwałowań przeciwpowodziowych rzeki Mleczna na terenie m. Bieruń	przebudowa i odbudowa wału na długości 13,66 km utrzymanie i konserwacja cieków na długości 392,52 km na łączny koszt 4 774 866,22 zł

		Stary w km 1+900 -4+350 (od mostu kolejowego przy ul. Chemików do mostu w ul. Turyńskiej). W 2021 roku zrealizowano zakres inwestycji obejmujący wypłatę odszkodowań za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa na mocy decyzji PNRI na kwotę 131 078,08 zł w ramach przychodów uzyskiwanych z prowadzonej działalności statutowej wymienionych w art. 255 ust. 1-9, 10a ustawy Prawo wodne (środki własne PGW WP); • Poprawa bezpieczeństwa powodziowego poprzez modernizację obwałowań rzeki Wisły, Gostynki i Mlecznej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego oraz miasta Tychy. W 2024 roku zrealizowano zakres inwestycji obejmujący opracowanie Studium Wykonalności, aktualizację kosztorysu inwestorskiego, zapłatę odszkodowań oraz przygotowanie wniosku o dofinansowanie za kwotę 312 593,00 zł w ramach przychodów uzyskiwanych z prowadzonej działalności statutowej art. 255 ust. 1-9, 10a ustawy Prawo wodne (środki własne PGW WP). W ramach zadań z zakresu utrzymania wykonano następujące działania: W 2023 roku: • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: jednokrotne koszenie obustronnego obwałowania rzeki Mlecznej wraz z konserwacją rzeki w km 0+000-12+000 w m. Bieruń, Tychy, Katowice, oraz z remontem przepustów wałowych: na lewym wale w km 10+984 w m. Tychy, prawym wale w km 9+466 w m. Katowice (rozmiar rzeczowy: wał - 24,000 km, rzeka - 12,000 km, przepusty - 2 szt.); koszt: 694 860,34 zł, • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: rzeka Wisła: lewy wał w km 0+000-7+940 w m. Bieruń, Bojszowy, prawy wał w km 0+000-7+400 i 0+000-1+460 w m. Babice, Brzezinka, Pławy, gm. Oświęcim - I koszenie (rozmiar rzeczowy: 16,800 km); koszt: 180 516,18 zł, • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: rzeka Przemsza: prawy wał w km 0+000-1+450 w Czarnuchowicach, gm. Bieruń, lewy wał w km 0+000-4+020 w m. Gorzów, gm. Chelmek - I koszenie (rozmiar rzeczowy: 5,470 km); koszt: 57 991,59 zł, • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: obustronne obwałowanie rzeki Gostynki w km: lewy wał 0+000 - 14+321, prawy wał 0+000- 14+243 w m. Bieruń, Bojszowy, Tychy, - I koszenie (rozmiar rzeczowy: wał 28,564 km); koszt: 166 214,31 zł, • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: obustronne obwałowanie cieku Goławieckiego w km 0+000-1+100 wraz z ciekim w km 0+000-1+557 w Czarnuchowicach, gm. Bieruń - I koszenie (rozmiar rzeczowy: ciek 1,557 km, wał 2,200 km); koszt: 91 995,14 zł. W 2024 roku: • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) wałów p.powodz.: obustronne obwałowanie rzeki Mlecznej wraz z konserwacją rzeki w km 0+000-12+000 w m. Bieruń, Tychy, Katowice (rozmiar rzeczowy: wał - 24,000 km, rzeka - 12,000 km) - I koszenie; koszt: 535 084,73 zł, • Remont przepustów obustronnego obwałowania rzeki Mlecznej w km 0+000-12+000 w m. Bieruń, Tychy, Katowice (rozmiar rzeczowy: przepusty - 7 szt.); koszt: 309 739,18 zł, • Usunięcie nieprawidłowości stanu technicznego obustronnego obwałowania rz. Gostynka w km: wał prawy 4+153- 14+243, wał lewy 4+193-14+322, w m. Bieruń, Bojszowy, Tychy; koszt: 598 784,33 zł, • Wymiany kłapy zwrotnej wraz z uszczelnieniem wylotu na lewostronnym obwałowaniu rzeki Wisły w km 0+273 w m. Bieruń; koszt: 9 234,61 zł, • Wykonanie konserwacji (utrzymanie) cieku: Bijasowicki w km 0+000-3+000 w gm. Bieruń (rozmiar rzeczowy: 3,000 km); koszt: 72 083,58 zł,	
--	--	--	--

		Usunięcie powalonego drzewa z koryta rzeki Wisły w km 3+630 w m. Babice – gm. Oświęcim, gm. Bieruń (rozmiar rzeczowy: 1 szt.); koszt: 9 700,00 zł. Miasto Bieruń W 2023 roku Bieruńska Spółka Wodna otrzymała 90 000,00 zł dotacji udzielonej z budżetu gminy, którą wydatkowano zgodnie z umową dotacji nr 1/OŚ/2023 zawartą w dniu 14 marca 2023 roku. Z przekazanej przez Gminę kwoty 90 000,00 zł - 100% przeznaczono na konserwację i przebudowę urządzeń melioracji wodnych szczegółowych – urządzeń drenarskich, drenów, rowów, przepustów, itp. W roku 2023 wykonano 14,9 km bieżącej konserwacji rowów. W 2024 roku Bieruńska Spółka Wodna otrzymała 105.000,00 zł dotacji udzielonej z budżetu gminy, którą wydatkowano zgodnie z umową dotacji nr 1/OŚ/2024 zawartą w dniu 28 marca 2024 roku. Zakładane cele i rezultaty tj. konserwacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych administrowanych przez Spółkę zostały osiągnięte. Z przekazanej przez Gminę kwoty 105 000,00 zł - 100% przeznaczono na konserwację i przebudowę urządzeń melioracji wodnych szczegółowych – urządzeń drenarskich, drenów, rowów, przepustów itp. W roku 2024 wykonano 16,34 km bieżącej konserwacji rowów.	
4.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Miasto Bieruń W 2024 roku dokupiono zapas piasku do silosów przeciwpowodziowych; koszt: 8 000,00 zł. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie W okresie objętym sprawozdaniem brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	-
5.	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Miasto Bieruń Na terenie miasta wg stanu na dzień 31.12.2024 roku obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia, przyjęte Uchwałą Nr XIV/19/2023 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 listopada 2023 r. oraz 65 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywających ok. 3250 ha co daje pokrycie planami na poziomie 80,2 %. W latach 2020-2024 roku uchwalono 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W każdym z nich uwzględniono zapisy dotyczące ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.	13 MPZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

Na terenie Miasta Bierunia w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach od 2020 roku prowadzony był Program Moja Woda. Program ten ma na celu ochronę zasobów wodnych oraz minimalizację zjawiska suszy w Polsce poprzez zwiększenie poziomu retencji na terenie nieruchomości z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym oraz wykorzystywanie zgromadzonych wód opadowych lub roztopowych, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury. Dotacja z WFOŚiGW to maksymalnie 5 tysięcy złotych, przy czym nie więcej niż 80% kosztów zakupu, montażu i uruchomienia instalacji pozwalających na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie nieruchomości objętej przedsięwzięciem. Otrzymane pieniądze można było przeznaczyć na: przewody odprowadzające wody opadowe (zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego, podziemnego), zbiornik retencyjny podziemny lub nadziemny, oczko wodne, instalację rozsączającą lub elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 14 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1.	Jakość wód podziemnych	III klasa	III klasa
2.	Jakość wód powierzchniowych	zły stan wód w 6 badanych JCWP	zły stan wód w 6 badanych JCWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

* dane z poprzedniego POS

4.4.1. Opis stanu obecnego

Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473, z 2025 r. poz. 216) odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W obszarze tych jednolitych części wód odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożeń oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

W latach 2020-2024 prowadzone były prace planistyczne kolejnego cyklu wynikającego z wdrażania Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Prowadzono działania zmierzające do opracowania drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami, w tym w szczególności prowadzono półroczne konsultacje społeczne oraz przygotowywano projekt rozporządzenia w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, na terenie którego znajduje się Miasto Bieruń. W efekcie prac, dnia 17.02.2023 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300)²⁵.

Zaktualizowany plan obowiązuje na kolejny rok planistyczny, tj. na lata 2022-2027. Jest on wynikiem szczegółowych analiz związanych z korzystaniem z wód w tym identyfikacji presji antropogenicznych mających wpływ na wody. W wyniku tych analiz w odniesieniu do poszczególnych jednolitych części wód w celu zachowania lub poprawy ich stanu sporządzono programy działań naprawczych.

4.4.1.1. Wody powierzchniowe

Cały teren Bierunia znajduje się w dorzeczu Wisły i odwadniany jest przez jej lewobrzeżne dopływy: Gostynię (wraz z Mleczną i Potokiem Tyskim), Potok Goławiecki, Przemszę oraz Potok Bijasowski zbierający wody z dna doliny Wisły. Sieć hydrograficzna Bierunia jest dobrze rozwinięta, z dużym udziałem stałych i okresowych rowów melioracyjnych, na co dodatkowo nakładają się szkody górnicze zaburzające lokalny przepływ wód w rowach i powodujące tworzenie zalewisk. W wyniku melioracji i osiadań miejscami występują bramy wodne (np. w okolicach Bierunia Starego i Czarnuchowic) oraz działy wodne niepewne (na terenach przeobrażonych w Bieruniu Starym i terenach przeciwpowodziowych w Bieruniu Nowym i Czarnuchowicach).

Rzeki odwadniające teren Bierunia zalicza się do rzek o reżimie wyrównanym z dwoma wezbrzeniami: roztopowym na wiosnę i deszczowym zimą, oraz o zasilaniu gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Ten naturalny reżim jest jednak zaburzany czynnikami antropogenicznymi, których zasadniczym źródłem na obszarze Bierunia są wody kopalniane. Pośrednio wpływ mają także wspomniane deformacje terenu wynikające z osiadań górniczych, które powodują i będą nadal powodować zmiany ilościowe w przepływach rzek i powstawanie terenów bezodpływowych.

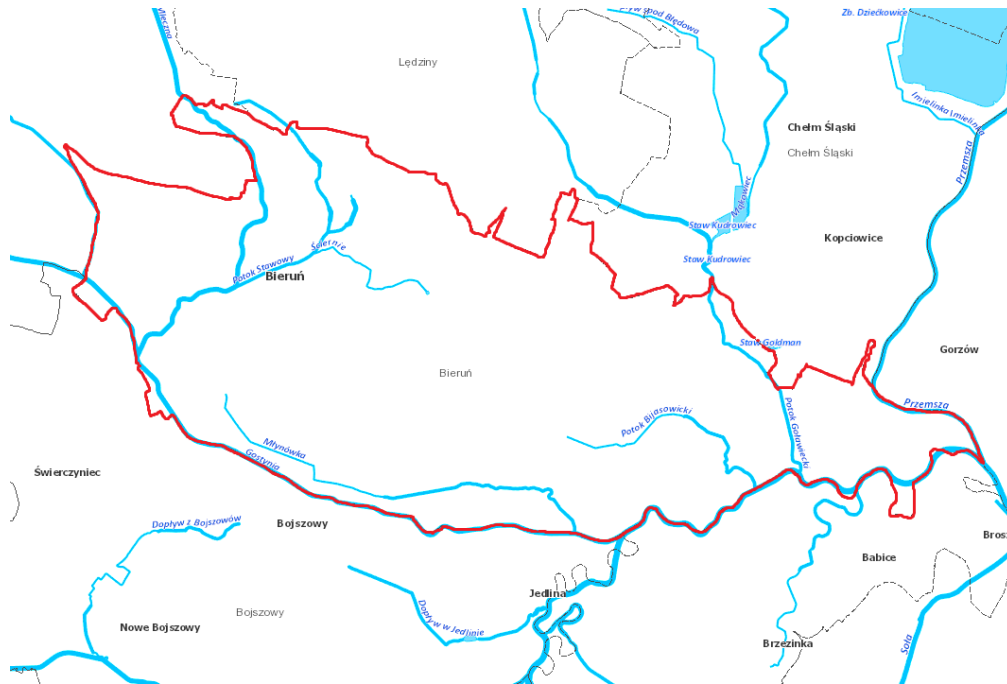
Wisła na wysokości Bierunia wchodzi w skład 84-kilometrowego odcinka, tzw. Małej Wisły od źródeł w Beskidzie Śląskim do ujścia Przemszy. Płyynie w korycie krętym, częściowo uregulowanym, stanowiącym jednocześnie południową granicę Bierunia. Średni podłużny spadek koryta wynosi zaledwie 0,4 %, dlatego rzeka ma tendencję do meandrowania, co widać po nadal krętym korycie oraz po pozostałościach odciętych meandrów w obrębie doliny. Jest ona obwałowana na całym odcinku od strony Bierunia, chroniąc zabudowę Bijasowic, Bierunia Nowego i Czarnuchowic.

Zbiorniki wodne na terenie Bierunia to zbiorniki pochodzenia naturalnego (starorzecza w dolinie Wisły), powyrobowiskowego (zbiornik Łysina, zbiornik Bijasowice), hodowlanego (Derówka) i z osiadań górniczych.

Spśród wód stojących największym elementem sieci hydrograficznej jest zbiornik Łysina o powierzchni 14,5 ha, położony w zachodniej części Bierunia w widłach rz. Mlecznej i Gostyni. Jego administratorem jest BOSiR oraz PZW Bieruń Stary. Jest to zbiornik powyrobowiskowy z lat 70-tych XX w., powstały w miejscu dawnej eksploatacji piasku. Ponadto znajduje się w strefie zasilania ujęć wód podziemnych na terenie zakładów „Danone” w Bieruniu położonych na północ od stawu. Prawdopodobnie też z tego powodu obserwuje się obniżenia zwierciadła wód w zbiorniku.

Inne zbiorniki wodne występujące w Bieruniu, to: hodowlany zbiornik Derówka (ok. 2 ha), którego administratorem są Lasy Państwowe oraz zbiornik wędkarski Goldman przy „Paciorkowcach”. W dolinie Wisły występują ponadto także pomniejsze zbiorniki wodne w odciętych starorzeczach. Do tego dodać należy także sztuczne zbiorniki wodne o założeniu przemysłowym.

²⁵ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr C.ROA.0143.25.2025.JF RPW/4506/2025 z dnia 25.04.2025 r.

Rysunek 9 Wody powierzchniowe w rejonie miasta Bieruń

Źródło: wody.isok.gov.pl (dostęp 22 marca 2025)

PGW WP Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach na terenie Miasta Bieruń administruje łącznie 32,595 km rzek i cieków wodnych, w tym:

- ciek Goławiecki – 3,300 km,
- ciek Bijasowicki – 3,000 km,
- rzeka Gostynka – 9,275 km,
- rzeka Mleczna – 5,330 km,
- rzeka Wisła – 6,300 km,
- rzeka Przemsza – 2,100 km,
- ciek Stawowy – 3,290 km.
- ciek Tyski -

oraz wałami przeciwpowodziowymi o łącznej długości ok. 30,481 km, w tym:

- wały cieku Goławieckiego o długości 2,376 km (w tym wał lewy – 1,187 km, wał prawy 1,189 km),
- wały rzeki Gostynki o długości ok. 10,728 km (wał lewy – 9,310 km).

Na terenie Miasta Bieruń w administracji PGW WP nie znajdują się zbiorniki wodne.

PGW WP nie administruje urządzeniami melioracji wodnych. Zgodnie z art. 205 ustawy Prawo Wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087) „Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie miasta lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie miasta – do tej spółki lub związku spółek wodnych”²⁶.

4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie Miasta Bieruń

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW).

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027. Opracowany program ma charakter wstępny i będzie podlegał corocznej aktualizacji.

Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), w przypadku miasta

²⁶ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr C.ROA.0143.25.2025.JF RPW/4506/2025 z dnia 25.04.2025 r.

Bierunia w PGW na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe cieki mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie JCWP badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej JCWP. W granicach administracyjnych miasta Bieruń, zlokalizowanych jest fragmentarycznie 6 JCWP, z których 2 mają punkty reprezentatywne do oceny na terenie miasta, 3 JCWP znajdują się na granicy miasta i gmin ościennych, natomiast jedna JCWP znajduje się w całości na terenie gminy sąsiedniej.

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 roku w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. poz. 1475 z 2021 r.)) klasyfikacje stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego²⁷.

Zgodnie z wytycznymi cyklu planistycznego 2022-2027 oraz obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych obszar terenu Miasta Bieruń położony jest w zasięgu 6 jednolitych części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP objęte są badaniami w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) realizowanego w latach 2022-2027:

- PLRW200011211899 Gostynia od Starej Gostyni do ujścia,
- PLRW200006211889 Mleczna,
- PLRW200006211949 Potok Goławiecki,
- PLRW200006211869 Potok Tyski,
- PLRW20001021294 Przemsza od Białej Przemszy do ujścia,
- PLRW20001121199 Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy.

Znajdują się one na terenie wydzielonego w „Masterplanie dla obszaru Dorzecza Wisły” (2014) tzw. Regionu Wodnego Małej Wisły.

Ostatnia klasyfikacja i ocena stanu wód wykonana była w 2022 roku na podstawie danych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i obejmowała lata 2016-2021. W okolicach miasta Bieruń w 2021 roku badanych było 6 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), tj.:

- PLRW200011211899 Gostynia od Starej Gostyni do ujścia
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,
- PLRW200006211889 Mleczna
 - umiarkowany potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny dobry,
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,
- PLRW200006211949 Potok Goławiecki
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.
- PLRW200006211869 Potok Tyski
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,

²⁷ DMŚ RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 01 kwietnia 2025 roku

- PLRW20001021294 Przemsza od Białej Przemszy do ujścia
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,
- PLRW20001121199 Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy
 - zły potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

W jednym JCWP odnotowano umiarkowany stan ekologiczny, w czterech JCWP słaby stan ekologiczny, a w jednym JCWP stan ekologiczny określono jako zły. W 5 badanych JCWP stan chemiczny został określony jako stan chemiczny poniżej dobrego. Aktualny stan jakości badanych JCWP na terenie miasta Bieruń określono jako zły.

Stan wód Wisły i Przemszy na stanowiskach pomiarowych jest zły. Do rzek i potoków przepływających przez Bieruń zrzucane są wody dołowe kopalni:

- rzeka Gostynia stanowi kolektor wód słonych z KWK „Piast-Ziemowit” Ruch Piast i Ruch Ziemowit. Z kolei Potok Goławiecki odbiera wody z KWK „Piast-Ziemowit” Ruch Ziemowit,
- Mleczna prowadzi kopalniane wody dołowe z wyrobisk KWK „Murcki Staszic”, ale zrzut ma miejsce poza granicami Bierunia,
- w przypadku Gostyni i Potoku Goławieckiego ilość prowadzonych przez nie wód jest znacznie powiększona właśnie o udział wód dołowych kopalni.

4.4.1.3. Wody podziemne

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Kraków północna i centralna część miasta wchodzi w skład Regionu Górnośląskiego, podregion łazicki XVI3, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach karbonu, a znaczenie podrzędne mają poziomy czwartorzędowe i triasowe. Część południowa gminy znajduje się w regionie Przedkarpackim, w podregionie przedkarpackośląskim, w którym główny poziom użytkowy znajduje się w utworach czwartorzędowych

Rysunek 10 Wydajność wód podziemnych w rejonie miasta Bieruń

Źródło: opracowanie na podstawie geologia.pgi.gov.pl (dostęp 22 marca 2025)

Na obszarze miasta Bieruń w profilu hydrogeologicznym występują piętra wodonośne w utworach czwartorzędu, triasu i karbonu. W piętrach tych wydzielono użytkowe poziomy wodonośne.

W obrębie tego obszaru wydzielono cztery zasadnicze piętra wodonośne związane stratygraficznie z utworami: czwartorzędu, trzeciorzędu i triasu, które występują w nadkładzie złoża oraz karbonu stanowiącego serię złożową.

Na terenie miasta Bierunia znajdują się udokumentowane zasoby wód podziemnych:

- wielootworowe ujęcie wody z utworów czwartorzędowych na terenie przepompowni „Ściernie”, z zalecaną strefą ochrony bezpośredniej,
- wielootworowe ujęcie wody z utworów czwartorzędowych na terenie Fabryki „Danone” Sp. z o.o. w Bieruniu,
- projektowana strefa ochrony pośredniej dla ujęcia wód podziemnych, zlokalizowanych na terenie zakładu Fiat Auto Poland S.A. w Tychach,
- ujęcie wód podziemnych (studnie: U-7, U-8, U-9) ujmujących wody podziemne z utworów karbońskich dla NITROERG S.A. w Bieruniu,
- ujęcia wody podziemnej z poziomu triasowego dla studni S-2/K w Bieruniu przy ul. Turyńskiej 2,
- ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych dla zaopatrzenia firmy NITROERG S.A.,
- ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych (wykonanego na działce nr 306/271 w miejscowości Bieruń),
- ujęcie wody z utworów triasu i karbonu w Bieruniu Starym dla Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej,
- ujęcie wody z utworów czwartorzędowych w Bieruniu Starym dla Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Tychach,
- ujęcie wody z utworów czwartorzędowych dla Bieruńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji,
- ujęcie wody podziemnej w szybach KWK „Piast” w Bieruniu.

Na terenie miasta Bierunia nie występują główne poziomy wód podziemnych (GZWP).

W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który obowiązuje w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021.

Według ww. podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar Miasta Bierunia znajduje się w obrębie czterech jednolitych części wód podziemnych:

- nr 145 (PLGW6000145) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- nr 146 (PLGW6000146) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- nr 147 (PLGW2000147) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- nr 157 (PLGW2000157) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

W 2023 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie Miasta Bierunia w latach 2023-2024 prowadzono badania monitoringowe wód podziemnych w 1 punkcie sieci krajowej Id Monitoring 5929 Bieruń w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych²⁸.

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2019 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,

²⁸ DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 01 kwietnia 2025 roku

- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W latach 2020-2024 badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywanych na terenie miasta do celów pitnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

Tabela 15 Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym sieci krajowej na terenie miasta Bieruń

Gmina	Miejscowość	Nr JCWPd	ID Monitoring	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Klasa jakości 2023 końcowa	Klasa jakości 2024 końcowa
Bieruń	Bieruń	145	5929 Bieruń	Q	5. Tereny przemysłowe	III	III

Źródło: DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 01 kwietnia 2025 roku

4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo Wodne, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez Wody Polskie.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Jednakże przystosowanie terenów szybkiego reagowania w przypadku powodzi jak i stworzenie systemu ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodziowego nie jest ustawowym zadaniem PGW WP. Opracowanie systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach jest elementem gminnych planów zarządzania kryzysowego, co na podstawie zapisów Ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 122 z późn. zm.) pozostaje kompetencją wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Zgodnie z art. 31a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) wójt/burmistrz/prezydent miasta jest organem odpowiedzialnym za opracowanie planów operacyjnych przed powodzią²⁹.

W latach 2016–2018 dokonano przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (aWORP) w II cyklu planistycznym. Została ona zrealizowana w ramach projektu POIS.02.01.00-00-0014/16, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

Na lata 2016–2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego”. MZP i MRP sporządzono zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

²⁹ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr C.ROA.0143.25.2025.JF RPW/4506/2025 z dnia 25.04.2025 r.

Na obszarze miasta Bierunia stwierdzono występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o zapisy Ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.). Zgodnie z informacjami Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i opublikowanymi mapami zagrożenia powodziowego na terenie Bierunia znajdują się następujące kategorie obszarów zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%),
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
- obszary, obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzącej.

Rysunek 11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie miasta Bieruń

Źródło: www.wody.isok.gov.pl (dostęp 22 maja 2025)

Bieruń z racji położenia w dolinie Wisły i ogólnie mocno rozwiniętej sieci hydrograficznej jest zagrożony powodzią. Miasto chronią obwałowania na głównych rzekach: Wiśle, Gostyni i Przemszy, co zestawiono poniżej:

- rz. Wisła – obwałowania lewego brzegu obejmują ochroną: Czarnuchowice, Bieruń Nowy i Bijasowice,
- rz. Gostynia – obwałowania lewego brzegu obejmują ochroną: Bijasowice, Bieruń Nowy, Bieruń Stary, Jajosty i Czarnuchowice,
- rz. Przemsza – obwałowania prawego brzegu obejmują ochroną: Czarnuchowice i Bieruń Nowy,
- rz. Mleczna – obustronne obwałowania chronią Bieruń Stary.

Ostatnia powódź miała miejsce w 2010 roku i spowodowała duże straty na terenie Kopani, Bijasowic i Bierunia Nowego w wyniku powstania, tzw. cofki na rz. Gostyni i ujścia do Wisły i przerwania wałów powodziowych w rejonie Kopani.

W Bieruniu funkcjonuje system ostrzegania powodziowego. Składa się on ze stacji bazowej zlokalizowanej w siedzibie Urzędu Miejskiego i czterech stacji monitoringu powodziowego na Wiśle, Przemszy, Gostynce i na Mlecznej. System ten wskazuje na bieżąco poziomy wód na wspomnianych rzekach w Tychach, Goczałkowicach i Bieruniu. Pozwala to na

³⁰ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr C.ROA.0143.25.2025.JF RPW/4506/2025 z dnia 25.04.2025 r.

podejmowanie działań wyprzedzających i ostrzegawczych w przypadku wystąpienia zagrożeń i wzebrań rzek. W wyniku współdziałania ze Starostwem Powiatowym w Bieruniu do systemu monitoringu włączono cztery kolejne stacje zakupione ze środków Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego.

Miasto posiada cztery magazyny przeciwpowodziowe. Są one wyposażone w sprzęt przeciwpowodziowy, w tym zapory przeciwpowodziowe i rękawy segregacyjne, sprzęt inżynierski, zapas piasku, worki i ładowarki do piasku, odzież ochronną, łopaty, kilofy, folię, sprzęt kwaterunkowy. Część sprzętu przechowywana jest w dyspozycji OSP, są to np. łódzie płaskodenne z silnikami zaburtowymi i agregaty prądotwórcze. W celu utrzymania pełnej sprawności eksploatacyjnej sprzęt ten jest na stałe konserwowany przez strażaków OSP.

Do 2022 roku w Gminie Bieruń funkcjonował Zespół ds. bezpieczeństwa powodziowego. Jego zadaniem było prowadzenie działań mających na celu ochronę gminy przed wystąpieniem powodzi i likwidacja zagrożeń powodziowych. W skład Zespołu wchodziła przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Bieruniu i radni Rady Miejskiej w Bieruniu. Z dniem 1 lutego 2023 roku na podstawie Zarządzenia Nr B.0050.19.2023 Burmistrza Miasta Bierunia Zespół zakończył działalność, a jego obowiązki przejął w całości Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

Ponadto pracownicy Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego na bieżąco monitorują strony internetowe i aplikacje przekazujące dane dotyczące pogody, stanów wód, zrzutu wody ze zbiorników retencyjnych.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Susza w polskim prawodawstwie określona jest w art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. 2017 poz. 1897) i jest definiowana jako katastrofa naturalna rozumiana jako zdarzenie związane z działaniem sił natury.

Susza to jedno z najbardziej dotkliwych, a zarazem ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko oraz gospodarkę. Charakteryzuje ją długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Najczęściej występuje w okresie letnim. Zjawisko suszy może powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Susza jest zjawiskiem wolno rozwijającym się, w związku z czym trudny do uchwycenia jest jej początek oraz koniec (w odróżnieniu od powodzi, która zwykle ma dynamiczny przebieg i jest skutkiem nasilonych opadów) oraz jednoznaczny obszar oddziaływania przestrzennego.

Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Są to: susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

Susza atmosferyczna pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub nie występują wcale. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający intensywne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca).

Susza rolnicza pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana jest również suszą glebową.

Susza hydrologiczna przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana jest również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.

Susza hydrogeologiczna definiowana jest jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju jest zwykle poprzedzone wcześniej wymienionymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

Zgodnie z danymi opracowanymi na potrzeby planu przeciwdziałania skutkom suszy zdecydowana większość terenu miasta Bieruń został zaklasyfikowany do klasy II jako umiarkowanie zagrożony suszą. Nie zidentyfikowano terenów silnie i ekstremalnie zagrożonych tego rodzaju suszą. Natomiast we wschodniej części występują obszary słabo zagrożone suszą³¹.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobrze zasoby wód powierzchniowych dobra jakość wód podziemnych	zły stan wód powierzchniowych występowanie niewielkich terenów zagrożonych podtopieniami i powodzią
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne

³¹ Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty 18 września 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym, realizowane w ramach II cyklu planistycznego	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych
dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania zmiany prawa wodnego, w zakresie własności wód	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów wód

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi wykraczają znacznie poza możliwości Miasta Bieruń, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością.

Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla całego miasta oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMiGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie magazynów ochrony przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw rumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Z analizy przeprowadzonej w rozdziale dotyczącym wód można stwierdzić, iż ich stan ulega powolnej poprawie. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 16 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji, w tym deszczowej	Miasto Bieruń W 2020 roku w ramach utrzymania systemu kanalizacji deszczowej wykonano: - czyszczenie 148 kpl studzienek i wpustów kanalizacyjnych oraz 848 m kanalizacji deszczowej w rejonie ulic: Licealna, Jerzego, Kossaka, Świerczyniecka, Chemików, Krakowska, Oświęcimska, Strefowa, Granitowa, Jagiełły, Rędzinna, Szynowa, Kocyndra, Mieszka I, Homera, - deratyzację 177 kpl studzienek i wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Granitowej, Warszawskiej i Węglowej. W 2021 roku w ramach utrzymania systemu kanalizacji deszczowej wykonano: - czyszczenie 277 kpl studzienek i wpustów kanalizacyjnych oraz 1362 m kanalizacji deszczowej w rejonie ulic: Pszenna, Słowiańska, Spyry, Kadłubowa, Chemików, Krakowska, Oświęcimska, Strefowa, Granitowa, Jagiełły, Rędzinna, Szynowa, Gołysowa, Mieszka I, Homera, - deratyzację 177 kpl studzienek i wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Granitowej, Warszawskiej i Węglowej W 2022 roku ramach utrzymania systemu kanalizacji deszczowej wykonano: - czyszczenie studzienek i wpustów kanalizacyjnych kanalizacji deszczowej w rejonie ulic: Torowa, Barańcowa, Skowronków, Pszenna, Słowiańska, Spyry, Kadłubowa, Chemików, Krakowska, Oświęcimska, Strefowa, Granitowa, Jagiełły, Rędzinna, Szynowa, Gołysowa, Mieszka I, Homera. - deratyzację 177 kpl. studzienek i wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Granitowej, Warszawskiej i Węglowej. W 2024 roku w ramach utrzymania systemu kanalizacji deszczowej wykonano: - czyszczenie studzienek, wpustów kanalizacyjnych i kanalizacji deszczowej w ulicach gminnych w ramach bieżących potrzeb, - deratyzację 177 kpl studzienek i wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Granitowej, Warszawskiej i Węglowej.	
2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowanie osadów ściekowych	Miasto Bieruń W ramach realizacji zadania w latach 2020-2024 wykonano: - prace związane z modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków na ul. Soleckiej, - Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Domy Polne” etap I - 595 983,83 zł (w tym 21 000,00 zł dokumentacja projektowa), - Przepompownia wód opadowych w rejonie Strzelnicy przy ul. Królowej Jadwigi – 439 276,54 zł., - Sieć kanalizacji sanitarnej na ul. Chemików – 233 000,00 zł, - Przyłącze kanalizacji na ul. Soleckiej – 29 800,00 zł, - Rozbudowa kanalizacji ul. Wita – 204 000,00 zł. Ponadto ze względu na szkody gómicze wykonano poniższe remonty:	18 dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2022-2024

		• przyłączy kanalizacji przy ul. Soleckiej – 11 500,00 zł, • remont kanalizacji wód opadowych w rejonie ul. Węglowej – 11 200,00 zł, • remont kanalizacji sanitarnej przy ul. Chemików – 34 58 234 zł, • remont czepni wód opadowych przy potoku Bijasowickim – 52 915,34 zł, • remont kanalizacji sanitarnej na oś. Chemików 125-139 – 232 678,19 zł. • remont i czyszczenie kanalizacji sanitarnej ul. Prywatna – 56 500,00 zł, • Remont kanalizacji sanitarnej ul. Węglowa – 202 792,06 zł, • remont kanalizacji sanitarnej - 12 800,00 zł, • remont kanalizacji sanitarnej przy Szkole Podstawowej nr 3 – 151 300,00 zł, • remont kanalizacji deszczowej przy Szkole Podstawowej nr 3 – 66 100,00 zł, • -remont kanalizacji sanitarnej odcinka D6-D11 – 54 870,00 zł, • remont kanalizacji sanitarnej ul. Jagiełły i Królowej Jadwigi – 40 000,00 zł, • remont kanalizacji sanitarnej ul. Słowiańska – 13 000,00 zł, Uchwałą Nr IX/2/2017 z dnia 31 sierpnia 2017 r. Rada Miejska w Bieruniu uchwaliła zasady i tryb udzielania dotacji celowej na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przyłączy kanalizacyjnych. Dotacja wynosiła 60% wartości inwestycji, jednak nie więcej niż 6 000,00 zł. W roku 2020 roku udzielono 9 dotacji na przyłącza kanalizacyjne. Koszt to 43 131,00 zł. W roku 2022 roku udzielono 8 dotacji na przyłącza kanalizacyjne oraz 1 dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Koszt to 50 700,00 zł. W roku 2023 roku udzielono 10 dotacji na przyłącza kanalizacyjne oraz 5 dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Koszt to 82 143,00 zł. Uchwałą Nr XV/3/2023 z dnia 18 grudnia 2023 roku, zmienioną Uchwałą Nr II/3/2024 z dnia 25 stycznia 2024 roku oraz Uchwałą Nr IV/2/2024 z dnia 27.03.2024 roku, Rada Miejska w Bieruniu uchwaliła zasady i tryb udzielania dotacji celowej na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przyłączy kanalizacyjnych. W roku 2024 udzielono 12 dotacji na budowę przyłączy kanalizacyjnych oraz 9 dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Dotacja wynosiła 80% kosztów realizacji inwestycji, jednocześnie nie więcej niż 8 000,00 zł w przypadku istniejących nieruchomości (dotychczas wyposażonych w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków) lub 40% kosztów realizacji inwestycji, jednocześnie nie więcej niż 4 000,00 zł w przypadku nowych nieruchomości (nieposiadających systemu odprowadzania ścieków). Koszt ogólny dotacji w 2024 roku wyniósł – 114 305,84 zł.	
3.	Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Miasto Bieruń W zakresie sieci wodociągowej Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach S.A. zrealizowało w roku 2020 prace związane z modernizacją i przebudową sieci wodociągowej w ciągu ulic: Szyszkowej, Marmurowej, Adama, Konarskiego, Wita, Turyńskiej, bocznej ul. Mieszka I. Dodatkowo realizowano prace związane z modernizacją sieci w trakcie remontów dróg gminnych oraz prowadzono bieżący wykup urządzeń wodociagowych od inwestorów prywatnych i osób fizycznych. Wartość tych zadań zamknęła się w kwocie 805 000,00 zł.	-
4.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do optymalizacji wykorzystywania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 edukacja ekologiczna na terenie miasta była prowadzona głównie przed jednostki oświatowe. Ponadto Ekodoradca koordynował w mieście koordynował działania z zakresu edukacji ekologicznej. Działania Ekodoradcy w latach 2021-2024	-
5.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach		

	związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	miały znaczenie dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Bierunia.	
6.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Miasto Bieruń Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków należy do zadań ciągłych jednostki. Zgodnie z danymi na dzień 31.12.2023 roku na terenie miasta zlokalizowanych było 373 szt. zbiorników bezodpływowych, 181 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 3 stacje zlewne.	373 szt. zbiorników bezodpływowych 181 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków 3 stacje zlewne.
7.	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Miasto Bieruń Straż Miejska w Bieruniu w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, w tym kontroli obowiązków właścicieli nieruchomości dotyczących częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zawarcia umów na wywóz nieczystości ciekłych z uprawnionymi podmiotami, wykonała łącznie w 2024 roku 276 kontroli.	-
8.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta Bierunia przeprowadzono łącznie 26 kontroli w 18 podmiotach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym 6 z nich dotyczyło gospodarki wodno-ściekowej	6 kontroli w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 17 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Zwodociągowanie miasta	99,3%	100%
2	Skanalizowanie miasta	97,5%	97,6%*
3	Długość kanalizacji sanitarnej rozdzielczej	123,2 km	126 km
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	18 802	18 802*
5	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	27 543 RLM	27 543 RLM*
6	Ścieki oczyszczane odprowadzone ogółem	9 325 dam ³	10 013 dam ³ *
7	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	1 206,0 dam ³	1 404,9 dam ³
8	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	121,2 km	152,1 km

* dane z GUS za 2023 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2025 rok oraz dane Miasta Bieruń

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Bieruń jest zaopatrywany w wodę z systemu wodociągowego należącego do Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tychach S.A. oraz do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Do sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. (RPWiK Sp. z o.o.) podłączonych jest 100% mieszkańców miasta.

Najważniejszym zadaniem przedsiębiorstwa jest zaopatrzenie w wodę na obszarze miasta zgodnie z przyjętą Uchwałą Nr VII/4/2019 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Bieruń. Stosownie z uchwałą obowiązkiem przedsiębiorstwa jest zapewnienie sprawności posiadanych urządzeń wodociagowych do realizacji odpowiedniej ilości wody pod odpowiednim ciśnieniem oraz w sposób ciągły i niezawodny oraz zapewnienie odpowiedniej jakości dostarczanej wody do gospodarstw domowych.

Na terenie Miasta Bieruń odbiorcy Spółki zaopatrywani są w 100% w wodę kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Woda zakupiona przez Spółkę jest ujmowana i uzdatniania w Zakładzie Uzdatniania Wody „Goczałkowice”, Zakładzie Uzdatniania Wody „Dzieńkowice” oraz Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec”. Źródłami

wody powierzchniowej są odpowiednio: zbiornik Goczalkowice zlokalizowany na rzece Wiśle, zbiornik Dzieńkowice oraz Zbiornik Czaniec zlokalizowany na rzece Sole.

Górnśląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. z siedzibą w Katowicach eksploatuje wodociąg magistralny DN 1500 mm dla którego strefa ochronna techniczna wynosi po min. 10mb z obu osi magistrali, licząc od jej osi. Biegnie on do pompowni w Tychach – Urbanowicach. Pośrednio dostawa następuje dwoma rurociągami o 800, a następnie o800/o500/o400 do o200 i sieci rozdzielczej. Jeden rurociąg obsługuje północną część miasta. Drugi rurociąg obsługuje południowo – zachodnią część miasta w tym „NITROERG” i „DANONE”.

Na terenie Bierunia znajduje się 6 studni głębinowych mogących wspomóc zaopatrzenie mieszkańców w wodę. Przemysłowo wykorzystuje wodę KWK „Piast” w Ścierniach i Bieruniu Nowym, Danone w Bieruniu Starym oraz ERG w Bieruniu Starym.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tychach S.A. długość eksploatowanej na terenie miasta sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. wyniosła 152,1 km. Stopień zwodociągowania miasta osiągnął 100%. Łączna ilość przyłączy wodociągowych wyniosła 4 069 szt., w tym:

- do budynków mieszkalnych – 3 823 szt.,
- do obiektów użyteczności publicznej – 40 szt.,
- pozostali odbiorcy - 206 szt.

Sprzedaż wody dla miasta wyniosła:

- 1 272,9 tys. m³ w 2020 roku,
- 1 350,4 tys. m³ w 2021 roku,
- 1 307,9 tys. m³ w 2022 roku,
- 1 379,6 tys. m³ w 2023 roku,
- 1 404,9 tys. m³ w 2024 roku³².

Jakość wody dostarczonej odbiorcom na terenie działania Spółki jest regularnie badana zarówno przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Tychach jak również przez RPWiK Sp. z o.o. (badania prowadzone są przez laboratorium posiadające certyfikat Państwowego Centrum Akredytacji).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach, po analizie sprawozdań z badań wody w 2024 roku, stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Bierunia. Woda dostarczana do miejskiej sieci wodociągowej spełnia wymagania określone w „Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi” (Dz.U. 2017 poz. 2294).

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Zagospodarowaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych z terenu Miasta Bieruń zajmuje się Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu przy ul. Jagiełły 13. Najważniejszym zadaniem przedsiębiorstwa jest zbiorowe odprowadzanie ścieków na obszarze miasta zgodnie z przyjętą Uchwałą Nr VII/4/2019 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Bieruń. Stosownie z uchwałą obowiązkiem przedsiębiorstwa jest zapewnienie sprawności posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do realizacji skutecznego odprowadzania ścieków.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2023 r. miasto jest skanalizowane w 97,6%. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 124,4 km, w tym sieć. Ilość przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2023 roku wyniosła 3 845 szt.

Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych z terenu Miasta Bierunia zarówno tych dowożonych jak i odprowadzanych kanalizacją sanitarną zgodnie z danymi GUS (BDL) w ostatnich latach ma tendencję rosnącą. W latach 2020-2023 na terenie miasta wytworzono 43 313,0 dam³ ścieków, w tym w:

- 2020 roku – 10 927,0 dam³,
- 2021 roku – 10 815,0 dam³,
- 2022 roku – 10 250,0 dam³,
- 2023 roku – 11 321,0 dam³.

Ścieki z terenu miasta odprowadzane są do trzech oczyszczalni komunalnych, dla których zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473, z 2025 r. poz. 216) wyznaczono i zaktualizowano aglomeracje i przyjęto nowe uchwały:

³² Dane udostępnione przez RPWiK Sp. z o.o. w Tychach

- Aglomeracja Bieruń I, o równoznacznej liczbie mieszkańców 13 743 RLM, z oczyszczalnią ścieków komunalnych zlokalizowaną w Bieruniu przy ul. Chemików (Uchwała Nr XIV/1/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 października 2020 r.).
Oczyszczalnia ścieków przy ul. Chemików 100 przyjmuje ścieki z obszaru Bierunia Starego. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków komunalnych jest rzeka Gostynia. W 2024 roku oczyszczalnia odebrała 486 330,80 m³ ścieków,
- Aglomeracja Bieruń II, o równoznacznej liczbie mieszkańców 5 314 RLM, z oczyszczalnią ścieków komunalnych zlokalizowaną w Bieruniu przy ul. Jagiełły (Uchwała Nr VXIV/2/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 października 2020 r.).
Oczyszczalnia ścieków przy ul. Jagiełły 13 przyjmuje ścieki z osiedla przy ul. Węglowej, części Bierunia Nowego, Bijasowic oraz Ścierni. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków komunalnych jest potok Bijasowicki. W 2024 r. oczyszczalnia odebrała 206 454,00 m³ ścieków,
- Aglomeracja Bieruń III, o równoznacznej liczbie mieszkańców 10 067 RLM, z oczyszczalnią ścieków komunalnych zlokalizowaną w Bieruniu przy ul. Soleckiej (Uchwała Nr XIV/3/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 października 2020 roku).
Oczyszczalnia ścieków przy ul. Soleckiej 13 przyjmuje ścieki z części Bierunia Nowego, osiedli przy ul. Granitowej, Mieszka I oraz Czarnuchowic. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków komunalnych jest potok Goławiecki. W 2024 r. oczyszczalnia odebrała 433 188,00 ścieków.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza także Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w 2022 roku (VI AKPOŚK). W przyjętej przez rząd aktualizacji ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego. W VI AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Miasto Bieruń prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na dzień 31.12.2023 roku na terenie miasta zlokalizowanych było:

- 373 szt. zbiorników bezodpływowych,
- 181 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 3 stacje zlewne.

Straż Miejska w Bieruniu w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, w tym kontroli obowiązków właścicieli nieruchomości dotyczących częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zawarcia umów na wywóz nieczystości ciekłych z uprawnionymi podmiotami, wykonała łącznie w 2024 roku 276 kontroli.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodnościekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
100% stopień zwodociągowania miasta 97,6% stopień skanalizowania miasta trzy oczyszczalnie ścieków	brak kanalizacji deszczowej na części terenów zabudowanych część zbiorników bezodpływowych i szamb w złym stanie technicznym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych, konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rzek i potoków płynących przez teren Miasta Bieruń. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożenia powstającego w związku z ujęciem wody. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 18 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach (art. 118 ust. POŚ)	Starosta Bieruńsko- Lędziński Aktualnie na terenie Miasta Bieruń zgodnie z danymi Bazy SOPO nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.	-
2.	Realizacja III etapu Systemy Oslony Przeciwsuwiskowej SOPO jako programu monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i prowadzenia rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi	Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki System Oslony Przeciwsuwiskowej jest projektem o znaczeniu ogólnopństwowym, który jest realizowany w kilku etapach. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 60 wybranych osuwiskach. Stanowi to punkt wyjścia do tworzenia map podatności osuwiskowej a w dalszym etapie – opracowania systemu prognozowania, oceny i redukcji ryzyka osuwiskowego w Polsce, czyli w ograniczeniu w znacznym stopniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk. Projekt ma także za zadanie wspomaganie władz lokalnych w wypełnianiu obowiązków dotyczących problematyki ruchów masowych wynikających z odpowiednich ustaw i rozporządzeń. Jest to obecnie jeden z najważniejszych projektów geologicznych realizowanych w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, którego wyniki mają duży wpływ na gospodarkę i finanse państwa polskiego z jednej strony, a z drugiej – na aspekty społeczno – ekonomiczne. Realizacja III etapu SOPO odbywała się w latach 2016-2024. W styczniu 2025 rozpoczęto realizację Etapu IV. Realizacja dotychczasowych etapów projektu SOPO została sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	--
3.	Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	Gmina Bieruń W latach 2020-2024 nie realizowano zadań związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Wydobycie surowców naturalnych	0	0
2	Grunty zrekultywowane w danym roku - powierzchnia	0	0 ha
3	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	b.d.	30,60 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, 2025 rok

4.6.1. Opis stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobywanie złóż kopalin jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złóż jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciąży na sprawcy.

27 czerwca 2024 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2023 roku”. Według „Bilansu...” niemal na terenie Miasta Bieruń znajduje się sześć udokumentowanych złóż węgla kamiennego oraz pięć złóż kruszyw naturalnych:

- złoża węgla kamiennego:
 - „Czczott” (wg systemu MIDAS nr 383) – złożo zagospodarowane, eksploatacja zaniechana. Powierzchnia złoża wynosiła 2 850,8 ha,
 - „Czczott-Wschód” (wg systemu MIDAS nr 8601) – złożo rozpoznane szczegółowo. Powierzchnia tego złoża to 2 908,3 ha,
 - „Łędziny” (wg systemu MIDAS nr 7101) – złożo rozpoznane wstępnie. Powierzchnia tego złoża wynosi 5 673,0 ha,
 - „Oświęcim-Polanka” (wg systemu MIDAS nr 1075) – złożo rozpoznane wstępnie. Powierzchnia tego złoża wynosi 10 243,0 ha,
 - „Piast” (wg systemu MIDAS nr 299) – złożo zagospodarowane. Powierzchnia tego złoża to 4 831,3 ha,
 - „Studzienice” (wg systemu MIDAS nr 7389) – złożo rozpoznane szczegółowo. Powierzchnia tego złoża to 2 653,0 ha,
 - „Ziemowit” (wg systemu MIDAS nr 374) – złożo skreślone z bilansu zasobów. Powierzchnia tego złoża wynosiła 6 426,0 ha,
- złożo metanu pokładów węgla (MPW): „Łędziny” (wg systemu MIDAS 14011) – złożo rozpoznane szczegółowo,
- złoża kruszyw naturalnych, które znajdują się w zachodniej oraz w południowo-wschodniej części miasta:
 - złożo „Bijasowice-obszar A” wg systemu MIDAS nr 5097. Złożo rozpoznane szczegółowo. Powierzchnia złoża to 24,0 ha,
 - złożo „Bijasowice -obszar A 1” wg systemu MIDAS nr 20976. Powierzchnia złoża to 18,9 ha,
 - złożo „Bijasowice-obszar B” wg systemu MIDAS nr 5098. Złożo rozpoznane wstępnie. Powierzchnia złoża to 57,0 ha,
 - złożo „Bijasowice-obszar C” wg systemu MIDAS nr 5099. Złożo rozpoznane wstępnie. Powierzchnia złoża to 14,7 ha,
 - złożo „Łysina” wg systemu MIDAS nr 4427. Eksploatacja złoża zaniechana. Powierzchnia złoża wynosiła 16,6 ha,
 - złożo „Łysina 1” wg systemu MIDAS nr 13322. Złożo rozpoznane szczegółowo. Powierzchnia złoża to 1,94 ha.

Koncesję na wydobywanie węgla kamiennego udzieloną przez ministra właściwego do spraw środowiska posiada Polska Grupa Górnicza S.A. – użytkownik złoża węgla kamiennego Piast.

Złoża, dla których Marszałek Województwa Śląskiego jest organem koncesyjnym, to złoża piasków i żwirów: Bijasowice - obszar A, Bijasowice - obszar B, Bijasowice - obszar C, Bijasowice - obszar A1. W chwili obecnej żadne z tych złóż nie jest eksploatowane³³.

Marszałek jako organ administracji geologicznej, współdziała z organami gmin w ramach postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. – o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (tj. Dz. U z 2024 r., poz. 195). Zgodnie z tymi przepisami opiniowane są: plany ogólne gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz uzgadniane projekty decyzji o warunkach zabudowy i projekty decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także uzgadniane inwestycje mieszkaniowe. Przedmiotem

³³ pismo Starostwo Powiatowe w Bieruniu z dnia 25 marca 2025 znak ŚR.604.1.16.2025

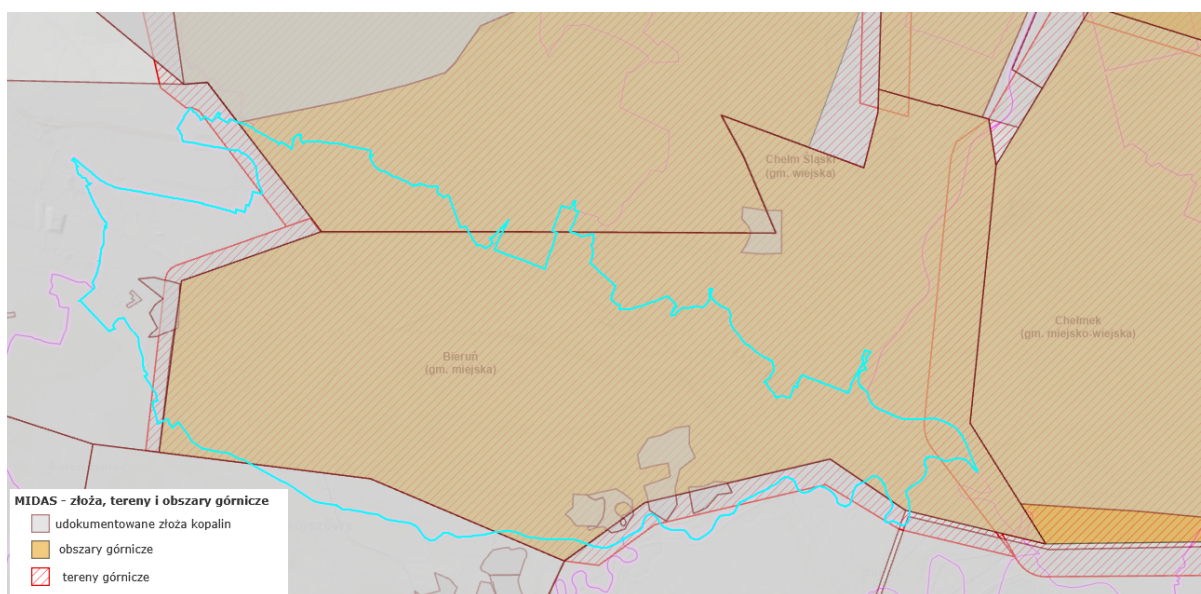
opinii/uzgodnień są złoża, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, innych niż złoża strategiczne (pozostałe złoża należą do zakresu kompetencji ministra właściwego do spraw środowiska). Na etapie współdziałania z gminami, organ administracji geologicznej informuje o udokumentowanych złożach, wskazuje na wymóg ochrony złóż kopalin przed działaniem uniemożliwiającym zagospodarowanie złoża i potrzebę zapewnienia możliwości ich wydobywania lub wykorzystania.

Marszałek Województwa Śląskiego działający jako organ koncesyjny, nie udzielił koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż znajdujących się na terenie Miasta Bierunia³⁴.

Na terenie Bierunia aktualnie występujące udokumentowane złoża kopalin, dla którego starosta jest właściwym organem administracji geologicznej w odniesieniu do udokumentowanych złóż kopalin nieobjętych własnością górnictw, poszukiwanych lub rozpoznawanych na obszarze do 2 ha w celu wydobywania metodą odkrywkową w ilości do 20 000 m³ w roku kalendarzowym i bez użycia środków (art. 161 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze) to złoża piasków i żwirów Lysina 1.

Do chwili obecnej Starosta Bieruńsko-Lędziński nie udzielał koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż na terenie miasta Bieruń. Nie wydał również żadnej decyzji na rekultywację gruntów tym obszarze³⁵.

Dla terenu województwa Śląskiego działa OPI-TTP, interaktywna regionalna baza danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (www.orsip.pl). Realizatorem projektu jest Główny Instytut Górnictwa. Baza danych Systemu zawiera informacje w postaci warstw informacyjnych o terenach przemysłowych i przemysłowych oraz elementach środowiska naturalnego i ich stanie. Portal integruje różne obszary wiedzy oraz informacje w zakresie efektywnego planowania przestrzennego i zarządzania terenami przemysłowymi. Ideą portalu jest poprawa Systemu zarządzania środowiskiem w województwie śląskim, integracja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powszechny i nieodpłatny dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku.

Rysunek 12 Granice złóż oraz terenów górniczych na terenie Miasta Bierunia

Źródło: <http://geologia.pgi.gov.pl>

4.6.1.2 Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1 : 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy POŚ Burmistrz Miasta Bieruń prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych

³⁴ pismo Województwa Śląskie z dnia 13 marca 2025 znak OE-AD-UI.706.94.2025, OE-AD-UI.KW-000188/2025

³⁵ pismo Starostwo Powiatowe w Bieruniu z dnia 25 marca 2025 znak ŚR.604.1.16.2025

terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Aktualnie na terenie Miasta Bieruń zgodnie z danymi Bazy SOPO nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dla środowiska opracowane plany rewitalizacji miasta brak zlokalizowanych na terenie miasta osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi	ograniczenia w budownictwie na zboczach
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja nadzoru nad wydobywaniem złóż przez odpowiednie organy	możliwość skażenia gleby i wód zagrożenia potencjalnymi osuwiskami

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów surowców naturalnych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023, poz. 633, z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie tej rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

4.7. Gleby

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gleb i ochrony powierzchni ziemi.

Tabela 20 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji żywności	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Bieruniu Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Mikołów. Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Bieruniu prowadzi corocznie szereg szkoleń i kursów dla rolników z terenu miasta. W przedmiotowym okresie nasze działania szkoleniowo - doradcze dotyczyły w szczególności: • zasad zachowania wymogów dobrej kultury rolnej, • zasad Zielonego Ładu w ramach PS WPR 2023-2027 w tym norm SMR i GAEC, • stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym; zasad uczestnictwa w programach rolnośrodowiskowo-klimatycznych, • obowiązków rolnika w świetle przepisów Prawo Wodne, • zachowania bioróżnorodności, • wykorzystania Internetowej Platformy Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin – eDWIN. Większość szkoleń jest bezpłatna i ogólnodostępna, a informacje o planowanych wydarzeniach można znaleźć na stronie internetowej ŚODR.	-
2.	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb		
3.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOŚ W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5-letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbki glebowe w ramach szóstej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, która przypadła na lata 2020-2022, zostały pobrane w 2020 roku, a kolejne badania realizowane będą w 2025 roku. W związku z czym w latach 2023–2024 nie były wykonywane żadne prace w ramach tego monitoringu. Na terenie miasta Bierunia oraz na terenach sąsiednich gmin w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych.	brak punktu pomiarowego na terenie miasta
4.	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d POŚ)	RDOŚ W 2021 roku decyzją nr WSI.513.62.2019.MB.9 z dnia 24.06.2021 roku umorzono w całości jako bezprzedmiotowe, postępowania w sprawie wpisu o potencjalnym historycznym zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w odniesieniu do działek o nr ewid. 33/7, 36/7 i 45/26 obręb Bieruń Nowy, położonych pomiędzy ul. Barbórki a ul. Wawelską w Bieruniu. W 2022 roku wszczęto 1 postępowanie w sprawie historycznego zanieczyszczenia powierzchni. Decyzją nr WSI.515.5.2022.MS2.4 z dnia 13.05.2022 roku zwolniono władającego terenem tj. spółkę SPM Poland Sp. z o.o., zlokalizowaną w Bieruniu przy ul. Turyńskiej z obowiązku przeprowadzenia remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi. W 2023 roku decyzją nr WSI.513.130.2020.AH.4 z dnia 18.08.2023 roku umorzono w całości jako bezprzedmiotowe, postępowanie w sprawie wpisu o potencjalnym historycznym zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w odniesieniu do działek o nr	4 postępowania

		ew. 48/26, 47/26, 159/32, 826/5, 30/7, obręb Bieruń Nowy, położonych pomiędzy ul. Barbórki i ul. Wawelską w Bieruniu. W 2024 roku decyzją nr WSI.516.14.2024.AH.5 z dnia 10.09.2024 roku oraz zmieniającą ją decyzją nr WSI.516.14.2024.AH.6 z dnia 05.11.2024 roku nałożono na władającego powierzchnią ziemi, będącego podmiotem korzystającym ze środowiska, obowiązek wykonania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi w odniesieniu do działki o nr ew. 1104/4, obręb Bieruń Nowy, położonej pomiędzy ul. Barbórki i ul. Wawelską w Bieruniu, oraz przedłożenia raportu z tych badań w terminie do 30 czerwca 2025 roku.	
5.	Kontrole rolnictwa prowadzone przez WIORIN	WIORIN w Katowicach W związku z realizacją zadania w latach 2020-2024 przeprowadzono: 7 kontroli materiału siewnego, z czego w 2024 roku stwierdzono 2 niezgodne próby nasion warzyw, 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin, 4 kontrole stosowania środków ochrony roślin, z czego w 2024 roku stwierdzono 1 nieprawidłowość.	7 kontroli materiału siewnego 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin, 4 kontrole stosowania środków ochrony roślin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W obrębie miasta Bieruń występują tereny wpisane do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (dalej rejestr hzpz) w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647).

Obecnie tereny położone w obrębie gm. Bieruń nie figurują w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, o którym mowa w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2187)³⁶.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 21 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Powierzchnia gruntów rolnych (GUS)	2 346 ha	2 165 ha
2.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	b.d.	30,60 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta Bieruń, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Gleby

Na terenie miasta Bieruń występują głównie gleby bielcowe, które wykształciły się na podłożu piaszczystym lub gliniastym. Na osadach rzecznych uformowały się mady i gleby mułowo-bagienne, w obszarze na podłożu węglanowym wykształciły się rędziny w zróżnicowanym stopniu rozwoju.

Zgodnie z mapą kompleksów rolniczej przydatności gleb województwa śląskiego najlepszy w skali miasta kompleks gleb ornych – pszenney dobry, znajduje się obszarze rejonie centralnym oraz fragmentami obszarze dolinie Wisły. Kompleks żytni bardzo dobry zalega głównie w rejonie Bijasowic oraz na północnym obrzeżu miasta również na innych terenach.

Całkiem spore obszary zajmują grunty orne kompleksu żytniego słabego (w tym czarne ziemie zdegradowane w Bieruniu Nowym jak również nad Przemszą) oraz najsłabszego - zbożowo-pastewnego mocnego i słabego.

Przy dużym udziale łąk znaczny jest brak użytków zielonych, które kwalifikowane są jako bardzo dobre.

Większość uznana jest jako użytki klasy średniej na analogicznych glebach jako grunty orne. Najwięcej gleb klasy III a i b znajduje się w Ścierniach, w sąsiedztwie KWK „Piast-Ziemowit”³⁷.

³⁶ Pismo RDOŚ z dnia 19.03.2025 r. znak: WSI.070.31.2025.EJ.1

³⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bierunia, 2024 rok

4.7.1.2. Struktura użytkowania terenu

Miasto Bieruń zajmuje obszar 40,5 km², z czego 53,45% stanowią grunty rolne. Strukturę użytkowania gruntów zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 22 Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni Miasta Bieruń

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy w całości miasta
1.	powierzchnia ogólna gruntów	4 050	100%
3.	grunty rolne	2 165	53,45%
2.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	653	16,12%
3.	grunty zabudowane i zurbanizowane	1 109	27,38%
4.	grunty pod wodami	75	1,85%

Źródło: pismo ze Starostwa Powiatowego w Bieruniu z dnia 02.04.2025 r., nr. G-GO.6621.1.56.2025

4.7.1.3. Rolnictwo

Ostatni Spis Rolny został przeprowadzony w 2020 roku. Ze wstępnych danych wynika, iż w skali kraju zmniejszyła się liczba gospodarstw o około 13%, zmniejszyła się powierzchnia użytkowana rolniczo, ale zwiększyła się powierzchnia zasiewów.

Według danych ze Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie Miasta Bieruń zarejestrowanych było 106 gospodarstw rolnych.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 i 2020 roku) oraz przez posiadaczy zwierząt na terenie miasta hodowanych było:

- 278 sztuk bydła – dla porównania w 2010 roku 322 sztuk,
- 785 sztuk trzody chlewnej – dla porównania w 2010 roku 2 197 sztuk,
- 8 433 sztuk drobiu ogółem – dla porównania w 2010 roku 14 692 sztuk.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach RWW-1 w latach 2022-2024 na terenie miasta Bieruń z produkcji rolniczej wyłączono 5,32 ha gruntów rolnych³⁸.

Teren miasta obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Oddział Mikołów, PZDR Bieruń-Lędziny oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie Miasta Bieruń według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w latach 2022-2024 w sprawach rolno-środowiskowo-klimatycznych zarejestrowano 1 deklarację działek, w wariancie 2.1 Międzyplony na łączną powierzchnię 2,8 ha³⁹.

Teren miasta podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2020-2024 przeprowadzono:

- 7 kontroli materiału siewnego, z czego w 2024 roku stwierdzono 2 niezgodne próby nasion warzyw,
- 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin,
- 4 kontrole stosowania środków ochrony roślin, z czego w 2024 roku stwierdzono 1 nieprawidłowość⁴⁰.

4.7.1.4. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym.

W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5-letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbkę glebową w ramach szóstej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, która przypadła na lata 2020-2022, zostały pobrane w 2020 roku, a kolejne badania realizowane będą w 2025 roku. W związku z czym w latach 2023–2024 nie były wykonywane żadne prace w ramach tego monitoringu. Na terenie miasta oraz na terenach sąsiednich

³⁸ pismo Starostwa Powiatowe w Bieruniu z dnia 02.04.2025 r. znak G-GO.6621.56.2025

³⁹ pismo ARiMR Śląski Oddział Regionalny z dnia 07.04.2025 znak BDSPB12-WPPB.071.4.2025.AZ

⁴⁰ pismo WIORiN w Katowicach z dnia 7 kwietnia 2025 znak OPsz.1331.1.2025

gmin w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany jest na terenie Miasta Oświęcim, w województwie małopolskim – punkt nr 347⁴¹.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

W latach 2020-2024 OSCHR w Gliwicach wykonała na terenie Miasta Bieruń na zlecenie rolników badania makroelementów w glebie w 16 gospodarstwach (tj. pobrano 78 próbek gleby). Analiza badań wykazała, że:

- 13% przebadanych użytków rolnych znajduje się w średniej kategorii agronomicznej gleby, 22% w ciężkiej, zaś 37% w organicznej,
- 81% przebadanych próbek gleby ma odczyn bardzo kwaśny, kwaśny i lekko kwaśny, 18% obojętny, a jedynie 1% zasadowy,
- w 14% przebadanych prób wapnowanie gleby jest konieczne, w 14% potrzebne, zaś w 13% wskazane,
- wysoka i bardzo wysoka zawartość fosforu w 39% przebadanych prób, zaś średnia w 19% prób,
- bardzo niska i niska zawartość potasu w 37% przebadanych prób, średnia w 27% przebadanych prób,
- wysoka i bardzo wysoka zawartość magnezu w 65% przebadanych prób, średnia w 21% przebadanych prób⁴².

Zasadnym rozwiązaniem z punktu rolniczego jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH.

Natomiast z punktu zawartości metali ciężkich w glebach (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
41% przebadanych użytków rolnych znajduje się w bardzo lekkiej, lekkiej i średniej kategorii agronomicznej gleby brak znaczących patogenów i szkodników	kwaśne gleby to 28% badanych próbek brak odgórnych badań jakości gleb brak zainteresowania rolników programami rolnośrodowiskowymi 30,60 ha terenów zdegradowanych przez działalność wydobywczą, wymagających rekultywacji
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR możliwość korzystania z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych	zwiększenie ilości pojazdów na drogach, a co za tym idzie – zwiększający się poziom metali ciężkich w glebach zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Czynnikami, które znacznie różnicują jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w mieście i sugerują zmianę wykorzystania obszarów obecnie rolniczych to jest ukształtowanie terenu w tym zainteresowanie zabudową i zagospodarowaniem terenu.

Na terenie miasta okresowo prowadzone są kontrole dotyczące stanu zanieczyszczenia środkami ochrony roślin gleb. W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie wykonywał kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORiN.

Mając na względzie niewielkie zainteresowanie ze strony rolników pakietami rolno – środowiskowo – klimatycznymi oraz ukazującymi się programami należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona beneficjentów tych programów. Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z

⁴¹ DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.17.2025 z dnia 1 kwietnia 2025 roku

⁴² pismo OSCHR w Gliwicach – Zestawienie odczynu i kwasowości gleb w makroelementy; badany okres: 01.01.2020 – 31.12.2024 rok

praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przy współudziale z Miastem przeprowadzane przez Śląski Okręgowy Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.

Tabela 23 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Racjonalna gospodarka odpadami			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Miasto Bieruń W latach objętych sprawozdaniem, tj. 2020-2024 realizowano obowiązek i przygotowano 5 analiz stanu gospodarki odpadami, za każdy rok.	5 sprawozdań
2.	Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania wyrobów zawierających azbest Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Miasto Bieruń Miasto posiada Program usuwania azbestu z 2015 roku. Ostatnia inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest została przeprowadzona w 2015 roku. Kolejna jest zaplanowana na 2025 rok. W okresie objętym sprawozdaniem, tj. w latach 2020-2024 nie prowadzono akcji usuwania azbestu.	nie prowadzono akcji usuwania azbestu
3.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Miasto Bieruń Wszyscy mieszkańcy Bierunia oraz właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady, objęci są systemem odbioru odpadów oraz systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W przypadku braku segregacji odpadów na poziomie danego gospodarstwa domowego, uiszczana jest wyższa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Na potrzeby mieszkańców, gmina zdecydowała się na budowę nowego PSZOK przy ul. Soleckiej w Bieruniu. Dla „Budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Bieruniu przy ul. Soleckiej na działkach nr 258/2, 274/2” wydane zostało w dniu 24.04.2023 r. pozwolenie na budowę. Gmina Bieruń złożyła wniosek o dofinansowanie projektu dotyczącego budowy stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w ramach Osi Priorytetowej II Fundusze Europejskie na zielony rozwój Działanie 2.12 Gospodarka odpadami komunalnymi, typ projektu 2: Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).	-
4.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie. Sелеktywna zbiórka i osiągnięcie poziomów odzysku odpadów	Miasto Bieruń Mimo zwiększającej się ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy Bieruń, ilość odpadów gromadzonych selektywnie wzrasta w stosunku do ilości odpadów zmieszanych co jest pożądane w związku z koniecznością osiągnięcia przez gminę poziomów recyklingu. Znaczący wpływ na prawidłową segregację odpadów komunalnych „u źródła” ma wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców. Stanowi to główny czynnik przy osiągnięciu przez gminę poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia surowców wtórnych. Uzyskanie przedstawionych wyników dotyczących osiągnięcia przez gminę ww. poziomów pozwoliło na uniknięcie kar nakładanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Wskazane jest dalsze edukowanie mieszkańców naszej Gminy w zakresie zasad i korzyści wynikających z selektywnej zbiórki odpadów oraz zasad korzystania z Punktów Sелеktywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy, a także korzyści płynących z zagospodarowywania bioodpadów na terenie własnych nieruchomościach. Konieczne jest także kontynuowanie wyrywkowych kontroli sprawdzających jakość segregacji odpadów „u źródła”. Duży potencjał tkwi w odpadach bio-kuchennych, które prawie w 100% poddawane są recyklingowi. Po wyposażeniu nieruchomości w pojemniki na odpady bio-kuchenne aż dziesięciokrotnie zwiększyła się ich ilość.	

		Prawidłowa segregacja odpadów i „wyjęcie” ze strumienia odpadów zmieszanych jak największej ilości odpadów bio-kuchennych z założenia winno przyczynić się do wzrostu poziomu recyklingu w roku 2025.	
5.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 w ramach realizacji zadania prowadzone były działania edukacyjno-informacyjne, jak kolportaż broszur informacyjnych czy nieodpłatna aplikacja EcoHarmonogram), mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej z zakresu gospodarki odpadami. Edukacja ekologiczna na terenie miasta była prowadzona głównie przed jednostki oświatowe. Organizowano projekty jak: - Eko konkurs „Makulatura na medal” – zbiórka makulatury w ramach akcji organizowanej przez Urząd Miejski w Bieruniu (wraz z Ekodoradcą), „Zbiórka elektrośmieci” – udział w akcji ogólnopolskiej, „Sprzątamy dla Polski” – udział w akcji ekologicznej, Ekomoda, EkoEkspert – quiz wiedzy, - akcja „Sprzątanie świata”. Ekodoradca koordynował w mieście działania z zakresu edukacji ekologicznej. W 2024 roku przeprowadził szereg działań, które objęły łącznie 2 201 mieszkańców. Podjęte inicjatywy miały na celu zarówno edukację ekologiczną, jak i wsparcie mieszkańców w zakresie wdrażania ekologicznych rozwiązań. Do kluczowych działań należały: - spotkania edukacyjne i wydarzenia, - konkursy i inicjatywy ekologiczne, w tym: konkurs „EcoBieruń – TermoRewolucja”, konkurs „Makulatura a medal”, - działania promocyjno-informacyjne, w tym: publikacja postów na Facebooku („Bieruń Przywracamy błękit”) oraz Instagramie („bierun_przywracamy_blekit”), - cykl artykułów edukacyjnych w miesięczniku „RODZIA” – pod hasłem „Zrób to ekologicznie. Praktyczne wskazówki Ekodoradcy”, Działania Ekodoradcy w 2024 roku miały znaczenie dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Bierunia.	-
6.	Prowadzenie kontroli przedsiębiorców w zakresie przestrzegania obowiązków związanych z gospodarką odpadami	WIOŚ w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta Bierunia przeprowadzono łącznie 26 kontroli w 18 podmiotach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym 12 z nich dotyczyło gospodarki odpadami.	12 kontroli w zakresie gospodarki odpadami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie miasta Bieruń wydał łącznie 5 pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz 6 zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, z czego w latach 2020-2024:

- 3 pozwoleń na wytwarzanie odpadów:
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 23.10.2017 r. znak ŚR.6220.3.2017, zmieniona decyzją z 25.02.2020 r. znak ŚR.6220.2.2020, udzielająca SUEZ POŁUDNIE sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie pozwolenia na wytwarzanie odpadów z instalacji obsługi i naprawy pojazdów,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 22.06.2023 r. znak ŚR.6220.1.2023 udzielająca DENSO THERMAL SYSTEMS POLSKA sp. z o.o. z siedzibą w Tychach pozwolenia na wytwarzanie odpadów z instalacji do produkcji części samochodowych,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 29.12.2023 r. znak ŚR.6220.5.2023, zmieniona decyzją z 26.02.2024 r. znak ŚR.6220.1.2024, udzielająca TENGLONG POLSKA Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu pozwolenia na wytwarzanie odpadów z instalacji do produkcji łączników elastycznych oraz rur falowanych do zastosowania w przemyśle motoryzacyjnym,

- 5 zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 04.12.2013 r. znak ŚR.6233.25.2013, zmieniona decyzjami: z 15.09.2015 r. znak ŚR.6233.11.2015, z 29.01.2021 r. znak ŚR.6233.12.2019, udzielająca Bieruńskiemu Przedsiębiorstwu Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu zezwolenia na zbieranie odpadów,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 04.12.2013 r. znak ŚR.6233.26.2013, zmieniona decyzjami: z 15.09.2015 r. znak ŚR.6233.12.2015, z 29.01.2021 r. znak ŚR.6233.11.2019, udzielająca Bieruńskiemu Przedsiębiorstwu Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu zezwolenia na zbieranie odpadów,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 12.11.2021 r. znak ŚR.6233.2.2021, zmieniona decyzją z 03.10.2024 r. znak ŚR.6233.14.2023, udzielająca ERG BIERUŃ Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 01.07.2024 r. znak ŚR.6233.9.2023 udzielająca BUDIMEX S.A. z siedzibą w Warszawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
 - decyzja Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z 05.03.2025 r. znak ŚR.6233.4.2024 udzielająca STRABAG sp. z o.o. z siedzibą w Pruszkowie zezwolenia na przetwarzanie odpadów⁴³.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 24 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych - ogółem [Mg] (od nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych i PSZOK)	10 220,029 Mg	9 541,4730 Mg
2.	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg]	0 Mg	0 Mg
3.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	53%	osiągnięty
4.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne [%]	95%	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta Bieruń, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie Miasta Bieruń źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, cmentarzy,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców

⁴³ Starostwo Powiatowe w Bieruniu – pismo znak Śr.604.1.16.2025 z dnia 25 marca 2025 roku

- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z rocznych sprawozdań z gospodarowania odpadami za lata 2020-2024 oraz dane GUS.

Gospodarka odpadami na terenie miasta oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku). Nadrzędnym celem PGOWŚ2028 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu.

Celem obowiązującego Planu jest ponadto określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- dążenie do poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych w wysokości 55% dla 2025 roku i 65% dla 2035 roku,
- minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 roku i 10% 2035 roku,
- wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu, szeroko pojęte ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności,
- zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązywać będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W dniu 21 sierpnia 2021 roku Prezydent RP Andrzej Duda podpisał ustawę z dnia 11 sierpnia 2021 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 poz. 1469), ustawy – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) oraz ustawy o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.). W ustawie zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe (ok. 150 zł),
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120L, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe będą mogły zadecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych będą mogli rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister Klimatu i Środowiska będzie mógł zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeśli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),

- mieszkańcy budynków wielolokalowych będą mogli być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy będą mogły skorzystać z tego rozwiązania w szczególności, w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za zagospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Miasta Bieruń z nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub inna nieruchomość wykorzystywana na cele rekreacyjno – wypoczynkowe oraz z nieruchomości niezamieszkałych w okresie od 1.01.2024 roku do 30 kwietnia 2024 roku zajmowało się Konsorcjum Firm:

- MASTER – ODPADY i ENERGIA Sp. z o.o. – Lider Konsorcjum,
- Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. – Członek Konsorcjum

Od maja 2024 roku usługa zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Bierunia realizowana jest przez Master Odpady i Energia Sp. z o.o.

Odbieraniem odpadów wytwarzanych na terenie nieruchomości niezamieszkałych zajmuje się PreZero Sp. z o.o., natomiast nieruchomości zamieszkałe i PSZOK obsługiwane są w ramach INHOUSE przez Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi pokrywa nie tylko bezpośredni odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców miasta przez firmy świadczącą usługi, ale także:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługi administracyjnej tego systemu,
- edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie Miasta Bieruń

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu miasto prowadzi działania związane z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta, oraz niezamieszkałych.

Odbiór odpadów komunalnych na terenie miasta odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Miejska w Bieruniu uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bieruń został przyjęty uchwałą nr XII/5/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 24 września 2020 roku. i został następnie kilkakrotnie zmieniony. Ostatnia zmiana została przyjęta Uchwałą nr XIV/8/2024 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 listopada 2024 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr XII/5/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 24 września 2020 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Bieruń.

Wszyscy mieszkańcy Bierunia oraz właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady, objęci są systemem odbioru odpadów oraz systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W przypadku braku segregacji odpadów na poziomie danego gospodarstwa domowego, uiszczana jest wyższa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W ramach systemu właściciele nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe mają możliwość selektywnego zbierania odpadów „u źródła” (bezpośrednio na terenie nieruchomości). Odbiorem odpadów „u źródła” zostały objęte następujące frakcje odpadów:

- papier,
- szkło,
- tworzywa sztuczne i metale w tym odpady opakowaniowe wielomateriałowe,

- bioodpady,
- odpady stanowiące części roślin pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy,
- popiół i żużel,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów stanowią dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), które znajdują się przy: ul. Wł. Jagiełły 13 oraz przy ul. Chemików 100. Czynne są od wtorku do piątku w godz. 11.00 – 18.00 i w soboty w godz. 08.00 – 14.00.

Do PSZOK nieodpłatnie można dostarczać m.in.:

- papier,
- tworzywa sztuczne w tym odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- metale,
- szkło,
- odpady niebezpieczne,
- oleje silnikowe, rozpuszczalniki, farby, tusze, kleje,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory, świetlówki,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- zużyte opony, w ilości nie większej niż 4 sztuki na gospodarstwo domowe na rok,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne w ilości 1 tony na rok,
- styropian izolacyjny,
- odpady stanowiące części roślin pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy;

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.

Na terenie miasta Bieruń nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Ilość odpadów komunalnych odebranych i zebranych w 2024 roku na terenie miasta Bierunia wyniosła łącznie 9 541,4730 Mg, w tym:

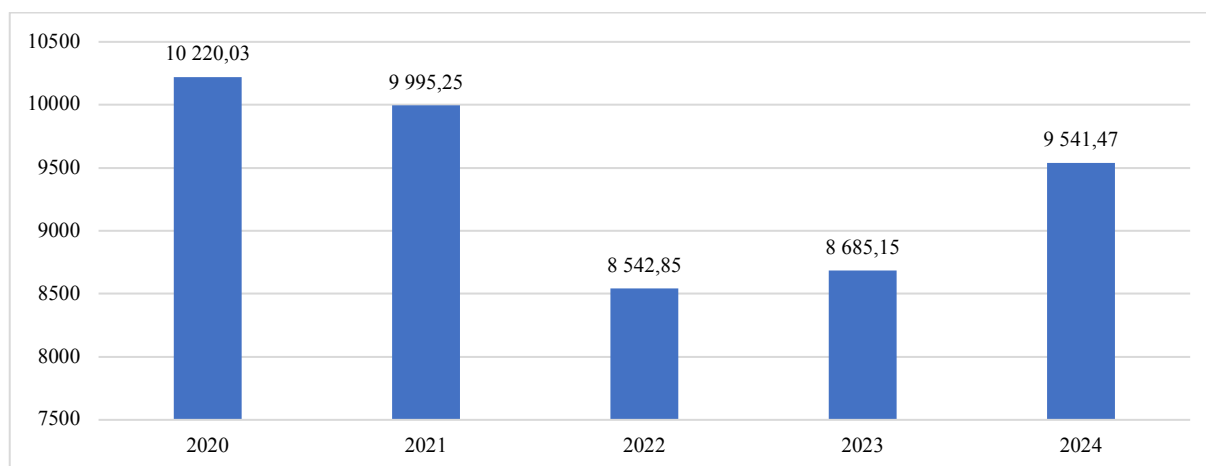
- inne oleje silnikowe, przekładniowe (13 02 08*) – 3,53 Mg,
- opakowania z papieru tektury (15 01 01) – 446,42 Mg,
- opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02) – 695,28 Mg,
- opakowania z drewna (15 01 03) – 17,82 Mg,
- opakowania z metali (15 01 04) – 4,589 Mg,
- opakowania ze szkła (15 01 07) – 396,92 Mg,
- zużyte opony (16 01 03) – 34,73 Mg,
- zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia (17 01 07) – 577,63 Mg,
- materiały izolacyjne (17 06 04) – 14,95 Mg,
- papier i tektura (20 01 01) – 8,73 mg,
- Szkło (20 01 02) – 1,87 Mg,

- bioodpady (20 01 08) – 175,33 Mg,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (20 01 21*) – 0,25 Mg,
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne (20 01 27) – 16,00 Mg,
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne (20 01 31*) – 0,06 Mg,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (20 01 36) – 11,36 Mg,
- tworzywa sztuczne (20 01 39) – 4,04 Mg,
- metale (20 01 40) – 258,799 Mg,
- żużle, popioły paleniskowe (20 01 99) – 678,905 Mg,
- odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) – 1 401,70 Mg,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01) – 3 910,46 Mg,
- odpady wielkogabarytowe (20 03 07) – 843,86 Mg,
- odpady komunalne niewymienione w innych grupach (20 03 99) – 38,24 Mg.

Na łączną masę odebranych odpadów komunalnych składają się odpady odebrane od mieszkańców przez firmę odbierającą odpady komunalne i świadczone komercyjnie odbiory odpadów komunalnych. Jednocześnie, po nowelizacji przepisów, od 2022 roku odpady budowlano- rozbiórkowe nie są wliczane w odpady komunalne.

W 2024 r. z terenu Gminy Bieruń odebrano 3 910,46 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (kod odpadu 20 03 01) oraz 1 577,03 Mg bioodpadów (w tym 1401,70 Mg odpadów o kodzie 20 02 01 oraz 175,33 Mg odpadów o kodzie 20 01 08).

Po przeliczeniu masy wszystkich odpadów odebranych od mieszkańców miasta Bieruń i przeliczeniu przez liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w mieście Bieruń (18 098 osób) wynika, że każdy z mieszkańców w 2023 roku wyprodukował 527,21 kg odpadów.

Rysunek 13 Ilość odpadów zebranych i odebranych z terenu Miasta Bieruń w latach 2020-2024 (Mg)

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na Gminy Bieruń za lata 2020-2024

Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz odpady zebrane w PSZOK-ach z terenu miasta w latach 2020-2024 uległa zmniejszeniu:

- w 2020 roku zebrano 10 220,029 Mg,
- w 2021 roku zebrano 9 995,249 Mg,
- w 2022 roku zebrano 8 542,854 Mg,
- w 2023 roku zebrano 8 685,152 Mg,
- w 2024 roku zebrano 9 541,4730 Mg.

Ilość przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w 2024 r. wyniosła 2 095,0867 Mg, w tym 803,1407 Mg odpadów frakcji o wielkości powyżej 80 mm (kod odpadu 19 12 12).

Łączna masa odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania w 2024 r. wyniosła 43,0048 Mg. Wartość tę stanowi suma mas odpadów powstałych po sortowaniu odpadów selektywnie odebranych i zebranych, przekazanych do termicznego przekształcania, odpadów powstałych po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych, przekazanych do termicznego przekształcania, a także część odebranych odpadów komunalnych nieulegających biodegradacji oraz odpadów zebranych.

Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych stanowiła natomiast 8910,6330 Mg. W łącznej masie odebranych i zebranych odpadów komunalnych uwzględniono odpady z grupy 15 i 20 oraz opony (odpady o kodzie 16 01 03). Wobec powyższego stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych był równy 0,48%

W 2024 r. na terenie miasta zostały osiągnięte wszystkie wymagane poziomy odzysku surowców wtórnych.

Na terenie miasta dzikie wysypiska odpadów powstają w sąsiedztwie: ogrodów działkowych, garaży, ciepłociągu, stawów, parkingów (rodzaj odpadów to min: meble, sprzęt AGD, opony, części samochodowe, drobne odpady komunalne). W latach 2022-2024 usuniętych zostało 17 dzikich wysypisk, z których zebrano łącznie 16,89Mg odpadów. Koszt jaki miasto poniosło na ten cel to 2 100,00 zł.

4.8.1.3. Azbest

Na właścicieli, zarządcy bądź użytkowników nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację Burmistrzowi Miasta Bierunia. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

Na terenie gminy Bieruń w 2015 roku opracowano Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, w ramach którego przeprowadzono inwentaryzację wszystkich posesji prywatnych w aspekcie występowania wyrobów zawierających azbest. Według danych zamieszczonych w PUA wynika, iż łączną powierzchnię zinwentaryzowanych wyrobów zlokalizowanych na terenie miasta oszacowano w trakcie inwentaryzacji na około:

- 11 668 m² (128 Mg) pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo- cementowych,
- 3 126 m² (34 Mg) elewacji budynków mieszkalnych, gospodarczych, przemysłowych i innych z płyt azbestowo- cementowych płaskich i falistych
- 1 367 mb rur i złącz azbestowych

Na terenie Bierunia zidentyfikowano 80 budynków mieszkalnych, gospodarczych, produkcyjnych i innych, w których wykorzystywane są płyty azbestowo- cementowe jako pokrycia dachowe oraz elementy konstrukcyjne obiektów.

Miasto Bieruń nie prowadzi obecnie dotacji do usuwania, transportu i utylizacji azbestu z budynków mieszkalnych.

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego, mimo corocznych akcji usuwania, ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2024 roku na terenie Miasta Bierunia jest jeszcze 319,357 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 89,339 Mg.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 8 009 Mg można określić, iż z terenu Miasta do końca 2024 roku usunięto zaledwie 21,9% wyrobów.

W „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” założono etapy usuwania wyrobów zawierających azbest w czasookresach, tj.:

- lata 2011-2012 - około 10% wszystkich wyrobów,
- lata 2013-2022 - około 40% wszystkich wyrobów,
- lata 2023-2032 - około 50% wszystkich wyrobów.

Oznacza to, że z terenu Miasta Bierunia powinno być usunięte do końca 2024 ponad 50% odpadów zawierających azbest. Dane powyższe wskazują, iż miasto ma niewystarczające tempo usuwania azbestu. Zwiększenie tempa można uzyskać poprzez promocje Programu dotacyjnego dla mieszkańców oraz akcje informacyjno-edukacyjne na temat szkodliwości azbestu i obowiązków, jakie wynikają z użytkowania i posiadania jego powłok.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
terminowo wykonywane sprawozdania z gospodarki odpadami poprawnie działający system gospodarowania odpadami kontrole mieszkańców w zakresie palenisk domowych	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
uszczelnienie systemu gospodarki odpadami edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	przywożenie odpadów na teren miasta oraz zostawianie ich przez turystów

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Miasto prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji.

W harmonogramie zadań zapisano, że miasto nadal będzie doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów i w dalszym ciągu organizować akcje informacyjne, promocyjne i edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży i dorosłej części społeczeństwa miasta.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, czego dowodem są występujące miejsca nielegalnego składowania odpadów, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej. Źródłem finansowania zadania będą środki własne oraz dostępne dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 25 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
Zwiększenie lesistości			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Katowice Nadleśnictwo Katowice nie prowadzi statystyk dot. edukacji w poszczególnych gminach. W podanych latach na terenie całego Nadleśnictwa podczas zajęć edukacyjnych w Leśnej Sali Edukacyjnej, w szkołach, placówkach, na festynach oraz piknikach przeprowadzono zajęcia dla: • 1,6 tys. osób w 2020 roku, • 4,2 tys. osób w 2021 roku, • 9,8 tys. osób w 2022 roku, • 41,8 tys. osób w 2023 roku, • 16,5 tys. osób w 2024 roku. Nadleśnictwo Kobiór W latach 2020-2024 na terenie całego Nadleśnictwa przeprowadzono następujące działania edukacyjne i promocyjne: • 185 zajęć terenowych i wycieczek z przewodnikiem (7 299 uczestników), • 58 zajęć w izbie leśnej nadleśnictwa (2 612 uczestników), • 48 spotkań z leśnikiem w szkołach (2 805 uczestników), • 17 spotkań edukacyjnych z leśnikiem poza szkołą np. w Domu Kultury czy Muzeum (941 uczestników), • 12 konkursów leśnych (627 uczestników), • 72 akcje/ imprezy okolicznościowe (20 130 uczestników), • 2 wystawy edukacyjne (740 uczestników). Łącznie przeprowadzono 394 działania edukacyjne i promocyjne dla 34 414 uczestników. Miasto Bieruń W latach 2020-2024 edukacja ekologiczna na terenie miasta była prowadzona głównie przed jednostki oświatowe. Organizowano projekty jak: • realizacja projektu „Czyste powietrze wokół nas” – udział grup dzieci 5 i 6-letnich. Jego nadrzędnym celem jest zwrócenie uwagi na zagadnienie dotyczące ochrony środowiska, • program własny „W leśnej krainie emocji, sarny też czują, • „Od nasionka na rośliny” – akcja przygotowana przez Stowarzyszenie Miłośników Upraw Ekologicznych oraz producentów przetworów żywności w powiecie Bieruńsko-Lędzińskim, • „Przytul się do drzewa” – udział w akcji – dzieci przyjaciółmi natury – zabawy z elementami drzewoterapii – uświadamianie na temat znaczenia drzew w produkcji i oczyszczaniu powietrza, Szkoła Podstawowa nr 3 w Bieruniu wzięła udział w Konkursie Ekopracownia pod chmurką organizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dzięki pozyskanym środkom powstała ekopracownia „Leśna polana”. Zmodernizowany został amfiteatr przy ul. Warszawskiej - wykonano nowe nasadzenia, tablice informacyjne, wiatę edukacyjną oraz gry dydaktyczne. Ponadto Ekodoradca koordynował w mieście działania z zakresu edukacji ekologicznej. W 2024 roku przeprowadził szereg działań, które objęły łącznie 2 201 mieszkańców. Podjęte inicjatywy miały na celu zarówno edukację ekologiczną, jak i wsparcie mieszkańców w zakresie wdrażania ekologicznych rozwiązań. Do kluczowych działań należały: • spotkania edukacyjne i wydarzenia, w tym: udział w wydarzeniach miejskich, spotkanie edukacyjno-informacyjne w Kinoteatrze „Jutrzenka”, warsztaty ekologiczne dla dzieci z okazji Dnia Ziemi, spacer ekologiczny po nowej ścieżce dydaktycznej, mikrowyprawa przyrodnicza,	

		- konkursy i inicjatywy ekologiczne, w tym: konkurs „EcoBieruń – TermoRewolucja”, konkurs „Eko-Zwierzak”, konkurs wiedzy ekologicznej, konkurs plastyczny „Eko Bocian”, konkurs fotograficzny „Ciś na kole – bądź eko”, - działania promocyjno-informacyjne, w tym: publikacja postów na Facebooku („Bieruń Przywracamy błękit”) oraz Instagramie („bierun_przywracamy_blekit”), - cykl artykułów edukacyjnych w miesięczniku „RODNIA” – pod hasłem „Zrób to ekologicznie. Praktyczne wskazówki Ekodoradcy”, Działania Ekodoradcy w 2024 roku miały znaczenie dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Bierunia.	
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	GDDKiA Oddział w Katowicach W ramach realizacji zadania w latach 2020-2023 zrealizowano wycinkę oraz nasadzenia drzew, w tym: - w 2020 r. nasadzono 39 sztuk drzew, - w 2021 r. przeprowadzono wycinkę drzew w ilości 69 sztuk oraz nasadzono 12 sztuk drzew, - w 2023 r. przeprowadzono wycinkę drzew w ilości 3 sztuk. ZDW w Katowicach W latach 2020-2024 w ramach bieżącego utrzymania zieleni przydrożnej wykonano prace polegające na skoszeniu poboczy (2 razy w roku), przycinie drzew i krzewów oraz wycince drzew. W 2024 roku wycięto 39 szt. drzew. Nie posadzono nowych. ZDP w Bieruniu W latach 2020-2024 w ramach realizacji zadania wykonano: 56 szt. nasadzeń; koszt: 18 757,60 zł, 38 szt. usunięto; koszt: 31 387,20 zł, 58 szt. - odmłodzono starsze drzewa; koszt: 21 438,00 zł. Miasto Bieruń W latach 2020-2024 w ramach realizacji zadania usunięto 235 szt. drzew oraz nasadzono 443 szt. drzew i 470,27 m² krzewów.	
3.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Miasto Bieruń Uchwałą Nr XI/4/2021 z dnia 25 listopada 2021 roku został przyjęty Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Góra Chełmeczki”. Opracowanie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego wynika bezpośrednio z Ustawy o ochronie przyrody i ma na celu ochronę form przyrodniczych na terenie opracowania. Uchwała określa szereg zakazów doprowadzających do zwiększenia ochrony form przyrodniczych. Opracowanie obejmuje teren pomiędzy linią kolejową, ul. Bojszowską, ul. Szybową, ul. Okrężną, ul. Turystyczną, ul. Borowinową, ul. Jaworową. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego z 2023 roku wytypowano 4 korytarze ekologiczne: - korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym Dolina Górnej Wisły obejmujący dolinę Wisły do ujścia Przemszy, - korytarz ornitologiczny o znaczeniu regionalnym Dolina Przemszy obejmujący dolinę Przemszy do ujścia do Wisły, - korytarz migracyjny dla ssaków kopytnych K-LPK-LM/2 obejmujący pas terenu przebiegający: pomiędzy Bojszowami Dolnymi i Jedliną, poprzez Łąki Dymasz w Jajostach, las pomiędzy Jajostami i Bieruniem Nowym, tereny leśne i rolne tzw. Góry Chełmeczki i poprzez tereny rolne w północnej części Starego Bierunia, - korytarz spójności, który obejmuje doliny Wisły, Gostyni i Mlecznej.	ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wyznaczenie 4 korytarzy ekologicznych
4.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	Miasto Bieruń W 2020 roku zrealizowano zadanie pt.: „Budowa drogi rowerowej z dopuszczonym ruchem pieszych wraz z oświetleniem LED pomiędzy ul. Dyrdy a ul. Mieleckiego w Bieruniu”. Wybudowano odcinek o dł. 132 m. Koszt zadania wyniósł: 237 412,97 zł. W 2023 roku w ramach zadania „Kompleksowa strategia niskoemisyjna, przeciwdziałająca zmianom klimatu na terenie gminy Bieruń, obejmująca budowę dwóch zintegrowanych centrów przesiadkowych w dzielnicy Bieruń Nowy i Bieruń Stary - etap II” zaprojektowana i wykonano systemu tras rowerowych dla Bierunia Starego i Nowego oraz budowa Centrum Przesiadkowego w formule „zaprojektuj i wybuduj”. W ramach systemu tras rowerowych dla Bierunia Starego i Nowego wybudowano m.in. ścieżkę rowerową od ul. Marcina do Liceum Ogólnokształcącego oraz drogę pieszko-rowerową na Grobli. W ramach istniejącego dworca autobusowego utworzono wiatę rowerową wraz z samoobsługową stacją naprawy rowerów.	

		W latach 2020-2024 przeprowadzono pielęgnację 7 drzew pomnikowych. W ramach prac związanych z utrzymaniem zieleni w mieście wykonywane były: • pielęgnacja drzew i krzewów, • koszenie trawników, • obsada kwiatowa jednoroczna, • utrzymanie arboretum oraz Skweru Powstańców Śląskich wraz z rabatami stałymi. Ponadto miasto corocznie przeznacza środki na realizację projektów w ramach Zielonego Budżetu Miasta Bierunia. Celem Zielonego Budżetu jest stworzenie atrakcyjnych dla mieszkańców terenów zielonych oraz włączanie mieszkańców w proces decyzyjny związany ze świadomym i przemyślanym zazielenianiem miasta. W 2024 roku przeprowadzono czwartą edycję Zielonego Budżetu Miasta Bierunia. Na realizację Zielonego Budżetu Miasta przeznaczono kwotę 120 000,00 zł. Do realizacji wybrano: I miejsce – ORLE GNIZADO - wartość zadania 30 000 zł, II miejsce – UKWIECONE RONDO - wartość zadania 25 000 zł, III miejsce – ZIELONA ODBUDOWA - wartość zadania 35 744 zł, IV miejsce – WIŚNIOWE CENTRUM PRZESIADKOWE - wartość zadania 9 640 zł, V miejsce – KROKUSOWA ALEJA ROWEROWA ETAP – ul. Torowa i Bojszowska - wartość zadania 18 340 zł.	
5.	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Powiat Bieruńsko-Lędziński brak jest danych dotyczących realizacji zadania.	-
6.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Katowice W latach 2020-2024 zrealizowano następujące działania mające na celu zapewnienie ochronnych, gospodarczych i społecznych funkcji lasu: • regularne monitorowanie stanu zdrowotnego lasu, • przeprowadzanie działań profilaktycznych i interwencyjnych w celu ograniczenia skutków klęsk żywiołowych (pożarów, huraganów) i pojawienia się szkodników i chorób drzew, • prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnie z PUL, • odnawianie lasów poprzez sadzenie drzew i pielęgnację młodników, • wykonywanie cięć sanitarnych i trzebieży mających na celu poprawę zdrowotności i stabilności drzewostanów, • udostępnianie lasów dla rekreacji i turystyki, w tym utrzymanie szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych oraz miejsc biwakowych, • organizowanie akcji edukacyjnych i informacyjnych, dla społeczeństwa mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, • współpraca z lokalnymi społecznościami oraz organizacjami pozarządowymi w ramach różnych inicjatyw ekologicznych, • ochrona siedlisk rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Wszystkie powyższe działania były realizowane w celu zachowania lasów w jak najlepszym stanie oraz zapewnienia ich trwałości i wielofunkcyjności, co ma istotne znaczenie zarówno dla ochrony środowiska, jak i dla społeczności lokalnych. Na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Katowice będących w zarządzie administracyjnym Miasta Bierunia w okresie 2020-2024r. nie odnotowano większych szkód wyrządzonych przez szkodniki owadzie. W zakresie ochrony terenów leśnych, Nadleśnictwo Katowice nie ewidencjonuje patroli Straży Leśnej bezpośrednio dla powiatów i gmin. Nadleśnictwo Kobiór W latach 2020-2024 na terenie nadleśnictwa: • nie wykonywano prac zalesieniowych, • wykonano odnowienie lasu na pow. 8,62 ha, w ilości 50 tys sadzonek, • na terenach leśnych w granicach administracyjnych Bierunia nie odnotowano przypadku kłusownictwa,	

		- w ramach kontroli występowania szkodników upraw sosnowych wykładano pułapki i monitorowano ilość szeliniaka sosnowca (<i>Hylobius abietis</i>) na pow. 6,07 ha. Nie wymagano podjęcia działań zwalczających, - w ramach ochrony przeciwpożarowej terenów leśnych działają trzy wieże obserwacyjne, z których dwie w swoim zasięgu mają lasy Miasta Bierunia. W latach 2020-2024 na terenie Miasta Bierunia nie odnotowano pożarów terenów leśnych.	
7.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	Miasto Bieruń Dla lasów Gminy Bieruń, obecnie obowiązujący Uproszczony Plan obejmuje okres od 01.01.2015 r. do 31.12.2024 r. Pielęgnacja lasów polega na wykonywaniu następujących prac: wykaszaniu chwastów, zabezpieczanie sadzonek drzew przed zgryzaniem przez zwierzyńce na okres zimowy, trzebieże wczesne i późne, czyszczenia wczesne i późne, dosadzanie drzew w lukach leśnych. W 2020 r. wykonano w lasach gminnych przy ul. Łysinowej, Chemików, Wita, trzebież późną, czyszczenia późne, usuwanie chwastów na powierzchni 8,65 ha wraz z usunięciem posuszu za kwotę 39 852 zł. W 2021 r. wykonano w lasach gminnych przy ul. Łysinowej, Gajowej, Wita, szlaku Solnego, Port Bijasowice i Chelmeckiego trzebież późną, czyszczenia późne, usuwanie chwastów na powierzchni 8,65 ha wraz z usunięciem posuszu za kwotę 24 537,02 zł. W 2022 r. wykonano w lasach gminnych w rejonie ul. Wita, czyszczenie późne na powierzchni 1 ha wraz z usunięciem posuszu za kwotę 5 695,00 zł. W 2023 r. wykonano następujące prace: - w rejonie ul. Chemików – usunięcie niebezpieczeństwa jakie stwarzają połamane i wyrwione drzewa – na powierzchni ok. 8 ha, - w rejonie ul. Wita - czyszczenie późne na pow. 1 ha, - udrożnienie dróg pożarowych w kompleksie leśnym w rejonie ul. Wiślanej w Bijasowicach oraz w rejonie zbiornika „Łysina” o łącznej długości ok. 800 m, - prace pielęgnacyjne na drzewie pomnikowym (Lipa drobnolistna) rosnącym na posesji przy ul. Wawelskiej 37 na łączną kwotę 20 000,00 zł. W 2024 r. wykonano na łączną kwotę 20 000,00 zł. następujące prace: w rejonie ul. Wita - czyszczenie późne na pow. 3 ha oraz w rejonie ul. Wylotowej na pow. ok. 4 ha.	
8.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych	Powiat Bieruńsko-Lędzkiński W okresie objętym sprawozdaniem brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	-
9.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Nadleśnictwo Katowice Na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Katowice będących w zarządzie administracyjnym Miasta Bieruń w latach 2020-2024. nie zalesiano terenów porolnych. Właściciele gruntów W latach objętych sprawozdaniem brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasto Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 26 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024*
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem	17,00 ha	137,20 ha
2.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	0,00 ha	120,20 ha
3.	Pomniki przyrody	9	8
4.	Lesistość miasta	14,3%	15,0%
5.	Powierzchnia lasów	580,20 ha	607,81 ha
6.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	64,82 ha	64,82 ha

7.	Powierzchnia gruntów odnowionych i zalesionych w ciągu roku	0,00	0,00
----	---	------	------

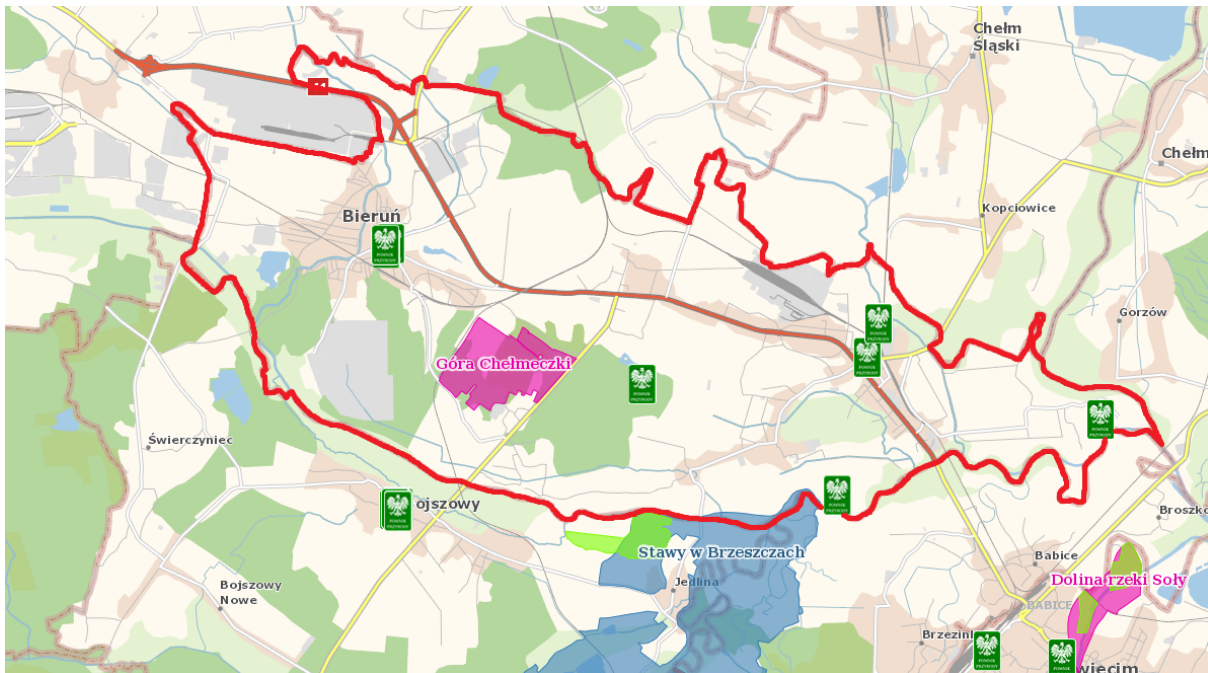
* BDL – dane z 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta Bieruń oraz GUS, BDL 2025

4.9.1. Opis stanu obecnego

4.9.1.1. Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Bieruń

Formami ochronnymi przyrody występującymi na terenie miasta Bieńsk są: zespół przyrodniczo-krajobrazowy, obszar Natura 2000 oraz pomniki przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Rysunek 14 Obszary i obiekty chronione na terenie miasta Bieruń

Źródło: Geoserwis

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Chelmecki”

Zespół został utworzony Uchwałą nr 51/08 nr XI/14/2021 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 25 listopada 2021 roku w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Góra Chełmeczek”. Zespół znajduje się w całości na terenie gminy Bieruń i obejmuje pow. 120,2046 ha w tym: w granicach obrębu geodezyjnego Bieruń Stary nr 0002 pow. 105,9981 ha oraz w granicach obrębu geodezyjnego Bijasowice nr 0003 pow. 14,2065 ha. Zarządcą obszaru jest Burmistrz Miasta Bierunia.

Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Góra Chełmeczki” jest zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, ze względu na bioróżnorodność, cechy estetyczne oparte na układzie licznie występujących polan wyodrębnionych kompleksami zieleni oraz kulturowe wartości związane z rozwojem miasta i zachowaniem jego tożsamości.

Obszar Natura 2000 Stawy w Brzeczach PLB120009

Został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Zajmuje powierzchnię 3 058,55 ha na terenie dwóch województw: małopolskiego (powiat oświęcimski) i śląskiego (powiaty: bielski, bieruńsko-lędziński, pszczyński). Na terenie Gminy Miejskiej Bieruń ochroną objętych jest 17 ha. Obszar położony jest w dolinie Wisły (odcinek o charakterze naturalnym) i swym zasięgiem obejmuje kompleks kilkunastu starych stawów rybnych. Stawy te otaczają lasy, łąki oraz grunty orne. Występuje tu bogata roślinność wodna i bagienna (ok. 260 gatunków roślin naczyniowych tj. grążel żółty, grzybień biały, paproć salwinia), w rzadkim zbiorowisku łąk ostrożeńiowych występują m.in.: ostrożeń łąkowy, storczyki, bluszcz pospolity. W granicach obszaru prowadzona jest ekstensywna hodowla karpia, w stawach położonych po obu stronach rzeki.

Stawy w Brzeszczach to ważna ostoja lęgowa ptaków wodnoblotnych w regionie o silnie przekształconym krajobrazie naturalnym. Obszar został wyznaczony dla ochrony 17 gatunków ptaków: bąka *Botaurus stellaris*, bączka *Ixobrychus minutus*, ślepowrona *Nycticorax nycticorax*, mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus*, rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*, rybitwy białowąsowej *Chlidonias hybrida*, rybitwy czarnej *Chlidonias niger*, zimorodka *Alcedo atthis*, perkoza dwuczubego *Podiceps cristatus*, zauszniaka *Podiceps nigricollis*, perkozka *Tachybaptus ruficollis*, krakwy *Anas strepera*, czernicy *Aythya fuligula*, głowienki *Aythya ferina*, kokoszki wodnej *Gallinula chloropus*, śmieszki *Chroicocephalus ridibundus*, krwawodzioba *Tringa totanus*. Spośród wymienionych gatunków ptaków, 4 wpisane zostały do Polskiej Czerwonej Księgi, zawierającej listę gatunków zagrożonych. Są to: bączek *Ixobrychus minutus*, bąk *Botaurus stellaris*, rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*, ślepowron *Nycticorax nycticorax*.

Dla obszaru Natura 2000 został w 2017 roku sporządzony plan zadań ochronnych.

Zarządcą obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach.

Ponadto na terenie Miasta Bieruń zlokalizowanych jest osiem pomników przyrody.

Tabela 27 Pomniki przyrody na terenie Miasta Bieruń

L.p.	Nazwa pomnika przyrody	Rozporządzenie/ Uchwała	Lokalizacja
1.	Lipa drobnolistna	Decyzja Wojewody Katowickiego RLVII- 7140/20/S data utworzenia: 18.01.1981 r.	Bieruń, woj. śląskie Leśnictwo Jajosty oddział 168g, nr działki 2535/29
2.	Dąb szypułkowy	Zarządzenie nr 1/91 Burmistrza Miasta Bieruń z dnia 13.08.1991 r.	Bieruń, woj. śląskie, nr działki 1253/204
3.	Dąb szypułkowy	Zarządzenie nr 1/91 Burmistrza Miasta Bieruń z dnia 13.08.1991 r.	Bieruń, woj. śląskie, nr działki 1249/204
4.	Lipa drobnolistna	Zarządzenie nr 1/91 Burmistrza Miasta Bieruń z dnia 13.08.1991 r.	Bieruń, woj. śląskie, nr działki 320
5.	Lipa drobnolistna	Zarządzenie nr 2/91 Burmistrza Miasta Bieruń z dnia 25.09.1991 r.	Bieruń, woj. śląskie, ul. Wawelska 37, nr działki 1022/43
6.	Dąb szypułkowy	Zarządzenie nr 2/91 Burmistrza Miasta Bieruń z dnia 25.09.1991 r.	Bieruń, woj. śląskie, ul. Sadowa; nr działki 261/11
7.	Dąb szypułkowy	Uchwała Rady Miejskiej nr XVI/8/2018 z 29.11.2018	Bieruń, woj. śląskie, nr działki 404/8
8.	Wiąz szypułkowy	Uchwała Rady Miejskiej nr XVI/8/2018 z 29.11.2018	Bieruń, woj. śląskie, nr działki 55

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> (dostęp 30.04.2025 r.)

W opracowaniu Waloryzacja przyrodnicza gminy Bieruń wykonanej w 2012 roku oraz w opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Bieruń z 2016 roku wskazano i zaktualizowano tereny o podwyższonych wartościach przyrodniczych na obszarze miasta Bieruń. To Dolina Wisły – całość doliny Wisły w granicach jej zalewów powodziowych wraz z wymienionymi niżej starorzeczami:

- Starorzecze „Koło Babc”,
- Starorzecze „Czarnuchowice”,
- Starorzecze „Bujac”,
- Starorzecze „Zabrzeg”,
- Starorzecze „Przy Wiśle”,
- Starorzecze „Przy Potoku Zerowym”,
- Grobla Stawu Goldman (wraz z okolicznymi stawami),
- Grobla Stawu Kopańskiego,
- Grobla Wielkiego Stawu Bieruńskiego (wraz z okolicznymi zalewiskami),
- Staw „Za Groblą” w Czarnuchowicach.

Korytarze ekologiczne

Na terenie miasta Bieruń wytypowano następujące korytarze ekologiczne:

- korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym Dolina Górnej Wisły – obejmuje dolinę Wisły do ujścia Przemszy (po części teren ten jest chroniony w ramach obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach,
- korytarz ornitologiczny o znaczeniu regionalnym Dolina Przemszy – obejmuje dolinę Przemszy do ujścia do Wisły,
- korytarz migracyjny dla ssaków kopytnych K-LPK-LM/2 – obejmuje pas terenu przebiegający: pomiędzy Bojszowami Dolnymi i Jedliną, poprzez Łąki Dymasz w Jajostach, las pomiędzy Jajostami i Bieruniem Nowym, tereny leśne i rolne tzw. Góry Chełmeczki i poprzez tereny rolne w północnej części Starego Bierunia. Poza granicami Bierunia korytarz ten kontynuuje się doliną rzeki Mlecznej do Lasów Murckowskich,
- korytarz spójności, który obejmuje doliny Wisły, Gostyni i Mlecznej.

Korytarze ornitologiczne tworzone przez doliny Wisły i Przemszy pozostają w większości niezabudowane i ptaki posiadają tam pełną możliwość migracji. Inaczej wygląda sytuacja z korytarzem migracyjnym dla ssaków kopytnych K-LPK-LM/2. W kilku miejscach występują znaczne bariery, które mogą uniemożliwiać lub znacząco utrudniać migrację ssaków. Są to: droga wojewódzka nr 931 (choć ruch nie jest tu znaczący), rozproszona zabudowa w rejonie ul. Borowinowej, linie kolejowe położone na wysokich nasypach oraz DK44. Spośród wyżej wymienionych bardzo silną barierą jest DK44 oraz położone w jej pobliżu linie kolejowe prowadzone na wysokich nasypach⁴⁴.

4.9.1.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Miasta Bieruń wynosi 607,81 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 485,59 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 441,49 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 386,52 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,28 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 44,10 ha,
- lasy prywatne ogółem 122,22 ha⁴⁵.

Lasy na terenie miasta Bieruń stanowią jedynie 15% powierzchni miasta. Tereny leśne ograniczone są współcześnie do kilku kompleksów położonych:

- w północnej części gminy, na granicy z Łędzinami,
- w części południowej – między kolonią Bieruń Stary i Bijasowicami (Kopań),
- w części południowo-zachodniej części – między Osiedlem Chemików, a doliną Gostyni.

Są to w przeważającej części lasy gospodarcze o zniekształconej strukturze. W drzewostanie dominuje sosna pospolita *Pinus sylvestris*, miejscami z dużym udziałem brzozy brodawkowatej *Betula pendula* w różnych, zazwyczaj niższych klasach wieku (40 - 60 lat). Drzewostan uzupełniają także: dąb szypułkowy *Quercus robur*, buk pospolity *Fagus sylvatica* i modrzew europejski *Larix europea* oraz rzadziej, w miejscach bardziej wilgotnych, olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. Udział w drzewostanach mają także uprawiane, obce gatunki roślin drzewiastych jak: dąb czerwony *Quercus rubra*, sosny: czarna *P. nigra*, wejmutka *P. strobus*, smołowa *P. rigida*⁴⁶. Z uwagi na występowanie kwaśnych deszczy tereny leśne Bierunia nie znajdują się w najlepszej kondycji, ponieważ poszczególne gatunki drzew różnie znoszą ich działanie. Świerk pospolity praktycznie całkowicie zamiera, sosna zwyczajna karłowacieje. Wytrzymalsza na kwaśne deszcze jest sosna czarna oraz drzewa liściaste. Drzewostan w lasach podlega również szkodom górniczym i co jakiś czas pewne obszary lasów zostają z tego powodu wycięte.

W najgorszym stanie znajdują się lasy osób fizycznych, które w ogóle nie prowadzą w nich żadnych zabiegów pielęgnacyjnych. Wiele drzew jest powalonych, obumarłych, halizny.

Gospodarkę leśną na obszarze miasta Bieruń prowadzą Nadleśnictwo Katowice, Nadleśnictwo Kobiór oraz właściciele lasów prywatnych i Gmina Bieruń.

Nadleśnictwo Katowice

Powierzchnia lasów będących w zarządzie PGL LP Nadleśnictwo Katowice na terenie miasta Bieruń wynosi 117,4 ha, z czego 20,28 ha przypada na inne wyłączenia tj. rola, sukcesja, łąki, drogi czy linie energetyczne.

⁴⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bierunia, 2023 rok

⁴⁵ dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2023 rok

⁴⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bierunia, 2023 rok

Dla lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Katowice obowiązuje Plan Urządzania Lasu sporządzony na lata 2020-2029, który został zatwierdzony przez Ministra Środowiska pismem nr DL-WGL.4100.34.2020 z dnia 01.10.2020 roku.

W Nadleśnictwie Katowice stwierdzono występowanie 3 typów siedliskowych lasu:

- LMw – 79,29 %,
- BMw – 21,17 %,
- BMśw – 6,42 %⁴⁷.

Nadleśnictwo Kobiór

Powierzchnia lasów w zarządzie PGL Lasów Państwowych Nadleśnictwo Kobiór na terenie miasta Bierunia wynosi 294,88 ha. Nadleśnictwo sprawuje również nadzór nad lasami prywatnymi.

Na terenie nadleśnictwa obowiązuje Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Kobiór na okres gospodarczy od 01.01.2023 roku do 31.12.2032 roku⁴⁸.

Lasy prywatne

Powierzchnia lasów prywatnych w zasięgu terytorialnym Bierunia zgodnie z danymi GUS wynosi 122,22 ha. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa w gm. Bieruń objęte są nadzorem prowadzonym przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Kobiór.

Aktualnie na terenie Gminy Bieruń obowiązują 3 UPUL, w tym:

- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położonych na terenie obrębów ewidencyjnych: Bieruń Stary, Bijasowice, Ściernie, gmina Bieruń, powiat bieruńsko-lędzki, województwo śląskie” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r. Zlecono wykonanie Uprozczonego Planu na okres od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.,
- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do Gminy Bieruń, dla lasu położonego na działce 2060/9 w gminie Bieruń” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r. (użytkowanie NITROERG SA),
- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do NITROERG SA, dla terenów leśnych położonych w gminie Bieruń” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- wydawaniu decyzji administracyjnych,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawania świadectwa legalności pozyskanego drewna.

Zgodnie z przepisami ustawy o lasach Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnicy w ramach tych działań:

- doradzają prywatnym właścicielom, jak prowadzić gospodarkę leśną,
- udostępniają sadzonki drzew i krzewów leśnych,
- wykonują na koszt nadleśnictw zabiegi zwalczające i ochronne w lasach prywatnych, jeśli wystąpią tam organizmy szkodliwe, zagrażające trwałości lasu,
- organizują wykonanie zadań gospodarczych w lesie (w tym sprzedaż drewna), na podstawie umowy z właścicielem lasu,
- sporządzają wielkoobszarowe inwentaryzacje stanu lasów oraz prowadzą bank danych o lasach.

Ministerstwo Środowiska w latach 2016-2020 prowadziło prace obserwacyjno-pomiarowe w ramach programu monitoringu w lasach wszystkich form własności na terenie całego kraju.

Program monitoringu lasu stanowi ważny element systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Zebrane wyniki posłużą do oceny stanu zdrowotnego lasów Polski wszystkich form własności w relacji do zmieniających się warunków środowiska.

⁴⁷ dane z Nadleśnictwa Katowice – pismo nr ZG.0172.11.2025.AŚ z dnia 09.04.2025 r.

⁴⁸ dane z Nadleśnictwa Kobiór – pismo nr ZG.0172.4.2025 z dnia 04.04.2025 r.

Prace terenowe odbywają się corocznie na stałych powierzchniach obserwacyjnych rozmieszczonych w sieci 8x8 km, które są częścią gęstszej sieci wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu. Pomiary i obserwacje wykonywane są zgodnie z instrukcją opracowaną przez Instytut Badawczy Leśnictwa i zaakceptowaną przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Ministerstwo Środowiska.

Prace terenowe były wykonywane przez pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa lub przez osoby upoważnione przez Instytut w okresie od 1 czerwca do 30 września w każdym roku w latach 2016-2020.

W 2019 roku, w badaniach monitoringu lasów na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu, zaobserwowano wzrost średniej defoliacji drzew (23,4%), w porównaniu do roku 2018 (22,4%), oraz lat wcześniejszych (2016 - 22,7%, 2017 - 22,8%). Największe wzrosty średniej defoliacji stwierdzono w 2019 roku u sosny i brzozy tj. gatunków rosnących na glebach uboższych. Również zły stan zdrowotny świerka, przy relatywnie mniejszym pogorszeniu w 2019 roku, może być związany z niekorzystnymi warunkami pogodowymi występującymi na terenie Polski w poprzednim roku.

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz obszaru Natura 2000 występowanie 8 pomników przyrody	niski stopień zalesienia miasta przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zalesianie nieużytków zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz ich niewłaściwa struktura zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji, bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocja i pielęgnacja obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh)
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienianych dokumentach planistycznych;
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów, korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łęgowej,
- koordynacja rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.

Tabela 28 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIERUŃ NA LATA 2020-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030“			
Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii)	WIOŚ w Katowicach W latach 2020-2024 na terenie miasta Bierunia przeprowadzono łącznie 26 kontroli w 18 podmiotach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym 2 z nich dotyczyły przeciwdziałania poważnym awariom. Przedsiębiorstwa W okresie objętym sprawozdaniem brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	2 kontrole w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom
2.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznego-ekologicznego	Miasto Bieruń W latach 2020-2024 na potrzeby przeciwpowodziowe zakupiono i zadysonowano do OSP: • ponton Oceania P400; koszt: 9 900,00 zł, • przyczepa lekka NEPTUN; koszt: 4 200,00 zł, • przyczepa ZASŁAW typ PKZ12 do quada; koszt 11 709,99 zł, • przyczepa ratownicza do quada; koszt: 17 300,00 zł. W 2020 roku jednostki OSP w Bieruniu otrzymały wsparcie finansowe z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w łącznej wysokości 26 000 zł, w tym OSP Bieruń Stary 5 500 zł, Bieruń Nowy 15 000,00 zł i Czarnuchowice 5 500,00 zł. W 2020 r. OSP Bieruń Stary dokonało zakupu sprzętu, wyposażenia i umundurowania ze środków pochodzących z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 5 000,00 zł. i 9 600,00 zł ze środków Gminy Bieruń. Blisko 12 000,00 zł wydatkowano na doposażenie OSP w ramach Budżetu Obywatelskiego. W 2021 roku jednostki OSP w Bieruniu otrzymały wsparcie finansowe z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, MSWiA oraz funduszu przeciwdziałania COVID 19 w łącznej wysokości 240 100,00 zł, w tym OSP Bieruń Stary 205 000,00 zł (w tym 200 000,00 zł na samochód - przedłużono realizację na 2022 r.), Bieruń Nowy 20 000,00 zł i Czarnuchowice 15 100,00 zł. W 2022 roku jednostki OSP w Bieruniu otrzymały wsparcie finansowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w łącznej wysokości 242 500,00 zł, w tym OSP Bieruń Stary 218 500,00 zł, Bieruń Nowy 15 000,00 zł Czarnuchowice 9 000,00 zł. Ponadto OSP Czarnuchowice otrzymała 15 000,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. W 2022 roku dla potrzeb OSP Bieruń Stary zakupiony został lekki samochód ratowniczo-gaśniczy o wartości 295 000,00 zł, który był współfinansowany ze środków Gminy Bieruń w wysokości 95 000,00 zł. Pozostałe środki pochodziły z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W 2023 roku jednostki OSP w Bieruniu otrzymały wsparcie finansowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w łącznej wysokości 52 700,00 zł, w tym OSP Bieruń Stary 16 500,00 zł, Bieruń Nowy 19 500,00 zł i Czarnuchowice 16 700,00 zł. Realizowano zakupy dla OSP w ramach wsparcia Funduszu Sprawiedliwości pozostającego w dyspozycji Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Budżetu Obywatelskiego. W 2024 roku jednostki OSP w Bieruniu otrzymały wsparcie finansowe z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w łącznej wysokości 97 700,00 zł, w tym OSP Bieruń Stary 6 000,00 zł, Bieruń Nowy 86 000,00 zł i Czarnuchowice 5 700 zł.	
3.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego	RDOŚ, organy ochrony środowiska W okresie objętym sprawozdaniem brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.	-

4.	Edukacja społeczeństwa na wypadek wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi	PSP w Katowicach. Na stronie Komendy Powiatowej Straży Pożarnej jest informacja z wytycznymi dotyczącymi postępowaniu mieszkańców na wypadek awarii lub zranienia w zakładzie Nitroerg S. A.. Miasto Bieruń W latach 2020-2024 na terenie miasta funkcjonowała aplikacja mobilna z modulem ostrzegania mieszkańców. Straż Miejska w Bieruniu Straż Miejska w Bieruniu prowadzi regularne prelekcje i pogadanki wśród uczniów bieruńskich szkół podstawowych i przedszkoli. Podczas tych spotkań zostają poruszane zagadnienia związane z tym jak bezpiecznie dojeżdżać i dojechać na rowerach, hulajnogach do szkół. Zwraca się uwagę na niebezpieczne miejsca i sytuacje, które mogą ich podczas takiej podróży spotkać. Innymi poruszonymi w tych sytuacjach zagadnieniami jest m.in. zachowanie podczas spotkania z nieznanym nam zwierzęciem, ćwiczenie pozycji tzw. „żółwia”.	1 instrukcja postępowania
----	---	---	---------------------------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Miasta Bieruń

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 29 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	ZDR: 1 ZZR: 0	ZDR: 1 ZZR: 0
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie Miasta Bieruń	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta Bieruń, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Na terenie miasta Bierunia znajduje się jeden zakład zaliczany do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, tj. NITROERG S.A. w Bieruniu.

Na terenie zakładu występują następujące zagrożenia:

- wybuch wytwarzanych lub magazynowanych materiałów wybuchowych i powstanie stref nadciśnienia o wartościach, które mogą doprowadzić do uszkodzenia budynków i w konsekwencji zagrażać życiu i zdrowiu ludzi,
- powstanie na terenie zakładu pożaru i możliwość powstania tzw. efektu „domina” np. doprowadzenie do wybuchu wytwarzanych lub składowanych materiałów,
- wyciek substancji niebezpiecznej (wykorzystywanej lub magazynowanej w zakładzie) i przedostanie się jej do rzeki Gostynki,
- transport materiałów niebezpiecznych z zakładów NITROERG.

Na zagrożenia pożarowe wpływa również sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie miasta nie funkcjonują inne zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Niemniej jednak znajdują się tu przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

Ponadto według ogólnopolskiej bazy firm (Panorama Firm) na terenie Bierunia zlokalizowanych jest 5 stacji benzynowych i 1 magazyn paliw (MLP Bieruń).

Nad bezpieczeństwem pożarowym miasta Bieruń czuwają strażacy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tychach. Ponadto na terenie miasta funkcjonują trzy ochotnicze straże pożarne: Bieruń Stary, Bieruń Nowy i Czarnuchowice. Dysponują one łącznie około 80 czynnymi druhami i 14 pojazdami. Wszystkie straże włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Każda ze straży posiada swoją specjalizację: OSP Bieruń Stary – pożarową i chemiczną, Bieruń Nowy – ratownictwa technicznego, a OSP Czarnuchowice – ratownictwa wodnego i lodowego. Posiadają one najnowszy sprzęt ratunkowy i ochrony osobistej.

Jednostki OSP w Bieruniu wyjeżdżały do akcji:

- w 2020 roku – Bieruń Stary 172 razy, Bieruń Nowy 205 razy i Czarnuchowice 57 razy,
- w 2021 roku – Bieruń Stary 180 razy, Bieruń Nowy 173 razy i Czarnuchowice 63 razy,
- w 2022 roku – Bieruń Stary 172 razy, Bieruń Nowy 196 razy i Czarnuchowice 59 razy,
- w 2023 roku – Bieruń Stary 172 razy, Bieruń Nowy 173 razy i Czarnuchowice 33 razy,
- w 2024 roku – Bieruń Stary 202 razy, Bieruń Nowy 178 razy i Czarnuchowice 46 razy.

Każda z OSP jest w miarę potrzeb wyposażona w niezbędny sprzęt do ratowania ludzi i mienia.

Mieszkańcy, po zauważeniu wykroczenia, nieprawidłowości, usterki lub awarii na terenie miasta, bardzo często zgłaszają ten fakt bezpośrednio do Straży Miejskiej. W 2024 roku przyjęto 276 zgłoszeń w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

W ostatnich 5 latach na terenie gminy kilkakrotnie dochodziło do incydentów środowiskowych, głównie zanieczyszczenia rzek. Każdorazowo wzywany był WIOŚ Katowice. Dwukrotnie składano zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa. Oba postępowania umorzono z uwagi na brak cech przestępstwa. Wielokrotnie dochodziło to tzw. incydentów odorowych. Ujawniono również przypadki padnięcia zwierząt wodnych (kaczek) przeprowadzone badania w Instytucie w Puławach nie wykazały jako przyczyny zgonu zanieczyszczenia środowiska, a nieodpowiedzialne dokarmianie przez człowieka (prawdopodobnie spleśniałe pieczywo).

Łącznie, zgodnie z dokumentacją Systemu Wspomagania Dowodzenia KM PSP w Tychach, straż pożarna na terenie Bierunia interweniowała 18 razy, w tym:

- 15 razy w przypadku zanieczyszczenia rzek,
- 3 razy w przypadku innych zdarzeń, mogących stwarzać zagrożenie (w tym: ujawniono beczki z nieznaną substancją w lesie, znaleziono rozszczelnioną beczkę z nieznaną substancją, ujawniono miejsce składowania materiałów niebezpiecznych)⁴⁹.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie miasta Bierunia przeprowadził łącznie 26 kontroli w 18 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Dwie z nich zostały przeprowadzone w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom⁵⁰.

Ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców odbywa się m.in. za pomocą systemu syren alarmowych. W Bieruniu zainstalowanych jest łącznie 11 syren alarmowych elektronicznych i mechanicznych. Zlokalizowane są one z równomiernym rozmieszczeniem na terenie całej gminy. Centrala alarmowa zlokalizowana jest w siedzibie Straży Miejskiej. System syren jest całorocznie konserwowany i sprawdzany. Ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców odbywać się również może przy pomocy systemu powiadamiania SMS-owego na telefony komórkowe. Każdy zainteresowany tym sposobem alarmowania, po złożeniu odpowiedniej deklaracji włączany jest do systemu. Alarmowanie odbywa się przy pomocy krótkiej wiadomości tekstowej. W celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców propagowane jest użytkowanie aplikacji mobilnej Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i Regionalnego Systemu Ostrzegania. Miasto Bieruń ma możliwość zgłoszenia konieczności powiadamiania osób przebywających na jej terenie za pośrednictwem tych aplikacji poprzez stosowny wniosek do WCZK UW w Katowicach i RCB Warszawa.

Zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (na terenach publicznych) zwalczane są przez Ochotnicze Straże Pożarne.

Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania środków chemicznych i postępowania z opakowaniami po nich (szkolenia takie prowadzi ŚODR) a także akcje edukacyjne dla mieszkańców w zakresie postępowania ze wszystkimi rodzajami odpadów oraz propagowanie produktów ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy) czy wielorazowych opakowań i toreb na zakupy.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
3 jednostki OSP na terenie miasta w ostatnich latach nie wystąpiła żadna poważna awaria	zagrożenia w postaci zakładów przemysłowych potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii występowanie terenów zagrożonych podtopieniami

⁴⁹ dane z Urzędu Miejskiego w Bieruniu

⁵⁰ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.76.2025.MR z dnia 3 kwietnia 2025 r.

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizację budynków oraz dróg edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach	zagrożenia wypadkowe związane z transportem zagrożenia wynikające z lokalizacji zakładów przemysłowych na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi

Głównymi zagrożeniami na terenie miasta, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. Analiza SWOT jako mocną stronę Miasta Bieruń wskazała, iż posiada 3 jednostki OSP.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie miasta nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Miasta Bieruń oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.⁵¹

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i

⁵¹ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.⁵²

W 2022 roku został opracowany Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Bierunia, który jest bezpośrednio powiązany z dokumentem pt. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020).

Celem nadrzędnym MPA jest adaptacja miasta Bierunia do zmian klimatu oraz zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców w zmieniających się warunkach klimatycznych. Aby zapewnić sprawną realizację celu ogólnego zdefiniowano cele szczegółowe:

- zwiększenie odporności miasta na występowanie nawałnych deszczy, podtopień oraz powodzi od strony rzek,
- zwiększenie odporności miasta na występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, szczególnie: silnego i bardzo silnego wiatru oraz burz,
- zwiększenie odporności miasta na występowanie ekstremalnie wysokich oraz niskich temperatur powietrza,
- zwiększenie odporności miasta na występowanie okresów bezopadowych i suszy,
- zmniejszenie poziomu koncentracji zanieczyszczeń powietrza,
- zwiększenie odporności miasta poprzez edukowanie i aktywizację mieszkańców.

W ramach Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Bierunia oceniono podatność miasta na zmiany klimatu oraz wykonano analizę ryzyka związanego z tymi zmianami. Dzięki analizie określono sektory najbardziej wrażliwe w przypadku miasta Bierunia, czyli gospodarkę wodną, infrastrukturę i transport, energetykę oraz zdrowie publiczne.

W Planie Adaptacji określone zostały działania, które będą odpowiedzią władz lokalnych i mieszkańców Bierunia na zagrożenia związane ze zmianami klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem problemów w wymienionych obszarach funkcjonowania miasta. Realizowanie wymienionych działań adaptacyjnych będzie zmierzało do wypełnienia wizji miasta, w którym dostrzega się konieczność uwzględnienia nowych warunków klimatycznych w rozwoju Bierunia.

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych Miasta Bierunia przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie miasta w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze miasta, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2027 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

⁵² Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej Miasta Bieruń odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Miasta na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Miasto powinno kontynuować i rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku, realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W myśl nowych przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1471, z późn. zm.) od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.⁵³

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzane są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁵³ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 30 Cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Liczba stref, które uzyskały klasę C ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku azotu	1	0	OKJP 1. Zarządzanie jakością powietrza w województwie śląskim	OKJP 1.2. Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej oraz programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Zadanie własne Miasto Bieruń	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 1.3. Kontynuacja monitoringu jakości powietrza	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							OKJP 1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, plan ogólny gminy) zapisów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Zadanie własne Miasto Bieruń	niewystarczające ujęcie w krajowych uregulowaniach prawnych dotyczących planowania przestrzennego w zakresie jakości powietrza
							OKJP 1.5. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędziński, UMWS, NGO	brak środków finansowych
							OKJP 1.6. Wdrażanie w Polsce nowych technologii w przemyśle mających na celu redukcję emisji prekursorów ozonu.	Zadanie monitorowane: przedsiębiorcy	brak środków finansowych, niedostateczna świadomość przedsiębiorców
			Długość dróg rowerowych [km]	21,0	25,0	OKJP 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze	OKJP 2.1. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor drogowy i kolejowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji	Zadanie własne: Miasto Bieruń	niewystarczające środki finansowe

						źródeł komunikacyjnych	miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) co stanowić będzie zachętę dla mieszkańców do zmiany transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie monitorowane: Zarządzający komunikacją publiczną, UMWS, GZM	
						OKJP 2.2. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru)	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędzki, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu, zarządzający parkingami, GZM	niewystarczające środki finansowe	
						OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędzki, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu, GZM	niewystarczające środki finansowe	
			Zużycie energii elektrycznej w roku w gospodarstwach domowych [MWh]	15 594,32	wg potrzeb	OKJP 3. Ograniczenie wielkości emisji powierzchniowej oraz dalsza poprawa efektywności energetycznej	OKJP 3.1. Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych, usługowych	Zadanie monitorowane: podmioty eksploatujące instalacje, tj. mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, sektor publiczny, sektor usługowy	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędzki zarządcy nieruchomości, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 3.3. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni	Zadanie monitorowane: właściciele i zarządcy nieruchomości przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	niewystarczające środki finansowe
			Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	150	148	OKJP 4. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych	OKJP 4.1. Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	Zadanie monitorowane: przedsiębiorcy	niewystarczające środki finansowe

			[Mg/rok] Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok] Udział procentowy energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem [%]	18 8,5	17 9,0	OKJP 5. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego	OKJP 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych. Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa śląskiego. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z OZE	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, przedsiębiorstwa	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 5.2. Prowadzenie dofinansowań w zakresie montażu urządzeń OZE oraz wspierania efektywności energetycznej	Zadanie monitorowane: UMWS	brak środków finansowych

Tabela 31 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	OKJP 1.2. Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej oraz programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Miasto Bieruń	150					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, plan ogólny gminy) zapisów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne	
		OKJP 1.5. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	Miasto Bieruń	400					środki własne	
		OKJP 2.1. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor drogowy i kolejowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) co stanowić będzie	Miasto Bieruń	700					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

		zachętę dla mieszkańców do zmiany transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego				
		OKJP 2.2. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru)	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych. Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa śląskiego. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z OZE	Miasto Bieruń	1 710	środki własne, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 32 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrony klimatu i jakości powietrza	OKJP 1.3. Kontynuacja monitoringu jakości powietrza	GIOŚ	b.d.	środki NFOŚiGW	
		OKJP 1.5. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	powiat bieruńsko-lędziński, UMWS, NGO	10	środki własne	
		OKJP 1.6. Wdrażanie w Polsce nowych technologii w przemyśle mających na celu redukcję emisji prekursorów ozonu.	przedsiębiorcy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych

		OKJP 2.1. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor drogowy	Zarządzający komunikacją publiczną, UMWŚ, GZM	wg potrzeb	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 2.2. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru)	powiat bieruńsko-lędziński, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu, zarządzający parkingami, GZM	b.d.	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	powiat bieruńsko-lędziński, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu, GZM	5	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 3.1. Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych, usługowych	podmioty eksploatujące instalacje, tj. mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, sektor publiczny, sektor usługowy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	powiat bieruńsko-lędziński zarządcy nieruchomości, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 3.3. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni	właściciele i zarządcy nieruchomości przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 4.1. Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	przedsiębiorcy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych. Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa śląskiego. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z OZE	osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, przedsiębiorstwa	1 700	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 5.2. Prowadzenie dofinansowań w zakresie montażu urządzeń OZE oraz wspierania efektywności energetycznej	UMWŚ	b.d.	środki własne UMWŚ, WFOŚiGW, fundusze unijne, środki rządowe	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 33 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenie hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej [km]	75,2	76	ZH 1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywne poziomy hałasu	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu	niewystarczające środki finansowe, niespełnienie kryteriów do otrzymania dofinansowania, przedłużający się proces uzyskania decyzji administracyjnych z uwagi na ryzyko kolizji z obszarami i siedliskami chronionymi
							ZH 1.3. Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: UMWŚ, ZDW, PKP PLK, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu	brak środków finansowych
							ZH 1.4. Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	Zadanie monitorowane: PKP PLK	brak środków finansowych
							ZH 1.5. Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane: WIOŚ	braki kadrowe
							ZH 1.8. Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: UMWŚ	możliwe ograniczenia w postaci własności gruntów, długotrwały proces uchwalania mpzp

							ZH 1.9. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Zadanie własne: Miasto Bieruń	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony odbiorców
						ZH 2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	ZH 2.1. Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: GIOŚ	opóźnienia w publikacji wyników

Tabela 34 Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Zagrożenie hałasem	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.8. Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne	
		ZH 1.9. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Miasto Bieruń	2	2	2	2	22	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	przy okazji innych działań edukacyjnych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 35 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenie hałasem	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych, w tym: Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych, w tym: Zaprojektowanie i wykonanie drogi ekspresowej S1 Kosztowy – Bielsko-Biała, Odcinek I/A węzeł „Bieruń” (z węzłem) – węzeł „Oświęcim” (bez węzła) wraz z obwodnicą Bierunia Zaprojektowanie i wykonanie drogi ekspresowej S1 Kosztowy – Bielsko-Biała, Odcinek I/B węzeł „Kosztowy II” (z węzłem) – węzeł „Bieruń” (bez węzła) Rozbudowa drogi wojewódzkiej polegającej na przebudowie skrzyżowania DW nr 931 ul. Turystycznej, DP 5905S, ul. Bojszowskiej i DG ul. Peryferyjnej w Bieruniu Rozbudowa drogi powiatowej 5908Sm ul. Lędzińskiej w Bieruniu na odcinku od ronda do skrzyżowania z DK 44 ul. Turyńską Rozbudowa drogi powiatowej 5906S ul. Chemików do ul. Wita w Bieruniu Rozbudowa drogi powiatowej 4137S ul. Jagiełły oraz 4137S ul. Wawelskiej w Bieruniu na odcinku od skrzyżowania z ul. Warszawską (DK 44) do skrzyżowania z łącznicą skrzyżowania „węzła Bieruń”	GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu	821 195,7 - GDDKiA 12 795 - PZD	środki własne: GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		ZH 1.3. Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	UMWŚ, ZDW, PKP PLK, GDDKiA, ZDW, PZD w Bieruniu	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.4. Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	PKP PLK	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.5. Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ	b.d.	środki własne WIOŚ	
		ZH 1.8. Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	UMWŚ	koszty administracyjne	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 2.1. Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 36 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pole elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Najwyższy wynik pomiaru poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMS: centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców < 50 [V/m]	0,94	>0,94	PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	PEM 1.1. Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							PEM 1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Zadanie własne: Miasto Bieruń	długotrwały proces uchwalania mpzp

Tabela 37 Harmonogram zadań własnych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Pole elektromagnetyczne	PEM 1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne Miasta Bieruń	poprzez zapisy ograniczające w MPZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 38 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Pole elektromagnetyczne	PEM 1.1. Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	koszty administracyjne	środki własne GIOŚ, NFOŚiGW	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 39 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) ocenianych jako dobry [szt.]	0	6	GW 1. Prowadzenie działań poprawiających stan chemiczny i ekologiczny jednolitych części wód	GW 1.1. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	Zadanie monitorowane: GIOŚ, PIG-PIB	opóźnienia w publikacji wyników
			Liczba jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) ocenianych jako dobry [szt.]	2	2		GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: PGW Wody Polskie	brak zainteresowania ze strony odbiorców
							GW 1.3. Działania związane z poprawą stanu chemicznego oraz ekologicznego wód powierzchniowych	Zadanie monitorowane: PGW Wody Polskie	zmiany klimatyczne
		Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu	Efekty rzeczowe inwestycji w danym roku: obwałowania przeciwpowodziowe [km]	0	-	GW 2. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi	GW 2.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Zadanie własne: Miasto Bieruń	-
			Pojemność małej retencji wodnej [dam ³]	b.d.	b.d.		GW 2.3. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej	Zadania monitorowane: PGW Wody Polskie, RPWiK Tychy	brak środków finansowych
							GW 2.4. Działanie zwiększające retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych oraz poprawiające stan ilościowy wód	Zadanie własne: Miasto Bieruń	brak środków finansowych

Tabela 40 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarowanie wodami	GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej ARiMR	Miasto Bieruń	10/rok					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GW 2.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GW 2.4. Działanie zwiększające retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych oraz poprawiające stan ilościowy wód	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 41 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie wodami	GW 1.1. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ, PIG-PIB	20/rok	środki własne GIOŚ, NFOŚiGW	realizacja jako kontynuacja
		GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej ARiMR	PGW Wody Polskie, ARiMR	10/rok	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GW 1.3. Działania związane z poprawą stanu chemicznego oraz ekologicznego wód powierzchniowych	PGW Wody Polskie	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

		GW 2.3. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej w tym: Poprawa bezpieczeństwa powodziowego poprzez modernizację obwałowań rzeki Wisły, Gostynki i Mlecznej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego oraz miasta Tychy Przebudowa i odbudowa obustronnych wałów przeciwpowodziowych rzeki Gostynki w km 3+000 – 4+200	PGW Wody Polskie, RPWiK Tychy	wg kosztorysów inwestycji: 335 577	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki unijne i krajowe	
--	--	---	----------------------------------	------------------------------------	---	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 42 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]	56,7	50	GWS 1. Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej	GWS 1.1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne: Miasto Bieruń	brak zgłaszania przydomowych oczyszczalni przez właścicieli
			Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	99,3	100		GWS 1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak wykwalifikowanej kadry
			Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	97,6	100		GWS 1.3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: RPWiK	brak środków finansowych
			Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m3/rok]	31,6	30		GWS 1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: RPWiK, BSW	niewystarczające środki finansowe
			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	181	200		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: RPWiK, BSW	niewystarczające środki finansowe
			Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	373	400		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: PGW WP, RPWiK, BSW	niska potrzeba uczestniczenia w akcjach edukacyjnych

							GWS 1.7. Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Zadanie monitorowane: Państwowa Inspekcja Sanitarna	-
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Tabela 43 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	GWS 1.1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne Miasta Bierunia	
		GWS 1.3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GWS 1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Miasto Bieruń	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	Miasto Bieruń	2	2	2	2	22	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 44 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	GWS 1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	realizowane jako kontynuacja
		GWS 1.3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	RPWiK, BSW	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne RPWiK, BSW, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	RPWiK, BSW	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne RPWiK, BSW, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	RPWiK, BSW	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne RPWiK, BSW, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	PGW WP, RPWiK, BSW	10/rok	środki własne PGW WP, RPWiK, BSW, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.7. Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Państwowa Inspekcja Sanitarna	koszty administracyjne	środki PIS	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 45 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi	Wydobycie węgla kamiennego [tys. Mg]	b.d.	b.d.	ZG 1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	ZG 1.1. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków koncesji	Zadanie monitorowane: UMŚW, powiat bieruńsko-lędziński	brak środków finansowych
			Liczba czynnych zakładów górniczych, w których odbywa się wydobywanie: podziemne (P) i odkrywkowe (O) [szt.]	1	-		ZG 1.5. Promowanie, wykorzystanie oraz analiza środowiskowa tzw. Czystych Technologii Węglowych, w tym Technologii Nazemnego i Podziemnego Zgazowania Węgla dla celów produkcji paliw i energii elektrycznej	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa, spółki węglowe, kopalnie, organy koncesyjne, PIG-PIB, GIG-PIB	

Tabela 46 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby geologiczne	ZG 1.1. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków koncesji	UMŚW, powiat bieruńsko-lędziński	koszty administracyjne	środki własne organów	
		ZG 1.5. Promowanie, wykorzystanie oraz analiza środowiskowa tzw. Czystych Technologii Węglowych, w tym Technologii Nazemnego i Podziemnego Zgazowania Węgla dla celów produkcji paliw i energii elektrycznej	przedsiębiorstwa, spółki węglowe, kopalnie, organy koncesyjne, PIG-PIB, GIG-PIB	zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki władających terenem, środki własne organów, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 47 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gleby	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi	Powierzchnia upraw wieloletnich [ha]	1,45	b.d.	GL 1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	GL 1.1. Zapobieganie zanieczyszczeniu gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Zadanie monitorowane: ŚODR, przedsiębiorstwa	nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin, nieprzestrzeganie przepisów prawa przez zakłady przemysłowe
			Powierzchnia łąk i pastwisk [ha]	201,3	b.d.		GL 1.2. Monitorowanie chemizmu gleb	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak wyboru wykonawcy monitoringu
			Grunty wymagające rekultywacji [ha]	30,60	0	GL 3. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych	GL 3.1. Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi województwa śląskiego, które istnieją lub powstaną w wyniku transformacji gospodarczej regionu, prowadzące do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	Zadanie monitorowane: UMWS, GIG-PIB	brak środków finansowych
							GL 3.2. Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Zadanie monitorowane: właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	wysokie koszty, trudności techniczne

Tabela 48 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gleby	GL 1.1. Zapobieganie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	ŚODR, przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki ŚODR, środki własne przedsiębiorstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GL 1.2. Monitorowanie chemizmu gleb	Zadanie monitorowane: GIOŚ	koszty poboru i analizy próbek, koszty administracyjne	środki GIOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GL 3.1. Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi województwa śląskiego, które istnieją lub powstaną w wyniku transformacji gospodarczej regionu, prowadzące do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	UMWŚ, GIG-PIB	koszty administracyjne	środki własne UMWŚ, GIG-PIB, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GL 3.2. Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki ŚODR, środki własne właścicieli gruntów, przedsiębiorstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 49 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu	Masa odebranych odpadów komunalnych – ogółem [tys. Mg]	9,5	9	GO 1. Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami	GO 1.5. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	Zadanie własne Miasto Bieruń	niska świadomość konsumentów
			Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [tys. Mg]				GO 1.6. Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 55% do 2025 r. oraz 60% do 2030 r.	Zadanie własne Miasto Bieruń	niska świadomość społeczeństwa nt. gospodarki odpadami
							GO 1.7. Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2025-2029	Zadanie własne Miasto Bieruń	zbyt niski poziom odpadów zebranych selektywnie
				GO 1.8. Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Zadanie własne Miasto Bieruń		niska potrzeba uczestniczenia w akcjach edukacyjnych		
				GO 1.9. Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest	Zadanie własne Miasto Bieruń		niewywiązywanie się z obowiązku ewidencjonowania wyrobów azbestowych		
				GO 1.10. Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	Zadanie własne Miasto Bieruń		braki zasobów kadrowych, trudności w zidentyfikowaniu tych miejsc		
			Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [tys. Mg]	5,6	6	GO 2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz wzrost efektywności	GO 2.1. Rozwój systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa, w tym modernizacja i budowa instalacji do przetwarzania odpadów oraz budowa nowych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, punktów napraw i punktów przyjmujących rzeczy używane	Zadanie własne Miasto Bieruń	brak środków finansowych, niechęć społeczeństwa do budowy takich instalacji w sąsiedztwie ich domostw
				2	1				

			Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wyposażonych w punkt napraw			systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku	GO 2.2. Modernizacja istniejących instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Zadanie własne Miasto Bieruń	brak wystarczających środków finansowych
							GO 2.3. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	Zadanie własne Miasto Bieruń	niska świadomość konsumentów nt. segregacji
							GO 2.4. Realizacja określonych ustawowo poziomów odzysku i recyklingu dotyczących odpadów sektora gospodarczego	Zadanie własne Miasto Bieruń	brak wystarczających środków finansowych

Tabela 50 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	GO 1.5. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	Miasto Bieruń	koszty gospodarki odpadami					środki własne Miasta Bieruń	
		GO 1.6. Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 55% do 2025 r. oraz 60% do 2030 r.	Miasto Bieruń	koszty gospodarki odpadami					środki własne Miasta Bieruń	
		GO 1.7. Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2025-2029	Miasto Bieruń	koszty gospodarki odpadami					środki własne Miasta Bieruń	
		GO 1.8. Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Miasto Bieruń	5-10 rok					środki własne Miasta Bieruń, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GO 1.9. Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne Miasta Bieruń	
		GO 1.10. Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	Miasto Bieruń	koszty zależne od ilości miejsc nielegalnego składowiska odpadów					Środki własne Miasta Bieruń	

		GO 2.3. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	Miasto Bieruń	koszty gospodarki odpadami	środki własne Miasta Bieruń, NFOŚiGW, WFOŚiGW	
--	--	--	---------------	----------------------------	---	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 51 Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych [szt.] [ha]	137,20	wg potrzeb	ZP 1. Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych województwa oraz wdrażanie działań mających na celu odpowiednie zarządzanie i ochronę zasobów przyrodniczych	ZP 1.3. Inwentaryzacja, waloryzacja i monitoring szczególnie siedlisk i gatunków o szczególnym znaczeniu dla województwa	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych
							ZP 1.4. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: RDOŚ, UMWŚ	problematyka własności gruntów o wysokich walorach przyrodniczych
							ZP 1.5. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, NGO i instytucje naukowe	brak środków
			Powierzchnia terenów zalesionych [ha]	620,98	625	ZP 2. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	ZP 2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	Zadanie monitorowane ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, NGO	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych
							ZP 2.2. Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych m.in; poprzez realizację Planów zadań ochronnych, zadań ochronnych i planów ochrony przyjętych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	Zadanie monitorowane RDOŚ, NGO, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych
							ZP 2.4. Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i	Zadanie własne: Miasto Bieruń	problem własności gruntów prywatnych,

						krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	Zadanie monitorowane RDOŚ	które mają zostać objęte ochroną w mpzp
						ZP 2.5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	brak zainteresowania społeczeństwa
						ZP 2.6. Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych poprzez odpowiednie zapisy w planach urządzenia lasu (programy ochrony przyrody dla nadleśnictw)	Zadanie monitorowane RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	presja na gospodarcze wykorzystanie lasów
						ZP 2.7. Prowadzenie ochrony cennych gatunków zwierząt ex situ (głusze, żubr) oraz prowadzenie ośrodków rehabilitacji zwierząt	Zadanie monitorowane RDOŚ, PGL LP (nadleśnictwo, Kobiór, Katowice)	brak środków, choroby i patogeny zagrażające hodowlom
						ZP 2.8. Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody poprzez postawienie tablic informacyjnych	Zadanie monitorowane ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ	niewystarczające środki finansowe, akty wandalizmu
						ZP 2.9. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane RDOŚ, Powiat Bierunsko-Lędziński, zarządcy dróg, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, właściciele i zarządcy gruntów	silne rozprzestrzenianie się gatunków obcych w związku ze zmianami klimatycznymi
						ZP 2.10. Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem, przebudowa drzewostanów monokulturowych oraz zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Zadanie monitorowane Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	utrata bioróżnorodności, krótkoterminowa destabilizacja ekosystemu
						ZP 2.11. Zwiększanie udziału starych drzew w drzewostanach wszystkich klas wieku oraz dążenie do pozostawiania większej	Zadanie monitorowane Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	obawy przed rozprzestrzenianiem się patogenów

							ilości martwego drewna w lesie w celu zwiększenia bioróżnorodności		(szkodniki, grzyby) na pozostały drzewostan
			Powierzchnia terenów zielonych [ha]	68,24	70,00	ZP 3. Ochrona i rozwój terenów zieleni oraz zwiększenie bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych, w kontekście zachodzących zmian klimatu	ZP 3.1. Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynne szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędziński, przedsiębiorcy	brak środków finansowych, trudności w utrzymaniu elementów błękitno-zielonej infrastruktury (np. zielonych ścian czy dachów)
							ZP 3.2. Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych, w tym pomnikowych	Zadanie własne: Miasto Bieruń	brak, środków finansowych, konieczność wyłaniania wykonawców w przetargach publicznych, co może wykluczać zaangażowanie profesjonalnych firm arborystycznych

Tabela 52 Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zasoby przyrodnicze	ZP 1.3. Inwentaryzacja, waloryzacja i monitoring szczególnie siedlisk i gatunków o szczególnym znaczeniu dla województwa	Miasto Bieruń	koszty administracyjne					środki własne Miasta Bieruń	
		ZP 1.4. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	Miasto Bieruń	b.d.					środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW	
		ZP 1.5. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Miasto Bieruń	5	5	5	5	55	środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	

	ZP 1.6. Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Miasto Bieruń	b.d.					środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	Miasto Bieruń	10	10	10	10	110	środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	Miasto Bieruń	b.d.					środki własne Miasta Bieruń, NFOŚiGW	
	ZP 2.9. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	Miasto Bieruń	b.d.					środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 3.1. Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynne szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	Miasto Bieruń	wg kosztorysów inwestycji					środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 3.2. Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych, w tym pomnikowych	Miasto Bieruń	2	2	2	2	22	środki własne Miasta Bieruń, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 53 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze	ZP 1.3. Inwentaryzacja, waloryzacja i monitoring szczególnie siedlisk i gatunków o szczególnym znaczeniu dla województwa	ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	10	środki własne ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	
		ZP 1.4. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	RDOŚ, UMWŚ	b.d.	środki własne RDOŚ, UMWŚ, NFOŚiGW	
		ZP 1.5. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, NGO i instytucje naukowe	10/rok	środki własne Nadleśnictw, NGO, instytucji naukowych, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 1.6. Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, RDOŚ, UMWŚ	b.d.	środki własne Nadleśnictw, RDOŚ, UMWŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, NGO	b.d.	środki własne Nadleśnictw, NGO, instytucji naukowych, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.2. Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych m.in.; poprzez realizację Planów zadań ochronnych, zadań ochronnych i planów ochrony przyjętych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	RDOŚ, NGO, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictw, NGO, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictw, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.4. Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	RDOŚ	koszty administracyjne	środki własne RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

	ZP 2.5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	b.d.	środki własne Nadleśnictw, RDOŚ, ZPKWŚ, NFOŚiGW	
	ZP 2.6. Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych poprzez odpowiednie zapisy w planach urządzenia lasu (programy ochrony przyrody dla nadleśnictw)	RDOŚ, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	b.d.	środki własne Nadleśnictw, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.7. Prowadzenie ochrony cennych gatunków zwierząt ex situ (głuszc, żubr) oraz prowadzenie ośrodków rehabilitacji zwierząt	RDOŚ, PGL LP (nadleśnictwo, Kobiór, Katowice)	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictw, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.8. Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody poprzez postawienie tablic informacyjnych	ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ	wg potrzeb	środki własne ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.9. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	RDOŚ, Powiat Bierunsko- Lędziński, zarządcy dróg, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice, właściciele i zarządcy gruntów	b.d.	środki własne Nadleśnictw, zarządców dróg, Starostwa Powiatowego w Bieruniu, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.10. Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem, przebudowa drzewostanów monokulturowych oraz zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	50/rok	środki własne Nadleśnictw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 2.11. Zwiększanie udziału starych drzew w drzewostanach wszystkich klas wieku oraz dążenie do pozostawiania większej ilości martwego drewna w lesie w celu zwiększenia bioróżnorodności	Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	20/rok	środki własne Nadleśnictw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	ZP 3.1. Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynne szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	powiat bierunsko-lędziński, przedsiębiorcy	10/rok	środki własne powiatu bierunsko- lędzińskiego, przedsiębiorstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 54 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2035				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii [szt.]	1	1	ZPA 1. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	ZPA 1.1. Prowadzenie i aktualizowanie rejestru poważnych awarii oraz zakładów mogących powodować poważne awarie	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							ZPA 1.2. Kontrola podmiotów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz potencjalnych sprawców awarii	Zadanie monitorowane: WIOŚ	braki zasobów kadrowych
							ZPA 1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii, PSP	zniszczenia lub utrata mienia
							ZPA 1.4. Poprawa technicznego wyposażenia służb	Zadanie monitorowane: PSP, OSP	brak środków finansowych
			Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie miasta [szt.]	0	0	ZPA 2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne: Miasto Bieruń Zadanie monitorowane: powiat bieruńsko-lędziński, służby interwencyjne, WIOŚ, Zespół Zarządzania Kryzysowego	brak środków finansowych

Tabela 55 Harmonogram zadań własnych z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2035		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Miasto Bieruń	w zależności od zakresu działań edukacyjnych - rocznie około 2-3 akcje i działania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska					środki własne Miasta Bieruń, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Miasta Bieruń a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 56 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2035 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	ZPA 1.1. Prowadzenie i aktualizowanie rejestru poważnych awarii oraz zakładów mogących powodować poważne awarie	GIOŚ	b.d.	środki własne GIOŚ	
		ZPA 1.2. Kontrola podmiotów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz potencjalnych sprawców awarii	WIOŚ	b.d.	środki własne WIOŚ	
		ZPA 1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii	sprawcy awarii, PSP	b.d.	środki własne PSP, sprawców awarii, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZPA 1.4. Poprawa technicznego wyposażenia służb	PSP, OSP	20/rok	środki własne PSP, OSP, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	powiat bieruńsko-lędzkiński, służby interwencyjne, WIOŚ	10/rok	środki własne powiatu bieruńsko-lędzkiego, WIOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 198). Wynikają one z obowiązków i kompetencji miasta. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy nowy kocioł dofinansowany przez Miasto).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Miasta Bieruń oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 57 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

L.p.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2025-2030	Podmioty uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Burmistrz Miasta Bierunia
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Burmistrz Miasta Bierunia
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Miejska, GIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Miasto Bieruń, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Miasta Bieruń jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie. Poprzedni dokument został przyjęty w 2020 r. jako „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bieruń na lata 2020-2024 z perspektywą do roku 2030 r.”.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku oraz ich zmiany prawne z 2017 i 2020 roku. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2017 z obecnym według informacji z 2023 roku (natomiast, jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2022 roku).

Przedmiotowe opracowanie dla Miasta Bierunia zawiera takie elementy jak:

Wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o Mieście. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych miasta.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Tychach przy ul. Tołstoja, gdzie prowadzone są pomiary dwutlenku azotu, tlenków azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego (PM10), oraz w Katowicach przy ul. Kossutha gdzie prowadzone są pomiary tlenku azotu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ozonu, pyłu zawieszonego (PM2,5, PM10), benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu w pyłe zawieszonym PM10.

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w lutym 2022 roku tj. 14,00 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 7,43 µg/m³ w 2022 roku, 6,7 µg/m³ w 2023 roku oraz 6,32 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 18,4 µg/m³ w 2022 roku, 17,0 µg/m³ w 2023 roku oraz 17,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują delikatną na poprawę jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku azotu.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w marcu 2022 tj. 41,69 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 24,52 µg/m³ w 2022 roku, 21,01 µg/m³ w 2023 roku oraz 26,96 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM10.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 rok określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM10 zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref,

dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

W latach 2021-2024 w ramach programu Czyste Powietrze z dofinansowania skorzystało 918 właścicieli nieruchomości, w tym zrealizowano zakup i montaż: 608 szt. nowych źródeł ciepła, jak: 244 szt. kotłów gazowych kondensacyjnych, 7 kotłów na pellet drzewny, 64 szt. kotłów na węgiel spełniających wymogi Programu, 1 kocioł olejowy, 10 szt. kotłów na biomasę. Ponadto zamontowano 172 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych.

Dla instalacji znajdujących się na terenie Miasta Bieruń aktualnie obowiązują łącznie 2 pozwolenia wydane w kompetencji Burmistrza Miasta Bierunia:

- DANONE sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Redutowa 9/23 posiada 2 pozwolenia zintegrowane dla instalacji eksploatowanych w Fabryce w Bieruniu przy ul. Świerczyńskiej 85, w tym:
 - instalacja do produkcji wyrobów mleczarskich o zdolności przetwarzania ponad 200 ton mleka na dobę,
 - instalacja do oczyszczania ścieków przemysłowych.
- WĘGŁOKOKS ENERGIA NSE sp. z o.o. z siedzibą w Brzeszczach, ul. A. Mickiewicza 2, posiada pozwolenie zintegrowane dla instalacji spalania paliw o mocy nominalnej powyżej 50 MWt, eksploatowanej w Bieruniu, przy ul. Granitowej 16.

Dla instalacji znajdujących się na terenie Miasta Bieruń Marszałek Województwa Śląskiego w latach 2020-2024 wydał 1 decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane, tj. dla firmy NINTROERG S.A. z siedzibą przy ul. Plac Alfreda Nobla 1, która posiada pozwolenie zintegrowane wydane w 2016 roku (decyzja nr 128/OS/2016 z dnia 22 stycznia 2016 r.) zmienione decyzją nr 2769/OE/2023 z dnia 24 lipca 2023 roku.

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do WIOŚ lub RWMS), na terenie miasta w 2024 roku wykonano pomiary hałasu przemysłowego, w 18 punktach pomiarowych w rejonie 3 zakładów. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla punktu P8 przy ul. Polnej (zakład Danone Sp. z o.o. Fabryka w Bieruniu) w porze nocy o 6,8 dB.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Miasta Bierunia nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie miasta Bieruń przeprowadził łącznie 26 kontroli w 18 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony przed hałasem przeprowadzono 5 kontroli.

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Urzędu Miejskiego w Bieruniu. Burmistrz Miasta Bierunia prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W chwili obecnej na terenie Miasta Bierunia zgłoszonych jest 20 instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne. W latach 2020-2024 dokładnie 12 przedsiębiorstw z terenu miasta dokonało zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Bieruń jest zaopatrywany w wodę z systemu wodociągowego należącego do Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tychach S.A. oraz do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Do sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. (RPWiK Sp. z o.o.) podłączonych jest 100% mieszkańców miasta.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tychach S.A. długość eksploatowanej na terenie miasta sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. wyniosła 152,1 km. Stopień zwodociągowania miasta osiągnął 100%. Łączna ilość przyłączy wodociągowych wyniosła 4 069 szt., w tym do: budynków mieszkalnych – 3 823 szt., obiektów użyteczności publicznej – 40 szt., pozostałych odbiorców - 206 szt.

Zagospodarowaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych z terenu Miasta Bieruń zajmuje się Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Bieruniu przy ul. Jagiełły 13. Najważniejszym zadaniem przedsiębiorstwa jest zbiorowe odprowadzanie ścieków na obszarze miasta zgodnie z przyjętą Uchwałą Nr VII/4/2019 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Bieruń. Stosownie z uchwałą obowiązkiem przedsiębiorstwa jest zapewnienie sprawności posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do realizacji skutecznego odprowadzania ścieków.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2023 r. miasto jest skanalizowane w 97,6%. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 124,4 km. Ilość przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2023 roku wyniosła 3 845 szt.

Ścieki z terenu miasta odprowadzane są do trzech oczyszczalni komunalnych, dla których zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473, z 2025 r. poz. 216) wyznaczono i zaktualizowano aglomeracje i przyjęto nowe uchwały.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Miasto Bieruń prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na dzień 31.12.2023 roku na terenie miasta zlokalizowanych było: 373 szt. zbiorników bezodpływowych, 181 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 3 stacje zlewne.

Koncesję na wydobywanie węgla kamiennego udzieloną przez ministra właściwego do spraw środowiska posiada Polska Grupa Górnicza S.A. – użytkownik złoża węgla kamiennego Piast.

Aktualnie na terenie Miasta Bieruń zgodnie z danymi Bazy SOPO nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

Na terenie miasta Bieruń występują głównie gleby bielcowe, które wykształciły się na podłożu piaszczystym lub gliniastym. Na osadach rzecznych uformowały się mady i gleby mułowo-bagienne, w obszarze na podłożu węglanowym wykształciły się rędziny w zróżnicowanym stopniu rozwoju.

Miasto Bieruń zajmuje obszar 40,5 km², z czego 53,45% stanowią grunty rolne.

W obrębie miasta Bieruń występują tereny wpisane do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (dalej rejestr hzpz) w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647).

Obecnie tereny położone w obrębie gm. Bieruń nie figurują w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, o którym mowa w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2187)

Teren miasta obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Oddział Mikołów, PZDR Bieruń-Lędziny oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie Miasta Bieruń według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddział Regionalnego w Częstochowie w latach 2022-2024 w sprawach rolno-środowiskowo-klimatycznych zarejestrowano 1 deklarację działek, w wariancie 2.1 Międzyplony na łączną powierzchnię 2,8 ha.

Teren miasta podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2020-2024 przeprowadzono: 7 kontroli materiału siewnego, 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin oraz 4 kontrole stosowania środków ochrony roślin.

Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie miasta Bieruń wydał łącznie 5 pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz 6 zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Miasta Bieruń z nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub inna nieruchomość wykorzystywana na cele rekreacyjno – wypoczynkowe oraz z nieruchomości niezamieszkałych w okresie od 1.01.2024 roku do 30 kwietnia 2024 roku zajmowało się Konsorcjum Firm:

- MASTER – ODPADY i ENERGIA Sp. z o.o. – Lider Konsorcjum,
- Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. – Członek Konsorcjum

Od maja 2024 roku usługa zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Bierunia realizowana jest przez Master Odpady i Energia Sp. z o.o.

Odbieraniem odpadów wytwarzanych na terenie nieruchomości niezamieszkałych zajmuje się PreZero Sp. z o.o., natomiast nieruchomości zamieszkałe i PSZOK obsługiwane są w ramach INHOUSE przez Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o. o.

Odbiór odpadów komunalnych na terenie miasta odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Miejska w Bieruniu uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bieruń został przyjęty uchwałą nr XII/5/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 24 września 2020 roku. i został następnie kilkukrotnie zmieniony. Ostatnia zmiana została przyjęta Uchwałą nr XIV/8/2024 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 listopada 2024 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr XII/5/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 24 września 2020 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Bieruń.

Wszyscy mieszkańcy Bierunia oraz właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady, objęci są systemem odbioru odpadów oraz systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W przypadku braku segregacji odpadów na poziomie danego gospodarstwa domowego, uiszczana jest wyższa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów stanowią dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), które znajdują się przy: ul. Wł. Jagiełły 13 oraz przy ul. Chemików 100.

Na terenie miasta Bieruń nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Ilość odpadów komunalnych odebranych i zebranych w 2024 roku na terenie miasta Bierunia wyniosła łącznie 9 541,4730 Mg, w tym:

- inne oleje silnikowe, przekładniowe (13 02 08*) – 3,53 Mg,
- opakowania z papieru tektury (15 01 01) – 446,42 Mg,
- opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02) – 695,28 Mg,
- opakowania z drewna (15 01 03) – 17,82 Mg,
- opakowania z metali (15 01 04) – 4,589 Mg,
- opakowania ze szkła (15 01 07) – 396,92 Mg,
- zużyte opony (16 01 03) – 34,73 Mg,
- zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia (17 01 07) – 577,63 Mg,
- materiały izolacyjne (17 06 04) – 14,95 Mg,
- papier i tektura (20 01 01) – 8,73 Mg,
- szkło (20 01 02) – 1,87 Mg,
- bioodpady (20 01 08) – 175,33 Mg,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (20 01 21*) – 0,25 Mg,
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne (20 01 27) – 16,00 Mg,
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne (20 01 31*) – 0,06 Mg,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (20 01 36) – 11,36 Mg,
- tworzywa sztuczne (20 01 39) – 4,04 Mg,
- metale (20 01 40) – 258,799 Mg,
- żużle, popioły paleniskowe (20 01 99) – 678,905 Mg,
- odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) – 1 401,70 Mg,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01) – 3 910,46 Mg,
- odpady wielkogabarytowe (20 03 07) – 843,86 Mg,
- odpady komunalne niewymienione w innych grupach (20 03 99) – 38,24 Mg.

Na łączną masę odebranych odpadów komunalnych składają się odpady odebrane od mieszkańców przez firmę odbierającą odpady komunalne i świadczone komercyjnie odbiory odpadów komunalnych. Jednocześnie, po nowelizacji przepisów, od 2022 roku odpady budowlano- rozbiórkowe nie są wliczane w odpady komunalne.

W 2024 r. z terenu Gminy Bieruń odebrano 3 910,46 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (kod odpadu 20 03 01) oraz 1 577,03 Mg bioodpadów (w tym 1401,70 Mg odpadów o kodzie 20 02 01 oraz 175,33 Mg odpadów o kodzie 20 01 08). W 2024 r. na terenie miasta zostały osiągnięte wszystkie wymagane poziomy odzysku surowców wtórnych.

Miasto Bieruń nie prowadzi obecnie dotacji do usuwania, transportu i utylizacji azbestu z budynków mieszkalnych.

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego mimo corocznych akcji usuwania ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2024 roku na terenie Miasta Bierunia jest jeszcze 319,357 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 89,339 Mg.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 8 009 Mg można określić, iż z terenu Miasta do końca 2024 roku usunięto zaledwie 21,9% wyrobów.

W „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” założono etapy usuwania wyrobów zawierających azbest w czasookresach, tj.:

- lata 2011-2012 - około 10% wszystkich wyrobów,
- lata 2013-2022 - około 40% wszystkich wyrobów,

- lata 2023-2032 - około 50% wszystkich wyrobów.

Oznacza to, że z terenu Miasta Bierunia powinno być usunięte do końca 2024 ponad 50% odpadów zawierających azbest. Dane powyższe wskazują, iż miasto ma niewystarczające tempo usuwania azbestu. Zwiększenie tempa można uzyskać poprzez promocje Programu dotacyjnego dla mieszkańców oraz akcje informacyjno-edukacyjne na temat szkodliwości azbestu i obowiązków, jakie wynikają z użytkowania i posiadania jego powłok.

Formami ochronnymi przyrody występującymi na terenie miasta Bieruń są: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Chełmeczek”, Obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009, oraz 8 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Miasta Bieruń wynosi 607,81 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 485,59 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 441,49 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 386,52 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,28 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 44,10 ha,

las prywatne ogółem 122,22 ha.

Lasy na terenie Miasta Bieruń stanowią jedynie 15% powierzchni miasta. Tereny leśne ograniczone są współcześnie do kilku kompleksów położonych: w północnej części gminy, na granicy z Łędzinami, w części południowej – między kolonią Bieruń Stary i Bijasowicami (Kopań) oraz w części południowo-zachodniej części – między Osiedlem Chemików, a doliną Gostyni. Są to w przeważającej części lasy gospodarcze o zniekształconej strukturze.

Gospodarkę leśną na obszarze miasta Bieruń prowadzą Nadleśnictwo Katowice, Nadleśnictwo Kobiór oraz właściciele lasów prywatnych i Gmina Bieruń.

Aktualnie na terenie Gminy Bieruń obowiązują 3 UPUL, tj:

- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położonych na terenie obrębów ewidencyjnych: Bieruń Stary, Bijasowice, Ściernie, gmina Bieruń, powiat bieruńsko-łędziński, województwo śląskie” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r. Zlecono wykonanie Uprozczonego Planu na okres od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.,
- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do Gminy Bieruń, dla lasu położonego na działce 2060/9 w gminie Bieruń” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r. (użytkowanie NITROERG SA),
- „Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do NITROERG SA, dla terenów leśnych położonych w gminie Bieruń” obejmujący okres gospodarczy od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r.

Na terenie miasta Bierunia znajduje się jeden zakład zaliczane do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, tj. NITROERG S.A. w Bieruniu.

Na terenie zakładu występują następujące zagrożenia:

- wybuch wytwarzanych lub magazynowanych materiałów wybuchowych i powstanie stref nadciśnienia o wartościach, które mogą doprowadzić do uszkodzenia budynków i w konsekwencji zagrażać życiu i zdrowiu ludzi,
- powstanie na terenie zakładu pożaru i możliwość powstania tzw. efektu „domina” np. doprowadzenie do wybuchu wytwarzanych lub składowanych materiałów,
- wyciek substancji niebezpiecznej (wykorzystywanej lub magazynowanej w zakładzie) i przedostanie się jej do rzeki Gostyni,
- transport materiałów niebezpiecznych z zakładów NITROERG.

W ciągu ostatnich 10 lat, na terenie Miasta Bieruń nie wydarzyła się żadna istotna „katastrofa ekologiczna”.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – Miasta Bierunia i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2024 lub 2023 oraz wartością do osiągnięcia w 2035 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w

razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji **„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”**.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego. W trakcie procedur opracowania **„Programu...”** Miasto Bieruń zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach „konsultacji społecznych”.

Po podjęciu uchwały Rady Miejskiej Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

W rozdziale ósmym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń **„Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bierunia na lata 2025-2030 z perspektywą do roku 2035”**.